

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.

www.

www.

www.

Ghaemiyeh

.com

.org

.net

.ir

اللہ کے لفظ

لغات و معانی، سیم قرآن کریم

(شامل لغات و معانی جلد ۱ تا ۱۰ تفسیر نوجوان)

تألیف: دکتور محمد بیستونی

۱

جلد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لغات و مفاهیم قرآن کریم

نویسنده:

محمد بیستونی

ناشر چاپی:

بیان جوان

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	لغات و مفاهیم قرآن کریم جلد ۱ : شامل لغات و مفاهیم جلد ۱ تا ۱۰
۶	مشخصات کتاب
۶	اشاره
۸	فهرست مطالب
۱۰	تقدیم به
۱۱	متن تأییدیه مرجع عالیقدر «حضرت آیه الله العظمی مکارم شیرازی»
۱۳	زندگینامه مؤلف
۱۹	مقدمه
۲۳	«سوره حمد»
۲۶	«سوره بقره»
۱۱۶	«سوره آل عمران»
۱۸۷	«سوره نساء»
۲۶۰	«سوره مائده»
۲۸۹	«سوره انعام»
۳۶۹	«سوره اعراف»
۴۴۹	«سوره انفال»
۴۷۷	«سوره توبه»
۵۰۵	درباره مرکز

لغات و مفاهیم قرآن کریم جلد ۱ : شامل لغات و مفاهیم جلد ۱ تا ۱۰

مشخصات کتاب

سرشناسه : بیستونی، محمد، ۱۳۳۷

عنوان و نام پدیدآور : لغات و مفاهیم قرآن کریم / تألیف محمد بیستونی.

مشخصات نشر : قم: بیان جوان، ۱۳۸۷.

مشخصات ظاهری : ج.۳. ۱۱ × ۱۷ س م.

شابک : ۹۷۸۹۶۴۵۶۴۰۶۲۳ ؛ ج. ۱. ۹۷۸۹۶۴۵۶۴۰۶۲۸ ؛ ج. ۲. ۹۷۸۹۶۴۵۶۴۰۶۳۵ ؛ ج. ۳. ۹۷۸۹۶۴۵۶۴۰۶۴۲

وضعیت فهرست نویسی : فیپا

یادداشت : کتاب حاضر لغات و مفاهیم کتاب " تفسیر نوجوان " برگرفته از "تفسیر نمونه " اثر ناصر مکارم شیرازی است.

مندرجات : ج. ۱. شامل لغات و مفاهیم جلد ۱ تا ۱۰ تفسیر نوجوان.ج. ۲. شامل لغات و مفاهیم جلد ۱۱ تا ۲۰ تفسیر نوجوان.ج. ۳. شامل لغات و مفاهیم جلد ۲۱ تا ۳۰ تفسیر نوجوان .

عنوان دیگر : تفسیر نمونه.

عنوان دیگر : تفسیر نوجوان.

موضوع : بیستونی ، محمد، ۱۳۳۷. تفسیر نوجوان واژه نامه ها .

موضوع : بیستونی ، محمد، ۱۳۳۷. تفسیر نوجوان فهرست مطالب .

شناسه افزوده : مکارم شیرازی، ناصر، ۱۳۰۵. تفسیر نمونه

رده بندی کنگره : BP۹۸/ب۹۵ت۷۴۰۶/۱۳۸۷

رده بندی دیویی : [ج] ۲۹۷/۱۷۹

شماره کتابشناسی ملی : ۱۲۰۲۶۱۸

ص: ۱

اشاره

فهرست مطالب

موضوع صفحه

«سوره حمد» ●●● ۱۷

«سوره بقره» ●●● ۲۰

«سوره آل عمران» ●●● ۱۱۰

«سوره نساء» ●●● ۱۸۱

«سوره مائده» ●●● ۲۵۴

«سوره انعام» ●●● ۲۸۳

«سوره اعراف» ●●● ۳۶۳

«سوره انفال» ●●● ۴۴۳

«سوره توبه» ●●● ۴۷۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱۲ ویژگی منحصر بفرد در آثار مکتوب مؤسسه

قرآنی تفسیر جوان

۱ اعراب گذاری کامل «همه» آیات، روایات و کلمه های عربی .

۲ طرح جلد ابداعی و گرافیکی جدید متناسب با «جمعیت هدف هر کتاب».

۳ صفحه آرایی شعرگونه و چشم نواز تا خواننده به دلیل پرش مرتب چشم «خسته» نشود.

۴ آزاد بودن «هرگونه نسخه برداری» و چاپ از روی آثار مکتوب و کپی رایت نرم افزارها.

۵ همه محصولات مؤسسه پس از فروش و استفاده، حتی اگر آسیب دیده باشد، «پس گرفته می شود».

۶ فروش اقساطی به قیمت نقد و با تعیین اقساط

«توسط خریدار».

۷ امضای «حداقل یک مجتهد جامع الشرایط» به نشانه تأیید محتوا قبل از چاپ اخذ می شود.

۸ آثار مؤسسه به افراد بی بضاعت به طور «رایگان» تقدیم می گردد.

۹ همه «آموزش های تخصصی قرآنی» گروه مؤسسات قرآنی تفسیر جوان «رایگان» است.

۱۰ برای هیچ یک از آثار، حق التألیف دریافت نمی شود.

۱۱ تنوع تخصصی محصولات متناسب «با جامعه هدف یعنی کودک، نوجوان، جوان، زنان، خانواده و مساجد».

۱۲ نشر نهایی آثار پس از نشر آزمایشی و موفقیت در طرح پایلوت (Pilot Plan) در «جمعیت مخاطب هدف» صورت می گیرد.

در صورتی که هر کس از صدراسلام تا سال ۱۴۲۰ هجری قمری

(سال تأسیس مؤسسه قرآنی تفسیر جوان) یک نمونه کتاب قرآنی را با جمع «۱۲ ویژگی» مذکور، به این مؤسسه ارائه دهد، برای هموطنان داخل کشور مبلغ «۱۰/۰۰۰/۰۰۰ تومان» و برای افراد مقیم خارج از کشور مبلغ «۱۰/۰۰۰/۰۰۰ دلار» جایزه به عنوان حق الکشف تعلق می گیرد.

(قیمت گذاری کل محصولات مؤسسه بر مبنای ۱۲ ویژگی اشاره شده،

انجام می شود)

دکتر محمد بیستونی

رئیس هیئت مدیره گروه مؤسسات قرآنی تفسیر جوان شامل:

[مؤسسه قرآنی قصص (تخصصی کودکان)، مؤسسه قرآنی نورپیامبران (تخصصی نوجوانان)، مؤسسه قرآنی تفسیر جوان (تخصصی جوانان)، مؤسسه قرآنی رضوان (تخصصی زنان)، مؤسسه قرآنی شعیب نبی الله (تخصصی خانواده)، مؤسسه قرآنی مساجد جوان (تخصصی مساجد)، مؤسسه قرآنی انعام الهی (تخصصی تغذیه، گلها و گیاهان دارویی)، مؤسسه طب قرآنی مائده طلایی (تخصصی طب سنتی با آموزه های قرآنی) مؤسسه قرآنی و علم زندگی (تخصصی

اعجاز علمی قرآن)، مؤسسه خیریه عاطفه (تخصصی احداث کتابخانه، مراکز ورزشی و غسلخانه در روستاها و مناطق محروم)]

سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ وَ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَ إِلَى مَوْلَانَا وَ مَوْلَى الْمُؤَحِّدِينَ عَلِيِّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ إِلَى بَضْعِهِ الْمُضِيَّطَفَى وَ بِهِجِهِ
 قَلْبِهِ سَيِّدِهِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ وَ إِلَى سَيِّدِي شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ، السَّبْطِيِّينَ، الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ وَ إِلَى الْأَيْمَةِ التَّشْعَةِ الْمُعْصُومِينَ الْمُكَرَّمِينَ مِنْ
 وُلْدِ الْحُسَيْنِ لِأَسَيِّمًا بَقِيَهُ اللَّهُ فِي الْأَرْضِينَ وَ وَارِثِ عُلُومِ الْأَنْبِيَاءِ وَ الْمُرْسَلِينَ، الْمَعْدِّ لِقَطْعِ دَابِرِ الظَّلَمَةِ وَ الْمُدْخِرِ لِأَحْيَاءِ الْفَرَائِضِ وَ
 مَعَالِمِ الدِّينِ، الْحُجَّهِ بْنِ الْحَسَنِ صَاحِبِ الْعَصْرِ وَ الزَّمَانِ عَجَّلَ اللَّهُ تَعَالَى فَرَجَهُ الشَّرِيفَ فَيَا مُعَزَّ الْأَوْلِيَاءِ يَا مُبْدِلَ الْأَعْدَاءِ أَيُّهَا
 السَّبَبُ الْمُتَّصِلُ بَيْنَ الْأَرْضِ وَ السَّمَاءِ قَدْ مَسَّنَا وَ أَهْلَنَا الضَّرَّ فِي غِيْبَتِكَ وَ فِرَاقِكَ وَ جِنْنَا بِبِضَاعِهِ مُرْجَاهِ مِنْ وِلَائِكَ وَ مَحَبَّتِكَ
 فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ مِنْ مَنِّكَ وَ فَضْلِكَ وَ تَصَدَّقْ عَلَيْنَا بِنَظَرِهِ رَحْمَةً مِنْكَ إِنَّا نَرِيكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ

متن تأییدیه مرجع عالیقدر «حضرت آیه الله العظمی مکارم شیرازی»

درباره تفسیر نوجوان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قرآن کریم بهترین هدیه خداوند منان به همه انسان ها در طول قرون و اعصار می باشد. بدون شک استفاده صحیح از این کتاب آسمانی و بکارگیری محتوای آن در زندگی، مستلزم تفکیک و موضوع بندی آیات، متناسب با مخاطبین مختلف خصوصا گروه های سنی کودک، نوجوان و جوان می باشد زیرا سراسر این کتاب به استناد آیات ۴۴ سوره فصلت و ۸۲ اسراء و ۵۷ یونس برای شفا و درمان بیماری های جسمی و روحی انسان ها نازل شده و مانند داروخانه ای است که گرچه همه داروهای آن برای شفاست

ولی طبعا «هر دارویی برای بیمار خاصی شفابخش تر است».

در همین راستا جناب آقای دکتر محمد بیستونی مسئول

ص:۵

محترم مؤسسه قرآنی تفسیر جوان که اینجانب مدت ۱۰ سال در جریان فعالیتهای خوب ایشان در عرصه پژوهش های موضوعی قرآنی می باشم و قبلاً تفسیر نمونه را در یک مجموعه تحت عنوان «تفسیر جوان» خلاصه، ساده سازی و منتشر نموده است، اخیراً مطالب تفسیر نمونه را در یک مجموعه تحت عنوان «تفسیر نوجوان» با تکیه بر آیات متناسب با گروه سنی یادشده، گزینش و ساده سازی نموده است که در نوع خود بسیار جالب می باشد.

امیدوارم نوجوانان عزیز و خانواده محترم آنها از این سفره معنوی و پربرکت که خوشبختی و سعادت دنیا و آخرت آنها را به همراه دارد، حداکثر استفاده را بنمایند. ناصر مکارم شیرازی

۱/۱۲/۸۵

ص: ۶

در بسیاری از کتابهای خارجی زندگی نامه و عکس چهره نویسنده در اولین صفحه یا پشت جلد آن کتاب درج می شود تا خواننده متوجه باشد که نوشته چه کسی را می خواند و از طریق دنیای نامرئی اندیشه و تفکر و نیز صفحات کتاب با نویسنده ارتباط برقرار کند. بنابراین به استناد آیه شریفه «وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ» (۱۱ / ضحی) که دستور می دهد «نعمت های پروردگار مهربان را بیان کنید» و نه از یاب خودنمایی و ریاکاری (که گناه کبیره و موجب دخول در آتش است) خود را معرفی می نمایم.

من در ۱۴ اردیبهشت ماه ۱۳۳۷ شمسی در شهر آبادان متولد شدم. پدرم کارگر شرکت نفت و اهل

بیستون کرمانشاه و مادرم شیرازی بود (خدا آنها را بیامرزد).

سال اول دبستان را بدون حضور در مدرسه و به صورت جهشی گذراندم. از سن ۱۴ سالگی با خانواده

به شیراز مهاجرت کرده و لطف الهی شامل حال بنده شد و در کنار بیت معظم حضرت آیه الله شهید سیدعبدالحسین دستغیب «قُدَّسَ سِرُّهُ» در شیراز مقیم شدیم. هیچگاه چهره ملکوتی و اخلاص در گفتار و رفتار وی را در طول سالیانی که تا زمان شهادت در محضرشان بودم فراموش نخواهم کرد.

پس از مدتی وضع مالی پدر بهتر شد و به منطقه قصرالدشت شیراز نقل مکان کردیم. عنایت ویژه الهی دوباره نصیب من شد و در همسایگی منزل روحانی برجسته و انقلابی و مجاهد و مخلص

حضرت آیه الله سیدعلی اصغر دستغیب ساکن گردیده و به مسجدالرضا علیه السلام که معظم له امام جماعت آنجا بودند راه یافتیم و در این هنگام ۱۴ ساله بودم. ضمن مشورت با ایشان در آغاز سن تکلیف، امام خمینی «قُدَّسَ سِرُّهُ» را به عنوان مرجع تقلید برگزیده و مسئولیت فعالیت های فرهنگی و سیاسی مسجدالرضا علیه السلام را عهده دار شده و همراه با استاد و مراد و والد معنوی ام حضرت آیه الله سید علی اصغر

دستغیب در مبارزه علیه رژیم شب زده پهلوی حضور داشته و در سن ۱۹ سالگی به جرم «اقدام علیه امنیت شاهنشاهی» دستگیر و روانه شکنجه گاه ساواک و زندان عادل آباد شیراز شدم.

با پیروزی انقلاب اسلامی در فعالیت های متعدد اجتماعی و مردمی نظیر احداث کتابخانه، مراکز

ورزشی، ساخت غسلخانه و مسجد در روستاهای محروم و حضور در جبهه های جنگ تحمیلی شرکت نموده و با پایان جنگ نور علیه ظلمت، فعالیت های متفرقه خود را تعطیل کرده و بر روی پژوهش، تألیف یا تلخیص و نشر کتابهای موضوعی و کاربردی با محوریت قرآن، حدیث و علوم روز برای گروه های سنی «کودک، نوجوان، جوان، زنان، مردان و خانواده» متمرکز شده و تاکنون حدود ۵۰۰ کتاب را به محضر امام زمان «عجل الله تعالی فرجه الشریف» و اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام و جامعه هدف آثار خود اهداء و منتشر نموده ام که بحمدالله با استقبال کم نظیر مخاطبین عزیز مواجه گردیده و به دفعات

ص: ۹

مکرر چاپ و منتشر شده است.

مدارک تحصیلی این حقیر بدین ترتیب می باشد:

دیپلم: ریاضی در شیراز

لیسانس: الهیات (دانشجوی ممتاز در تهران)

فوق لیسانس: جامعه شناسی از دانشگاه پونای هند (تحت لیسانس دانشگاه آکسفورد لندن)

دکتر: جامعه شناسی از دانشگاه پونای هند (تحت لیسانس دانشگاه آکسفورد لندن)

مدیریت استراتژیک: سازمان مدیریت صنعتی.

آثار اینجانب صرفاً در حوزه تفسیر و تحقیقات تخصصی و کاربردی بر اساس قرآن، حدیث و علوم روز می باشد. تاکنون بیش از ۵۰۰/۰۰ نفر که ۹۰٪ آنها جوان بوده اند را به صورت حضوری و چهره به چهره از طریق کارگاههای آموزشی «قرآن و مهارت های زندگی» به طور رایگان آموزش داده ام و از بین آنها بیش از ۳۰۰۰ نفر را به عنوان

گروه های تحقیق موضوعی جذب، سازماندهی و بکارگیری نموده ام. همه آثار پژوهشی افراد مذکور

ص: ۱۰

حسب موضوع توسط یکی از اعضای هیئت علمی ۱۰۰ نفره عضو «گروه مؤسسات قرآنی تفسیر جوان» بازبینی، نظارت و کنترل شده و پس از تأیید حداقل یک مجتهد جامع الشرایط با نظارت نهایی بنده چاپ و منتشر می شود و هر هفته حداقل یک اثر قرآنی جدید به همین سبک در اختیار علاقمندان قرار داده می شود.

ترجمه آثار این حقیر توسط ناشرین بین المللی خارج از کشور به زبانهای عربی، انگلیسی، فرانسه، آلمانی و اردو در حال انجام است. هر یک از ده مؤسسه قرآنی که توسط بنده راه اندازی و تأسیس شده است برای یک «جامعه هدف» یا در یک موضوع

تخصصی نظیر تغذیه، گل ها و گیاهان دارویی و مسائل ماورائی فعالیت می نمایند.

راه طی شده قطره ناچیزی از اقیانوس بیکران فرهنگ و معارف زندگی ساز و نشاط آفرین قرآن کریم می باشد.

لذا از همه صاحب نظران و اساتید حوزه و دانشگاه

ص: ۱۱

در سراسر جهان تقاضا می‌کنم با ارائه نظرات اصلاحی و حمایت‌های فکری و طرح موضوعات و روش‌های جدید و جوان‌پسند، گروه مؤسسات قرآنی تفسیر جوان را در رسالتی که به عهده گرفته است یاری نمایند.

امید است این قبیل تلاش‌های قرآنی ما و شما برای روزی ذخیره شود که به جز اعمال و نیت خالصانه هیچ چیز دیگری کارساز نخواهد بود.

دکتر محمد بیستونی

تهران ۸/۸/۸۸

سالروز ولادت سلطان قلب‌ها

علی بن موسی الرضا علیه السلام

ص: ۱۲

بعد از انتشار «تفسیرنوجوان» که در بردارنده حدود ۲۰۰۰ آیه کاربردی از مجموع ۶۲۳۶ آیه قرآن کریم برای گروه سنی مقطع راهنمایی و دبیرستان و برگرفته از متن تفسیر نمونه می باشد، مراجعات فراوانی از سوی دانش آموزان عزیز صورت گرفت که متقاضی حفظ آیات، لغات ترجمه و تفسیر کل مجموعه ۳۰ جلدی اشاره شده بودند. تنها مشکلی که برای اجرای چنین اقدام خداپسندانه ای وجود داشت گزینشی بودن لغات مندرج در تفسیر یاد شده و عدم درج تمامی لغات و مفاهیم آیات بود. لذا تصمیم گرفتیم کل لغات و مفاهیم آیات تفسیر نوجوان را در ۳ جلد با قطع جیبی تألیف و منتشر نمایم که هر جلد در بردارنده لغات ۱۰ جلد از مجموعه ۳۰ جلدی تفسیرنوجوان می باشد. در جریان

کتابشناسی برای این اقدام با کتاب «پیام نور» تألیف ارزنده سرکار خانم طاهره لاجوردی مواجه شدم که کل لغات قرآن کریم را در یک مجموعه ۱۰ جلدی با قطع وزیری شامل می شود. بنابراین برای پرهیز از دوباره

کاری کتاب مذکور را اساس کار قرار دادم و آن را براساس آیات مندرج در تفسیر نوجوان خلاصه کرده و با استفاده از کتاب یک جلدی لغت شناسی و مفاهیم قرآن کریم که از تألیفات قبلی بنده می باشد و نیز ترجمه استاد بهرامپور بر قرآن کریم اضافات ضروری را لحاظ نموده و بالاخره کتاب «لغات و مفاهیم تفسیر نوجوان» برای چاپ آماده شد.

مؤسسه قرآنی تفسیر جوان برای فرهنگ سازی آیات قرآن کریم در زندگی نوجوانان و جوانان عزیز مسابقه ای را با استفاده از متن تفسیر ۳۰ جلدی نوجوان و

مجموعه سه جلدی لغات و مفاهیم این تفسیر تدارک دیده است که روش شرکت در مسابقه و مراحل اجرای آن به شرح زیر می باشد:

۱ ارسال نامه تقاضای برگزاری مسابقه: با امضای بالاترین مسئول مراکز متقاضی یا نماینده نفرات علاقمند برای شرکت در مسابقه.

۲ حد نصاب برای برگزاری مسابقه: ۵۰۰ نفر.

۳ زمان و مکان برگزاری مسابقه: به انتخاب مرکز

ص: ۱۴

متقاضی یا نماینده نفرات شرکت کننده می باشد.

۴ نوع مسابقه: سئوالات به صورت کتبی و پاسخ ها ترکیبی از تشریحی و گزینه ای می باشد.

۵ جایزه مسابقه:

۱/۵: تشریف حافظین تفسیر نوجوان به سفر عمره به صورت گروهی یا پرداخت معادل هزینه ریالی

رسمی آن تا زمان حیات بنده.

۲/۵: عضویت رایگان در «گروه های پژوهشی تحقیق موضوعی از قرآن، حدیث و علوم روز» و چاپ آثار بادرچ نام گروه تحقیق بر روی جلد کتاب همراه با پرداخت حق التألیف به آن ها.

۳/۵: اعطای فرم اشتراک برای دریافت «رایگان» آثار برگزیده گروه مؤسسات قرآنی تفسیر جوان در صورت ادامه همکاری با مؤسسه .

۴/۵: عضویت در خانواده بزرگ گروه مؤسسات قرآنی تفسیر جوان و ارائه خدمات حمایتی نظیر مشاوره حقوقی رایگان، شغل یابی، سفرهای علمی، تفریحی، زیارتی و...

به امید روزی که از «لایه های سطحی» دریای

ص: ۱۵

زیبای قرآن کریم عبور کرده و «گوهرهای عمق این دریا» را از درون آن بیرون آورده و به عنوان «سرمایه ماندگار» برای خوشبختی و رفاه و آسایش دنیا و آخرت خود در زندگی بکار گیریم.

دکتر محمد بیستونی

رئیس هیئت مدیره گروه مؤسسات قرآنی تفسیر جوان

شامل:

۱ مؤسسه قرآنی قصص (تخصصی کودکان)

۲ مؤسسه قرآنی نورپیامبران (تخصصی نوجوانان)

۳ مؤسسه قرآنی تفسیر جوان (تخصصی جوانان)

۴ مؤسسه قرآنی رضوان (تخصصی زنان)

۵ مؤسسه قرآنی شعیب نبی الله (تخصصی خانواده)

۶ مؤسسه قرآنی مساجد جوان (تخصصی مساجد)

۷ مؤسسه قرآنی انعام الهی (تخصصی تغذیه، گلها و گیاهان دارویی)

۸ مؤسسه قرآنی و علم زندگی (تخصصی اعجاز علمی قرآن)

۹ مؤسسه خیریه عاطفه (تخصصی احداث کتابخانه، مراکز ورزشی و غسلخانه در روستاها و مناطق محروم)

۱۰ مؤسسه انتشاراتی بیان جوان (ناشر تخصصی گروه مؤسسات قرآنی تفسیر جوان)

ص: ۱۶

«سوره حمد»

۱ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بِسْمِ: به نام

اللّٰهِ: خداوند

الرَّحْمٰنِ: بخشنده

الرَّحِیْمِ: مهربان.

۲ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ

الْحَمْدُ: حمد و ستایش

لِلّٰهِ: برای خداوندی است که

رَبُّ: پرورش دهنده

الْعَالَمِیْنَ: جهانیان است.

۳ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سوره حمد لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۳)

الرَّحْمٰنِ: بخشنده و

الرَّحِیْمِ: مهربان است.

ص: ۱۷

۴ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ

مَالِكِ: صاحب

يَوْمِ الدِّينِ: روز جزاست.

۵ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

اِيَّاكَ: فقط تو را

نَعْبُدُ: عبادت می کنیم

وَاِيَّاكَ: و فقط از تو

نَسْتَعِينُ: یاری می جوئیم.

۶ اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

اهْدِنَا: هدایت نما ما را

(۲۴) جلد ۱ سوره حمد

الصِّرَاطَ: به راه

الْمُسْتَقِيمَ: راست.

ص: ۱۸

۷ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

صِرَاطَ الَّذِينَ: راه کسانی که

أَنْعَمْتَ: نعمت دادی

عَلَيْهِمْ: به ایشان

غَيْرِ: نه (راه)

الْمَغْضُوبِ: غضب شدگان

عَلَيْهِمْ: برایشان

وَلَا الضَّالِّينَ: و نه (راه) گمراهان.

سوره حمد لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۵)

(۲۶) جلد ۱ سوره حمد

ص: ۱۹

۲۱ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

یا ایها الناس: ای مردم

اعبُدوا: پرستش کنید

رَبَّكُمُ الَّذِي: پروردگارتان را که

خَلَقَكُمْ: خلق کرد شما را

وَالَّذِينَ: و کسانی را که

مِنْ قَبْلِكُمْ: قبل از شما (بودند)،

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

تَتَّقُونَ: پرهیزگار شوید.

۲۲ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۷)

لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

الَّذِي: آن که

جَعَلَ: قرارداد

لَكُمْ: برای شما

الأَرْضَ: زمین را

فِرَاشًا: فرش

وَالسَّمَاءَ: و آسمان را

بِنَاءً: سرپناهی (چون سقف)

وَأَنْزَلَ: و فرو فرستاد

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

مَاءً: آبی را

فَأَخْرَجَ: پس خارج کرد

بِهِ: بوسیله آن

مِنَ الثَّمَرَاتِ: از میوه ها

(۲۸) جلد ۱ سوره بقره

رِزْقًا: روزی ای

لَكُمْ: برای شما

فَلَا تَجْعَلُوا: پس قرار ندهید

لِلَّهِ: برای خداوند

ص: ۲۱

أَنذَادَا: شریکانی

وَ أَنتُمْ: در حالی که شما

تَعَلَّمُونَ: می دانید.

۲۳ وَ إِن كُنتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ وَ ادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِّن دُونِ اللَّهِ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ

وَ إِن كُنتُمْ: و اگر بودید

فِي رَيْبٍ: در شکی

مِمَّا: از آنچه

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۹)

نَزَّلْنَا: فرستادیم

عَلَىٰ عَبْدِنَا: بر بنده مان

فَأْتُوا: پس بیاورید

بِسُورَةٍ: سوره ای

مِّن مِّثْلِهِ: مثل آن

وَ ادْعُوا: و دعوت کنید، بخوانید

ص: ۲۲

شُهَدَاءُكُمْ: گواهانتان را

مِنْ دُونِ: از غیر

اللَّهِ: خدا

إِنْ كُنْتُمْ: اگر هستید

صَادِقِينَ: از راستگویان.

۲۵ وَ بَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلَّمَا رُزِقُوا

(۳۰) جلد ۱ سوره بقره

مِنْهَا مِنْ ثَمَرِهِ رِزْقًا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأَتُوا بِهِ مُتَشَابِهًا وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

وَ بَشِّرِ: و بشارت بده

الَّذِينَ: کسانی را که

آمَنُوا: ایمان آوردند

وَعَمِلُوا: و عمل کردند

الصَّالِحَاتِ: به کارهای خوب

ص: ۲۳

أَنَّ: این که

لَهُمْ: برای ایشان

جَنَّاتٍ: باغ‌هایی است

تَجْرِي: که جاری می‌شود

مِنْ تَحْتِهَا: از زیر آن

الْأَنْهَارُ: نهرها

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۱)

كَلَّمَا: هر زمان

رُزِقُوا: روزی یابند

مِنْهَا: از آن

مِنْ ثَمَرِهِ: از میوه‌ای

رِزْقًا: روزی‌ای

قَالُوا: گفتند (گویند):

هَذَا الَّذِي: این (همان) است که

رُزِقْنَا: روزی داده شده بودیم

مِنْ قَبْلُ: از قبل.

وَآتُوا: و داده شوند

به: به آن

مُتَشَابِهًا: همانند آن.

وَ لَهُمْ: و برای ایشان است

فِيهَا: در آن

(۳۲) جلد ۱ سوره بقره

أَزْوَاجٍ: همسرانی

مُطَهَّرَةً: پاکیزه و پاک.

وَ هُمْ: و ایشان

فِيهَا: در آن

خَالِدُونَ: جاودانند.

۲۶ إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي أَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا مَا بَعُوضَةٌ فَمَا فَوْقَهَا فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ
مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا وَمَا يُضِلُّ بِهِ إِلَّا الْفَاسِقِينَ

إِنَّ: همانا

اللَّهُ: خدا

ص: ۲۵

لَا يَسْتَحْيِي: حیا نمی کنند

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۳)

أَنْ يَضْرِبَ: این که بزند

مَثَلًا: مثلی

مَا بَعُوضَةً: به پشه

فَمَا فَوْقَهَا: پس بالاتر از آن،

فَأَمَّا: پس اما

الَّذِينَ: کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردند

فَيَعْلَمُونَ: پس می دانند

أَنَّهُ: همانا آن

الْحَقُّ: حق است

مِنْ: از جانب

رَبِّهِمْ: پروردگارشان.

وَ أَمَّا: و اما

الَّذِينَ: کسانی که

(۳۴) جلد ۱ سوره بقره

كَفَرُوا: کافر شدند

ص: ۲۶

فَيَقُولُونَ: پس می گویند:

ماذا أرادَ: چه اراده کرده

اللَّهُ: خدا

بهذا: به این

مثلاً: مثل؟

يُضِلُّ: گمراه می کند

به: به آن

كثيراً: بسیاری را

و يَهْدِي: و هدایت می کند

به: به آن

كثيراً: بسیاری را.

و ما يُضِلُّ: و گمراه نمی کند

به: به آن

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۵)

إِلَّا الْفَاسِقِينَ: مگر فاسقان را.

ص: ۲۷

۲۷ الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ

الَّذِينَ: کسانی که

يَنْقُضُونَ: می شکنند

عَهْدَ: پیمان

اللَّهُ: خدا را

مِنْ بَعْدِ: از بعد

ميثاقه: پیمانش،

وَيَقْطَعُونَ: و قطع می کنند

ما أَمَرَ: آن چه امر کرده

(۳۶) جلد ۱ سوره بقره

اللَّهُ بِهِ: خدا به آن

أَنْ: این که

يُوصَلَ: وصل کنند،

وَيُفْسِدُونَ: و فساد می کنند

فِي الْأَرْضِ: در زمین،

ص: ۲۸

أُولَئِكَ: آنان

هُم: ایشانند

الْخَاسِرُونَ: زیانکاران.

۳۵ وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ

وَقُلْنَا يَا آدَمُ: و گفتیم: ما ای آدم!

اسْكُنْ أَنْتَ: سکونت کن تو

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۷)

وَزَوْجُكَ: و همسرت

الْجَنَّةَ: در بهشت

وَكُلَا مِنْهَا: و بخورید از آن

رَغَدًا: فراوان

حَيْثُ شِئْتُمَا: هر جا می خواهید

وَلَا تَقْرَبَا: و نزدیک نشوید

هَذِهِ الشَّجَرَةَ: به این درخت

ص: ۲۹

فَتَكُونَا مِنْ: پس می شوید از

الظَّالِمِينَ: ستمکاران.

۳۶ فَازَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ

فَازَلَهُمَا: پس به لغزش کشانید آن دو را

(۳۸) جلد ۱ سوره بقره

الشَّيْطَانُ: شیطان

عَنْهَا: از آن،

فَأَخْرَجَهُمَا: پس خارج کرد آن دو را

مِمَّا كَانَا فِيهِ: از آن چه بودند در آن.

وَقُلْنَا اهْبِطُوا: و گفتیم فرود آید

بَعْضُكُمْ: بعضی از شما

لِبَعْضٍ: بر بعضی دیگر

عَدُوٌّ: دشمنید.

وَلَكُمْ: و برای شماست

ص: ۳۰

فِي الْأَرْضِ: در زمین،

مُسْتَقَرًّا: قرار گاهی

وَمَتَاعًا: و بهره مندی است.

إِلَى حِينٍ: تا وقت معین.

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۹)

۴۳ وَ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَ آتُوا الزَّكَاةَ وَ ارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ

وَ أَقِيمُوا: و به پا دارید

الصَّلَاةَ: نماز را

وَ آتُوا: و بدهید، ادا کنید

الزَّكَاةَ: زکات را

وَ ارْكَعُوا: و رکوع کنید

مَعَ الرَّاكِعِينَ: با رکوع کنندگان.

۴۵ وَ اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَ الصَّلَاةِ وَ إِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ

وَ اسْتَعِينُوا: و یاری جوئید

ص: ۳۱

بِالصَّبْرِ: (به وسیله) صبر

وَ الصَّلَاةِ: و نماز

(۴۰) جلد ۱ سوره بقره

وَ أَنهَا: و به درستی که آن

لَكَبِيرَةٌ: هر آینه گران و سنگین و بزرگ است

إِلَّا: مگر

عَلَى الْخَاشِعِينَ: بر خاشعان.

۶۲ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالنَّصَارَى وَالصَّابِئِينَ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَ عَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

إِنَّ الَّذِينَ: همانا کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردند

وَالَّذِينَ: و کسانی که

هادُوا: یهودی (گشتند)

وَالنَّصَارَى: و نصاری

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۱)

ص: ۳۲

وَ الصَّابِئِينَ: و صابئین

مَنْ: همان ها که

أَمَنَ: ایمان آوردند

بِاللَّهِ: به خداوند

وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ: و روز قیامت

وَ عَمِلَ صَالِحًا: و عمل صالح انجام دادند،

فَلَهُمْ: پس برایشان است

أَجْرُهُمْ: پاداششان

عِنْدَ رَبِّهِمْ: نزد پرورگارشان

وَ لَا خَوْفٌ: و نه ترسی

عَلَيْهِمْ: برایشان است

وَ لَا هُمْ يَحْزَنُونَ: و نه غمگین می شوند.

۶۷ وَ إِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ

(۴۲) جلد ۱ سوره بقره

تَذْبَحُوا بقره قَالُوا اتَّخَذْنَا هُزُؤًا قَالَ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ

وَ إِذْ قَالَ: و هنگامی که که گفت:

ص: ۳۳

مُوسَى لِقَوْمِهِ: موسى به قومش

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خداوند

يَأْمُرُكُمْ: فرمان می دهد شما را

أَنْ تَذْبَحُوا: این که بکشید

بَقْرَةً: گاوی را،

قَالُوا: گفتند:

اتَّخَذْنَا: آیا گرفتی ما را

هَزُوا: به مسخرگی؟

قَالَ: گفت:

أَعُوذُ بِاللَّهِ: پناه می برم به خدا

أَنْ أَكُونَ: این که باشم

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۳)

مِنَ الْجَاهِلِينَ: از نادانان.

۶۸ قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقْرَةٌ لَا فَارِضٌ وَلَا بِكْرٌ عَوَانٌ بَيْنَ ذَلِكَ فَافْعَلُوا مَا تُؤْمَرُونَ

قَالُوا: گفتند:

ص: ۳۴

ادْعُ لَنَا: بخوان برای ما

رَبِّكَ: از پروردگارتان

يُبَيِّنُ لَنَا: تا بیان کند برای ما

ما هِيَ: چیست آن؟

قَالَ: گفت:

إِنَّهُ يَقُولُ: همانا او می گوید:

إِنَّهَا: به درستی که آن

بَقْرَةٌ: گاوی است

(۴۴) جلد ۱ سوره بقره

لَا فَاْرِضٌ: که پیر نباشد

وَلَا بَكْرٌ: و جوان هم نباشد

عَوَانٌ يَبِينُ: بین این دو باشد

ذَلِكَ:

فَاعْمَلُوا: پس انجام دهید

مَا تُؤْمَرُونَ: آنچه را که به آن امر شده اید.

۶۹ قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبِّكَ يُبَيِّنُ لَنَا مَا لَوْنُهَا قَالَ إِنَّهُ

ص: ۳۵

يَقُولُ إِنَّهَا بَقْرَةٌ صَفْرَاءُ فَاقْعَ لَوْنُهَا تَسُرُّ النَّاطِرِينَ

قَالُوا: كَفْتَنَد:

ادْعُ لَنَا: بخوان برای ما

رَبِّكَ: از پروردگارت

مُبَيِّنٌ لَنَا: تا بیان کند برای ما

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۵)

ما لَوْنُهَا: رنگش چگونه باشد؟

قال: گفت:

إِنَّهُ يَقُولُ: همانا او می گوید:

إِنَّهَا: به درستی که آن

بَقْرَةٌ: گاوی است

صَفْرَاءُ: زرد،

فاقِع: خالص و یکدست

لَوْنُهَا: که رنگ آن

تَسُرُّ: شاد می کند

النَّاطِرِينَ: بینندگان را.

ص: ۳۶

۷۰ قَالُوا اذْعُ لَنَا رَبِّكَ يُبَيِّنُ لَنَا مَا هِيَ إِنَّ الْبَقَرَ تَشَابَهُ عَلَيْنَا وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ لَمُهْتَدُونَ

قَالُوا اذْعُ لَنَا: گفتند: بخوان برای ما

(۴۶) جلد ۱ سوره بقره

رَبِّكَ: از پروردگارت

يُبَيِّنُ لَنَا: که بیان کند برای ما

مَا هِيَ: چیست آن؟

إِنَّ الْبَقَرَ: به درستی که گاو

تَشَابَهُ: مشتبه است

عَلَيْنَا: بر ما.

وَإِنَّا: و به درستی که ما

إِن شَاءَ اللَّهُ: اگر بخواهد خدا

لَمُهْتَدُونَ: هر آینه هدایت خواهیم شد.

۷۱ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا ذَلُولٌ تُثِيرُ الْأَرْضَ وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَ مُسَلِّمَةٌ لَا سِيَةَ فِيهَا قَالُوا الْآنَ جِئْتَ بِالْحَقِّ فَمَذَبِجُهَا وَ مَا كَادُوا
يَفْعَلُونَ

قَالَ إِنَّهُ: گفت: همانا او (خدا)

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۷)

ص: ۳۷

يَقُولُ: می گوید:

إِنَّهَا بَقْرَةٌ: همانا آن گاوی است

لَا ذُلُولٌ: رام نشده باشد

تُثِيرُ: که شخم بزند

الْأَرْضَ: زمین را،

وَلَا تَسْقِي: و آبیاری نکند

الْحَرْثَ: زراعت را،

مُسَلَّمَةٌ: از هر عیبی برکنار باشد،

لَا شَيْءَ فِيهَا: هیچ گونه رنگ دیگری در آن نباشد، (شئیه به معنای لکه و رنگ مخالف عمومی بدن حیوان می باشد)،

قَالُوا الْآنَ: گفتند: الان

جِئْتُ بِالْحَقِّ: آوردمی حق را،

فَذَبَحُوهَا: پس ذبح کردند آن را،

وَمَا كَادُوا: و نزدیک بود که

(۴۸) جلد ۱ سوره بقره

يَفْعَلُونَ: انجام ندهند.

۷۲ وَإِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادَّارَأْتُمْ فِيهَا وَاللَّهُ مُخْرِجٌ مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ

وَإِذْ: و هنگامی که

قَتَلْتُمْ: به قتل رساندید

نَفْسًا: فردی را،

فَأَذَارَاتُمْ: پس به نزاع پرداختید

فیها: در آن،

وَ اللَّهُ: و خداوند

مُخْرِجٌ: خارج کننده است

ما: آن چه را که

كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ: کتمان می کردید.

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۹)

۷۳ فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بَعْضِهَا كَذَلِكَ يُحْيِي اللَّهُ الْمَوْتَىٰ وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

فَقُلْنَا: پس گفتیم ما

اضْرِبُوهُ: بزنید او را

بَعْضِهَا: به بعض آن.

كَذَلِكَ: این چنین

يُحْيِي اللَّهُ: زنده می کند خدا

ص: ۳۹

الموتى: مردگان را،

و يُرِيكُمْ: و نشان می دهد به شما

آياته: نشانه هایش را،

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

تَعْمَلُونَ: اندیشه کنید.

۷۴ ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَهِيَ

(۵۰) جلد ۱ سوره بقره

كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً وَإِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَقَّقُ مِنْهُ الْمَاءُ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَتِهِ
اللَّهُ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ

ثُمَّ قَسَتْ: سپس سخت شد

قُلُوبُكُمْ: دلهایتان

مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ: از بعد آن،

فَهِيَ: پس آن

كَالْحِجَارَةِ: مانند سنگ شد

أَوْ أَشَدُّ: یا سخت تر

ص: ۴۰

قَسْوَةً: در قساوت،

وَإِنَّ: و همانا

مِنَ الْحِجَارَةِ: از سنگ ها

لَمَّا يَتَفَجَّرُ: هر آینه می شکافد

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۱)

مِنْهُ الْأَنْهَارُ: از آن نهرها،

وَإِنَّ مِنْهَا: و همانا بعضی از آن

لَمَّا يَشَقُّقُ: شکاف برمی دارد

فَيَخْرُجُ: پس خارج می شود

مِنْهُ الْمَاءُ: از آن آب،

وَإِنَّ مِنْهَا: و همانا بعضی از آن

لَمَّا يَهْبِطُ: هر آینه (از کوه) فرود می آید

مِنْ خَشْيَتِهِ: از ترس

اللَّهُ: خدا.

وَ مَا اللَّهُ: و نیست خداوند

بِغَافِلٍ: غافل

عَمَّا: از آن چه

ص: ۴۱

تَعْمَلُونَ: انجام می دهید.

(۵۲) جلد ۱ سوره بقره

۱۰۲ وَ اتَّبَعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيَاطِينُ عَلَىٰ مُلْكِكَ سَيُؤْمِنُونَ وَ مَا كَفَرَ سَيُؤْمِنُونَ وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ وَ مَا أُنزِلَ عَلَىٰ الْمَلَكِينَ بِبَابِلَ هَارُوتَ وَ مَارُوتَ وَ مَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّىٰ يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَ زَوْجِهِ وَ مَا هُمْ بِضَارِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَ يَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَ لَا يَنْفَعُهُمْ وَ لَقَدْ عَلَّمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ وَ لَبِئْسَ مَا شَرُّوا بِهِ أَنفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ

وَ اتَّبَعُوا: و پیروی کردند

ما تَتْلُوا: آن چه می خوانند

الشَّيَاطِينُ: شیطان ها

عَلَىٰ مُلْكِكَ: بر فرمانروائی، عصر

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۳)

ص: ۴۲

سُلَيْمَانَ: سليمان،

وَمَا كَفَرُوا: و کافر نشد

سُلَيْمَانُ: سليمان

وَلَكِنَّ: وليکن

الشَّيَاطِينِ: شیطان ها

كَفَرُوا: کافر شدند.

يُعَلِّمُونَ: تعلیم می دهند

النَّاسِ: مردم را

السِّحْرِ: سحر و جادو

وَمَا: و آن چه

أُنزِلَ: نازل شد

عَلَى الْمَلَائِكَةِ: بر دو فرشته

بَابِلَ: در بابل

هَارُوتَ: هاروت

(۵۴) جلد ۱ سوره بقره

وَمَارُوتَ: و ماروت

وَمَا يُعَلِّمَانِ: و نمی آموختند، یاد نمی دادند

ص: ۴۳

مِنْ أَحَدٍ: هیچ کسی را

حَتَّى يَقُولَا: تا می گویند، می گفتند

إِنَّمَا: جز این نیست

نَحْنُ: که ما

فِتْنَةً: (وسیله) آزمایشیم

فَلَا تَكْفُرُوا: پس کافر نشو.

فَيَتَعَلَّمُونَ: پس یاد می گرفتند

مِنْهُمَا: از آن دو

مَا يُفَرِّقُونَ: آن چه را که جدائی می افکندند

بِهِ بَيْنَ: بوسیله آن بین

الْمَرْءِ: مرد

وَزَوْجِهِ: و همسرش.

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۵)

وَمَا هُمْ: و نمی توانند ایشان

بِضَارِبِينَ: ضرر برسانند

بِهِ: به وسیله آن

مِنْ أَحَدٍ: هیچ کسی را

إِلَّا: مَكْر

بِإِذْنٍ: به اجازه

اللَّهُ: خداوند.

وَيَتَعَلَّمُونَ: و می آموختند

مَا يَضُرُّهُمْ: آنچه را که ضرر می رساند ایشان را

وَلَا يَنْفَعُهُمْ: و نفعی نداشت برایشان،

وَلَقَدْ: و هر آینه به تحقیق

عَلِمُوا: دانستند

لَمَنْ: کسی که

اشْتَرِيَهُ: بخرد آن را،

(۵۶) جلد ۱ سوره بقره

مَا لَهُ: نیست برای او

فِي الْآخِرَةِ: در آخرت

مِنْ خَلْقٍ: هیچ بهره ای،

وَلَيْسَ: و چه بد است

مَا شَرَوْا: آن چه فروختند

بِهِ: به وسیله آن

ص: ۴۵

أَنْفُسَهُمْ: خودشان را

لَوْ: اگر

كَانُوا يَعْلَمُونَ: می دانستند.

۱۲۱ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ

الَّذِينَ: کسانی که

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۷)

آتَيْنَاهُمْ: دادیم ما به آنها

الْكِتَابَ: کتاب را

يَتْلُونَهُ: تلاوت می کنند آن را

حَقَّ: (به جا می آورند) حق

تِلَاوَتِهِ: تلاوتش را

أُولَئِكَ: آنان

يُؤْمِنُونَ بِهِ: ایمان می آورند به آن.

وَمَنْ يَكْفُرْ: و کسی که کفر بورزد

ص: ۴۶

به: به آن،

فَأُولَئِكَ: پس آنان

هُمُ الْخَاسِرُونَ: ایشانند زیانکاران،

۱۳۰ وَ مَنْ يَزْغَبُ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ وَ لَقَدْ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَ إِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ

(۵۸) جلد ۱ سوره بقره

لَمِنَ الصَّالِحِينَ

وَ مَنْ: و چه کسی

يَزْغَبُ: روی گردان خواهد شد

عَنْ مِلَّةٍ: از آئین

إِبْرَاهِيمَ: ابراهیم

إِلَّا مَنْ: مگر کسی که

سَفِهَهُ: نادان شد

نَفْسَهُ: خودش؟

وَ لَقَدْ: و هر آینه به تحقیق

اصْطَفَيْنَاهُ: برگزیدیم ما او را

ص: ۴۷

فِي الدُّنْيَا: در دنیا،

وَإِنَّهُ: و همانا او

فِي الْآخِرَةِ: در آخرت

لَمِنْ: هر آینه از

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۹)

الصَّالِحِينَ: صالحان است.

«پایان جزء ۱»

(۶۰) جلد ۱ سوره بقره

ص: ۴۸

۱۴۳ وَ كَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسِيًّا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا وَ مَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يَتَّبِعِ الرَّسُولَ مِمَّنْ يَنْقَلِبُ عَلَى عَقْبَيْهِ وَ إِنْ كَانَتْ لَكَبِيرَةً إِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ وَ مَا كَانَ اللَّهُ لِيُضَيِّعَ إِيمَانَكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرُؤُوفٌ رَحِيمٌ

وَ كَذَلِكَ: و این چنین

جَعَلْنَاكُمْ: قرار دادیم ما شما را

أُمَّةً: اُمّتی

وَسِيًّا: میانہ،

لِتَكُونُوا: تا باشید

شُهَدَاءَ: گواهان

عَلَى النَّاسِ: بر مردم.

وَيَكُونُ: و می باشد

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۱)

الرَّسُولُ: رسول

عَلَيْكُمْ: بر شما

ص: ۴۹

شَهِيدًا: گواه.

وَمَا جَعَلْنَا: و قرار ندادیم

الْقِبْلَةَ: قبله ای را

الَّتِي: که

كُنْتُ: بودی تو

عَلَيْهَا: بر آن

إِلَّا لِنَعْلَمَ: مگر تا بدانیم (معلوم کنیم)

مَنْ: چه کسی

يَتَّبِعُ: پیروی می کند

الرَّسُولَ: رسول را

مِمَّنْ: از کسی که

يَنْقَلِبُ: برمی گردد

(۶۲) جلد ۲ سوره بقره

عَلَى عَقْبَتَيْهِ: بر عقبش.

وَإِنْ: و اگر چه

كَانَتْ: بود، باشد

لَكَبِيرَةً: هر آینه بزرگ و گران

إِلَّا عَلَيَّ: مگر بر

الَّذِينَ: کسانی که

هَدَى اللَّهُ: هدایت کرد خدا.

وَمَا كَانَ: و نبود

اللَّهُ: خداوند

لِيُضَيِّحَ: تا ضایع کند

إِيمَانَكُمْ: ایمانتان را

إِنَّ: به درستی که

اللَّهُ: خداوند

بِالنَّاسِ: به مردم

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۳)

لَرَوْوُفٌ: هر آینه رحیم (دلسوز)

رَحِيمٌ: مهربان است.

۱۴۴ قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ وَإِنَّ الَّذِينَ

ص: ۵۱

أَوْتُوا الْكِتَابَ لِيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ

قَدْ: گاهی

نَرَى: می بینیم

تَقَلُّبُ: گرداندن

وَجْهَكَ: رویت را

فِي السَّمَاءِ: در آسمان،

فَلَنَوَلِّيَنَّكَ: پس برمی گردانیم تو را

(۶۴) جلد ۲ سوره بقره

قَبْلَهُ: به قبله ای که

تَرْضِيهَا: خوشنودی تو در آن است

قَوْلٌ وَجْهَكَ: پس بگردان رویت را

شَطْرَ: به سمت

الْمَسْجِدِ: مسجد

الْحَرَامِ: الحرام

وَ حَيْثُ مَا: و هر کجا

كُنْتُمْ: باشید

ص: ۵۲

فَوَلَّوْا: پس بگردانید

وَجُوهَكُمْ: رویه‌ایتان را

شَطْرَهُ: به سمت آن

وَإِنَّ الَّذِينَ: و همانا کسانی که

أَوْتُوا الْكِتَابَ: داده شدند کتاب

لَيَعْلَمُونَ: هر آینه می دانند

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۵)

أَنَّهُ الْحَقُّ: همانا او حق است

مِنْ: از

رَبِّهِمْ: (جانب) پروردگارشان.

وَمَا اللَّهُ: و نیست خداوند

بِغَافِلٍ: غافل

عَمَّا: از آن چه

يَعْمَلُونَ: انجام می دهند.

۱۵۱ کَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ

ص: ۵۳

وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ

کَمَا: چنان که

أَرْسَلْنَا: فرو فرستادیم

فِيكُمْ: در (میان) شما

(۶۶) جلد ۲ سوره بقره

رَسُولًا: رسولی

مِنْكُمْ: از شما، از خودتان

يَتْلُوا: بخواند، می خواند

عَلَيْكُمْ: برای شما

آيَاتِنَا: آیات ما را

وَيُزَكِّيْكُمْ: و پاک می گرداند شما را

وَيُعَلِّمُكُم: و می آموزد به شما

الْكِتَابَ: کتاب را

وَالْحِكْمَةَ: و حکمت را

وَيُعَلِّمُكُم: و یاد می دهد به شما

ما: آن چه را

ص: ۵۴

لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ: که نمی دانستید.

۱۵۲ فَادْكُرُونِي اَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۷)

فَادْكُرُونِي: پس یاد کنید مرا

اَذْكُرْكُمْ: تا یاد کنم شما را

وَاشْكُرُوا لِي: و شکر کنید مرا

و لَا تَكْفُرُونِ: و کفران نکنید مرا، ناسپاسی ام نکنید.

۱۵۳ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آورده اید!

اسْتَعِينُوا: طلب کمک کنید

بِالصَّبْرِ: از صبر

وَالصَّلَاةِ: و نماز،

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خدا

مَعَ الصَّابِرِينَ: با صبرکنندگانست.

(۶۸) جلد ۲ سوره بقره

ص: ۵۵

۱۶۴ اِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ وَ الْفُلُكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَع النَّاسَ وَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَ بَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَ تَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ وَ السَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

اِنَّ فِي: همانا در

خَلَقَ: خلقت

السَّمَاوَاتِ: آسمان ها

وَ الْأَرْضِ: و زمین

وَ اخْتِلَافِ: و اختلاف

اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ: شب و روز

وَ الْفُلُكِ الَّتِي: و کشتی های که

تَجْرِي: جریان دارد

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۹)

فِي الْبَحْرِ: در دریا

بِمَا يَنْفَع النَّاسَ: به آن چه که نفع می رساند به مردم

ص: ۵۶

وَمَا أَنْزَلْنَا: و آن چه نازل کرد

اللَّهُ: خداوند

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

مِنْ مَاءٍ: از آبی،

فَأَحْيَا بِهِ: پس زنده کرد به آن

الْأَرْضَ: زمین را

بَعْدَ مَوْتِهَا: بعد از مردنش

وَبَثَّ فِيهَا: و گسترد در آن

مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ: از هر جنبنده ای

وَتَصْرِيفٍ: و حرکت دادن

الرِّيَّاحِ: بادها

وَالسَّحَابِ: و ابرهایی که

(۷۰) جلد ۲ سوره بقره

الْمُسَخَّرِ: معلق

بَيْنَ السَّمَاءِ: بین آسمان

وَالْأَرْضِ: و زمین است

لآيَاتٍ: هر آینه نشانه هایی است

ص: ۵۷

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يَعْقِلُونَ: می اندیشند.

۱۶۸ يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلالًا طَيِّبًا وَ لَا تَتَّبِعُوا خُطواتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ

يا أَيُّهَا النَّاسُ: ای مردم

كُلُوا: بخورید

مِمَّا: از آن چه

فِي الْأَرْضِ: در زمین است

حَلالًا: که حلال و

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۱)

طَيِّبًا: پاکیزه است

وَ لَا تَتَّبِعُوا: و پیروی نکنید

خُطواتِ: گام ها، خط های

الشَّيْطَانِ: شیطان را،

إِنَّهُ: همانا او

لَكُمْ: برای شما

ص: ۵۸

عَدُوٌّ دَشْمَنِي

مُبِينٌ: آشکار است.

۱۶۹ إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

انما: جز این نیست که

يَأْمُرُكُمْ: امر می کند به شما

بِالسُّوءِ: به بدی

(۷۲) جلد ۲ سوره بقره

وَالْفَحْشَاءِ: و زشتی

وَأَنْ تَقُولُوا: و این که بگوئید

عَلَى اللَّهِ: بر خداوند

مَا لَا تَعْلَمُونَ: آنچه را که نمی دانید.

۱۷۲ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ

يا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

ص: ۵۹

اٰمَنُوْا: ايمان آورديد!

كُلُوْا مِنْ: بخوريد از

طَيِّبَاتٍ: پاكيژه ها

مَا رَزَقْنَاكُمْ: آن چه روزي داديم به شما

وَاشْكُرُوْا: و شكر كنيد

لِلّٰهِ: خدا را

سوره بقره لغات و مفاهيم قرآن كريم (۷۳)

اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ: اگر فقط او را

تَعْبُدُوْنَ: پرستش مي كنيد.

۱۷۳ اِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالْدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَ مَا اُحِلَّ بِهِ لِغَيْرِ اللّٰهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَ لَا عَادٍ فَلَا اِثْمَ عَلَيْهِ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ

اِنَّمَا: جز اين نيست كه

حَرَّمَ: حرام است

عَلَيْكُمْ: بر شما

الْمَيْتَةَ: گوشت مردار

ص: ۶۰

وَ الدَّمِّ: و خون

وَ لَحْمِ الْخِنْزِيرِ: و گوشت خوک

وَ مَا أُحِلَّ بِهِ: و آن چه به آن بانگ زده شده

لِغَيْرِ اللَّهِ: به غیر خدا،

(۷۴) جلد ۲ سوره بقره

فَمَنْ: پس کسی که

اضْطُرَّ: ناچار شود

غَيْرِ بَاطِلٍ: غیر از ستمگر

وَ لَا عَادٍ: و نه متجاوز

فَلَا إِثْمَ: پس گناهی نیست

عَلَيْهِ: بر او.

إِنَّ اللَّهَ: همانا خداوند

غَفُورٌ رَحِيمٌ: آمرزنده مهربان است.

۱۸۳ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

یا ایُّهَا: ای

ص: ۶۱

الَّذِينَ: کسانی که

امُّنُوا: ایمان آوردید!

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۵)

كُتِبَ: نوشته شد

عَلَيْكُمْ: بر شما

الصَّيَامُ: روزه

كَمَا كُتِبَ: همچنان که نوشته شد

عَلَى الَّذِينَ: بر کسانی که

مِنْ قَبْلِكُمْ: قبل از شما بودند

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

تَتَّقُونَ: پرهیزگار شوید.

۱۸۴ آیاتاً مَعْدُودَاتٍ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

آیاتاً: روزهایی

(۷۶) جلد ۲ سوره بقره

ص: ۶۲

مَعْدُودَاتٍ: معین و معدود

فَمَنْ كَانَ: پس کسی که باشد

مِنْكُمْ: از شما

مَرِيضًا: مریض

أَوْ عَلَى سَفَرٍ: یا بر سفری،

فَعِدَّةٌ: پس تعدادی

مِنْ أَيَّامٍ: از روزهای

أُخَرَ: دیگر را (روزه بگیرد).

وَعَلَى الَّذِينَ: و بر کسانی که

يُطِيقُونَهُ: روزه برای آنها طاقت فرسا می باشد

فَدْيَةٌ: کفاره، (عوض بدهند)

طَعَامٌ: خوراندن

مِشْكِينٍ: بینوائی.

فَمَنْ: پس کسی که

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۷)

تَطَوَّعَ: فرمانبرداری کند

خَيْرًا: بهتر است

فَهُوَ: پس آن

ص: ۶۳

خَيْرٌ: بهتر است

لَهُ: برای او.

وَ أَنْ: و این که

تَصُومُوا: روزه بگیرید

خَيْرٌ: بهتر است

لَكُمْ: برای شما

إِنْ: اگر

كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ: می دانستید.

۱۸۵ شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَ بَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَى وَ الْفُرْقَانِ فَمَنْ شَهِدَ

(۷۸) جلد ۲ سوره بقره

مِنْكُمْ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَ مَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَ لَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَ لَتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَ لَتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَيْكُمْ وَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

شَهْرُ رَمَضَانَ: ماه رمضان

الَّذِي: (ماهی است) که

ص: ۶۴

أُنزِلَ: نازل شده

فِيهِ الْقُرْآنُ: در آن قرآن

هُدًى: هدایتی است

لِلنَّاسِ: برای مردم

وَيَبِّنَاتٍ: و روشنگری هایی است

مِنَ الْهُدَىٰ: از هدایت

وَالْفُرْقَانِ: و جدایی حق از باطل،

فَمَنْ: پس کسی که

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۹)

شَهِدَ: حضور داشت (در وطن)

مِنْكُمْ الشَّهْرَ: از شما ماه را

فَلْيُصِمُّهُ: پس باید روزه بگیرد آن را.

وَمَنْ كَانَ: و کسی که باشد

مَرِيضًا: مریضا

أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ: یا بر سفری

فَعِدَّةٌ: پس تعدادی

مِنْ أَيَّامٍ: از روزهای

أُخْرَى: دیگر را.

يُرِيدُ: می خواهد

اللَّهُ: خداوند

بِكُمْ: برای شما

الْيُسْرَ: راحتی را

وَلَا يُرِيدُ: و نمی خواهد

(۸۰) جلد ۲ سوره بقره

بِكُمْ: برای شما

الْعُسْرَ: سختی را،

وَلِتُكْمَلُوا: و باید کامل کنید

الْعِدَّةَ: تعداد (روزه ها را)

وَلِتُكَبَّرُوا: و باید به بزرگی یاد کنید

اللَّهُ: خدا را

عَلَى مَا هَدَيْكُمُ: بر آن چه هدایت کرد شما را

وَلَعَلَّكُمْ: و شاید شما

تَشْكُرُونَ: شکرگزاری کنید.

۱۸۶ وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا

ص: ۶۶

بِی لَعَلَّهُمْ یَرْشُدُونَ

وَ إِذَا: و هنگامی که

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۸۱)

سَأَلَكَ: سؤال کردند از تو

عِبَادِي: بندگانم

عَنِّي: از من (درباره من)،

فَأَنِّي: پس همانا من

قَرِيبٌ: نزدیکم

أَجِيبُ: اجابت می کنم

دَعْوَةَ: خواندن، دعای

الدَّاعِ: خواننده را، دعا کننده را

إِذَا دَعَانِ: هنگامی که بخواند مرا.

فَلْيَسْتَجِيبُوا: پس باید اجابت کنند، بپذیرند

لِي: مرا (دعوت مرا)

وَ لِيُؤْمِنُوا: و باید ایمان بیاورند

بِي: به من

لَعَلَّهُمْ: شاید ایشان

(۸۲) جلد ۲ سوره بقره

یَرْشُدُونَ: به رشد برسند.

۲۰۱ وَ مِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا اتِّنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

وَ مِنْهُمْ: و از ایشان

مَنْ: کسی است که

يَقُولُ: می گوید

رَبَّنَا: پروردگار ما

اتِّنَا: عطا کن به ما

فِي الدُّنْيَا: در دنیا

حَسَنَةً: خوبی و خیر و نیکی

وَ فِي الْآخِرَةِ: و در آخرت

حَسَنَةً: خوبی و خیر و نیکی

وَ قِنَا: و نگه دار ما را

عَذَابَ: از عذاب

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۸۳)

النَّارِ: آتش.

۲۰۷ وَ مِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَ اللَّهُ رَؤُوفٌ بِالْعِبَادِ

ص: ۶۸

وَمِنَ النَّاسِ: و از مردم

مَنْ: کسی است که

يَشْرِي: می فروشد

نَفْسَهُ: خودش را، جانش را

اِيْتِنَاءً: (برای) طلب کردن

مَرْضَاتِ اللَّهِ: رضای خدا.

وَاللَّهُ: و خداوند

رَوْؤُفٌ: مهربان است

بِالْعِبَادِ: به بندگان.

(۸۴) جلد ۲ سوره بقره

۲۰۸ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السَّلْمِ كَافَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ

يا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردید!

ادْخُلُوا: داخل شوید

فِي السَّلْمِ: در صلح و آشتی

كَافَّةً: همگی،

ص: ۶۹

وَلَا تَتَّبِعُوا: و پیروی نکنید

خُطُواتٍ: از گام های

الشَّيْطَانِ: شیطان،

إِنَّهُ لَكُمْ: همانا او برای شما

عَدُوٌّ: دشمنی

مُبِينٌ: آشکار است.

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۸۵)

۲۱۱ سَلْ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَمْ آتَيْنَاهُم مِّنْ آيَةٍ بَيِّنَةٍ وَ مَن يُبَدِّلْ نِعْمَةَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ

سَلْ: بپرس

بَنِي إِسْرَائِيلَ: از بنی اسرائیل

كَمْ آتَيْنَاهُمْ: چه بسیار دادیم ما به ایشان

مِّنْ آيَةٍ: از نشانه ای

بَيِّنَةٍ: روشن.

وَ مَن يُبَدِّلْ: و کسی که تبدیل کند

نِعْمَةَ اللَّهِ: نعمت خدا را

ص: ۷۰

مِنْ بَعْدِ: از بعد

ما جَاءَتْهُ: آن چه آمد آن،

فَإِنَّ اللَّهَ: پس همانا خدا

شَدِيدٌ: سخت

(۸۶) جلد ۲ سوره بقره

الْعِقَابِ: عقوبت (می کند).

۲۱۵ يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلْ مَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ خَيْرٍ فَلِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ

يَسْأَلُونَكَ: سؤال می کنند از تو

مَاذَا يُنْفِقُونَ: چه چیز انفاق کنند؟

قُلْ مَا أَنْفَقْتُمْ: بگو: آن چه انفاق کنید

مِنْ خَيْرٍ: از خیری

فَلِلْوَالِدَيْنِ: پس برای پدر و مادر

وَالْأَقْرَبِينَ: و نزدیکان

وَالْيَتَامَىٰ: و یتیمان

وَالْمَسَاكِينِ: و مستمندان

ص: ۷۱

وَ ابْنِ السَّيْلِ: و در راه ماندگان.

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۸۷)

وَمَا تَفْعَلُوا: و آن چه انجام می دهید

مِنْ خَيْرٍ: از هر خیری

فَإِنَّ اللَّهَ: پس همانا خداوند

بِهِ عَلِيمٌ: به آن آگاه است.

۲۲۴ وَ لَا تَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً لِإِيمَانِكُمْ أَنْ تَبَرُّوا وَ تَتَّقُوا وَ تَصْلِحُوا بَيْنَ النَّاسِ وَ اللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

وَ لَا تَجْعَلُوا: و قرار ندهید

اللَّهُ: خدا را

عُرْضَةً: در معرض، دستاویز

لِإِيمَانِكُمْ: سوگندهایتان،

أَنْ تَبَرُّوا: این که نیکی کنید

وَ تَتَّقُوا: و تقوا پیشه کنید

وَ تَصْلِحُوا: و اصلاح کنید

(۸۸) جلد ۲ سوره بقره

بَيْنَ النَّاسِ: بین مردم.

وَ اللَّهُ: و خداوند

ص: ۷۲

سَمِعَ: شنوای

عَلِيمٌ: دانا، آگاه است.

۲۲۵ لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَ لَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا كَسَبَتْ قُلُوبُكُمْ وَ اللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ

لَا يُؤَاخِذُكُمْ: بازخواست نمی کند شما را

اللَّهُ: خدا

بِاللَّغْوِ: به سبب لغو (بدون توجه)

فِي أَيْمَانِكُمْ: در سوگندهایتان،

وَ لَكِنْ: ولیکن

يُؤَاخِذُكُمْ: بازخواست می کند شما را

بِمَا كَسَبَتْ: به آن چه کسب که کسب کرده

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۸۹)

قُلُوبُكُمْ: دل های شما.

وَ اللَّهُ: و خداوند

غَفُورٌ: آمرزنده

حَلِيمٌ: بردبار است.

ص: ۷۳

۲۳۸ حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ

حافظوا: محافظت کنید

عَلَى الصَّلَوَاتِ: بر نمازها

وَالصَّلَاةِ: و نماز

الْوَسْطَىٰ: میانه (ظهر)

وَقُومُوا لِلَّهِ: و بپاییزید برای خدا

قَانِتِينَ: از روی خضوع و اطاعت.

(۹۰) جلد ۲ سوره بقره

«پایان جزء ۲»

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۹۱)

ص: ۷۴

۲۵۵ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

اللَّهُ لَا إِلَهَ: خداست که نیست خدایی

إِلَّا هُوَ: مگر او

الْحَيُّ: که زنده و پاینده و

الْقَيُّومُ: قائم به ذات است.

لَا تَأْخُذُهُ: نمی گیرد او را

سِنَّةٌ: خواب سبک، چرت

وَلَا نَوْمٌ: و نه خواب سنگین.

لَهُ مَا: برای اوست آن چه

(۹۲) جلد ۳ سوره بقره

فِي السَّمَاوَاتِ: در آسمان ها

وَمَا: و آن چه

فِي الْأَرْضِ: در زمین است.

ص: ۷۵

مَنْ ذَا الَّذِي: کیست آن که

يَشْفَعُ: شفاعت کند

عِنْدَهُ: نزد او

إِلَّا بِإِذْنِهِ: مگر به اذن او.

يَعْلَمُ: می داند

مَا بَيِّنَ أَيْدِيهِمْ: آن چه پیش رویشان

وَمَا خَلْفَهُمْ: و آن چه پشت سرشان است.

وَلَا يُحِيطُونَ: و احاطه ندارند

بِشَيْءٍ: به چیزی

مِنْ عِلْمِهِ: از علمش،

إِلَّا بِمَاشَاءَ: مگر به آن چه که بخواهد.

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۹۳)

وَسِعَ: در بر گرفته، فرا گرفته

كُرْسِيِّهٖ: تخت حکومت او

السَّمَوَاتِ: آسمان ها

وَالْأَرْضِ: و زمین را.

وَلَا يُؤُدُّهٗ: و خسته نمی کند او را

حِفْظُهُمَا: نگهداری آن دو.

وَهُوَ الْعَلِيُّ: و او بلند مرتبه

الْعَظِيمُ: بزرگ است.

۲۵۶ لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

لَا إِكْرَاهَ: اِکراهی نیست، اجباری نیست

فِي الدِّينِ: در دین.

(۹۴) جلد ۳ سوره بقره

قَدْ تَبَيَّنَ: به تحقیق روشن شده است

الرُّشْدُ: راه درست و راه کمال

مِنَ الْغَيِّ: از راه انحرافی و بی هدف.

فَمَنْ: پس کسی که

يَكْفُرُ: کفر بورزد

بِالطَّاغُوتِ: به طاغوت،

وَيُؤْمِنُ: و ایمان بیاورد

بِاللَّهِ: به خداوند

فَقَدِ اسْتَمْسَكَ: پس به تحقیق چنگ زده است

ص: ۷۷

بِالْعُرْوَةِ: به دستگیره

الْوُثْقَى: محکمی

لَا انْفِصَامَ: که گسستن نیست

لَهَا: برای آن.

وَ اللّهُ: و خداوند

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۹۵)

سَمِيعٌ: شنوای

عَلِيمٌ: داناست.

۲۵۷ اللّٰهُ وَلِيُّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا يُخْرِجُهُمْ مِّنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ وَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا اَوْلِيَآءُهُمُ الطَّاغُوْتُ يُخْرِجُوْنَهُمْ مِّنَ النُّوْرِ اِلَى الظُّلُمٰتِ
اُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ

اللّٰهُ: خداوند

وَلِيُّ: سرپرست

الَّذِيْنَ: کسانی است که

اٰمَنُوْا: ایمان آوردند.

يُخْرِجُهُمْ: خارج می کند آن ها را

ص: ۷۸

مِنَ الظُّلُمَاتِ: از تاریکی ها

إِلَى النُّورِ: به سوی نور.

(۹۶) جلد ۳ سوره بقره

وَالَّذِينَ: و کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

أَوْلِيَائِهِمْ: سرپرست هایشان

الطَّاغُوتُ: طاغوت است

يُخْرِجُونَهُمْ: خارج می کنند آن ها را

مِنَ النُّورِ: از نور

إِلَى: به سوی

الظُّلُمَاتِ: تاریکی ها.

أُولَئِكَ: آنان

أَصْحَابُ: یاران

النَّارِ: آتشند.

هُمُ فِيهَا: آن ها در آن (آتش)

خَالِدُونَ: جاودانند.

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۹۷)

۲۵۸ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِي حَاجَّ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ أَنْ

اتيه الله المُلْكَ إِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّيَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا أُحْيِي وَأُمِيتُ قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالشَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِي كَفَرَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

آلم تَر: آيا نديدي، ننگريستی

إلى الذي: به کسی که

حاج: محاجه کرد، گفتگو کرد

إبراهيم: با ابراهيم

في ربه: بالبراهيم

أن اتيه الله: اين که داده بود به او خدا

المُلْك: حكومت را

إذ قال: هنگامي که گفت:

إبراهيم: ابراهيم

(۹۸) جلد ۳ سوره بقره

رَبِّيَ الَّذِي: پروردگار من کسی است که

يُحْيِي: زنده می کند

وَيُمِيتُ: و می میراند.

قال أنا: گفت: (نمرود) من

ص: ۸۰

أُحْيَى: زنده می کنم

وَأُمِيتُ: و می میرانم.

قَالَ إِبْرَاهِيمُ: گفت: ابراهیم

فَإِنَّ اللَّهَ: پس همانا خداوند

يَأْتِي: برمی آورد

بِالشَّمْسِ: خورشید را

مِنَ الْمَشْرِقِ: از مشرق

فَأْتِ بِهَا: پس بیاور آن را

مِنَ الْمَغْرِبِ: از مغرب.

فَبُهتَ: پس مبهوت شد

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۹۹)

الَّذِي: آن که

كَفَرَ: کفر ورزید

وَاللَّهُ: و خداوند

لَا يَهْدِي: هدایت نمی کند

الْقَوْمَ: گروه

الظَّالِمِينَ: ستمگر را.

۲۵۹ اَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ وَ هِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا قَالَ اَنِّي يُحْيِي هَذِهِ اللّٰهُ بَعْدَ مَوْتِهَا فَاَمَاتَهُ اللّٰهُ مِائَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ قَالَ كَمْ لَبِثْتَ
قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا اَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالَ بَلْ لَبِثْتَ مِائَةَ عَامٍ فَانظُرْ اِلَى طَعَامِكَ وَ شَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ وَ انظُرْ اِلَى حِمَارِكَ وَ لِنَجْعَلَكَ اِيَةً لِلنَّاسِ
وَ انظُرْ اِلَى الْعِظَامِ كَيْفَ نُنشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوها لَحْمًا فَلَمَّا تَبَيَّنَ

(۱۰۰) جلد ۳ سوره بقره

لَهُ قَالَ اَعْلَمُ اَنَّ اللّٰهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

اَوْ كَالَّذِي: يا مانند آن کسی که

مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ: عبور کرد بر دهکده ای

وَ هِيَ خَاوِيَةٌ: و آن (دهکده) فروریخته بود

عَلَى عُرُوشِهَا: گفت: چگونه

قَالَ اَنِّي: زنده می کند

يُحْيِي: این را خدا

هَذِهِ اللّٰهُ: این را خدا

بَعْدَ مَوْتِهَا: بعد از مرگش؟

فَاَمَاتَهُ: پس میراند او را

ص: ۸۲

اللَّهُ: خداوند

مِائَةٌ عَامٍ: یکصد سال،

ثُمَّ بَعَثَهُ: سپس برانگیخت

قَالَ: گفت:

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۰۱)

كَمْ لَيْتَ: چقدر درنگ کردی؟

قَالَ: گفت:

لَيْتُ: درنگ کردم

يَوْمًا: یک روز

أَوْ بَعْضَ: یا قسمتی از

يَوْمٍ: یک روز.

قَالَ: گفت:

بَلْ: بلکه

لَيْتَ: درنگ کردی

مِائَةٌ عَامٍ: یکصد سال.

فَانظُرْ: پس نگاه کن

إِلَى طَعَامِكَ: به غذایت

وَ شَرَابِكَ: و نوشیدنت

لَمْ يَتَسَنَّهَ: که تغییر نیافته،

(۱۰۲) جلد ۳ سوره بقره

وَأَنْظُرْ: و نگاه کن

إِلَى حِمَارِكَ: به الاغت،

وَلِنَجْعَلَكَ: و برای این که قرار دهیم تو را

آیة: نشانه ای

لِلنَّاسِ: برای مردم.

وَأَنْظُرْ: و نگاه کن

إِلَى الْعِظَامِ: به استخوان ها

كَيْفَ: چگونه

نُنَشِّرُهَا: پیوند می دهیم آن را،

ثُمَّ: سپس

نَكْشُوها: می پوشانیم آن را

لَحْمًا: گوشت،

فَلَمَّا: پس وقتی که

تَبَيَّنَ لَهُ: آشکار شد برای او

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۰۳)

قَالَ أَعْلَمُ: گفت: می دانم

أَنَّ اللَّهَ: همانا خداوند

علیٰ کُلِّ شَیْءٍ: بر هر چیزی

قدیر: قادر است.

۲۶۰ وَ اِذْ قَالَ اِبْرٰهٖمُ رَبِّ اَرِنِیْ کَیْفَ تُحِیِّی الْمَوْتِی قَالَ اَوْ لَمْ تُؤْمِنْ قَالَ بَلٰی وَ لٰکِن لِّیَطْمِئِنَّ قَلْبِیْ قَالَ فَخُذْ اَرْبَعَةً مِّنَ الطَّیْرِ فَصُرْهُنَّ اِلَیْکَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلٰی کُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ جُزْءًا ثُمَّ ادْعُهُنَّ یَاْتِیَنَّکَ سَعِیًا وَ اعْلَمَنَّ اَنَّ اللّٰهَ عَزِیْزٌ حَکِیْمٌ

وَ اِذْ: و هنگامی که

قال: گفت:

ابراهیم: ابراهیم

رَبِّ: پروردگار من

(۱۰۴) جلد ۳ سوره بقره

اَرِنِی: نشان بده به من

کَیْفَ: چگونه

تُحِیِّی: زنده می کنی

المَوْتِی: مردگان را؟

قال: گفت:

ص: ۸۵

أَو لَمْ تُؤْمِنُ: آیا ایمان نیاورده ای؟

قَالَ بَلَى: گفت: بله

وَلَكِنْ: ولیکن

لِيُطْمَئِنُّ: (می خواهیم) تا مطمئن شود

قَلْبِي: قلبم.

قَالَ: گفت:

فَخُذْ: پس بگیر

أَرْبَعَةً: چهار (نوع)

مِنَ الطَّيْرِ: پرنده را

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۰۵)

فَصُرُّهُنَّ: پس قطعه قطعه کن آن ها را

إِلَيْكَ: به سوی خودت،

ثُمَّ اجْعَلْ: سپس قرار بده

عَلَى كُلِّ: بر هر

جَبَلٍ: کوهی

مِنْهُنَّ: از آن ها

جُزْءًا: قسمتی،

ثُمَّ ادْعُهُنَّ: سپس بخوان آن ها را،

يَأْتِيَنَّكَ: می آیند به سوی تو

سَعِيًا: به سرعت

وَاعْلَمَ: و بدان

أَنَّ اللَّهَ: که همانا خداوند

عَزِيزٌ: با عزت

حَكِيمٌ: حکمت دان است.

(۱۰۶) جلد ۳ سوره بقره

۲۶۱ مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ
وَاسِعٌ عَلِيمٌ

مَثَلُ الَّذِينَ: و مثل کسانی که

يُنْفِقُونَ: انفاق می کنند

أَمْوَالَهُمْ: مال هایشان را

فِي سَبِيلِ: در راه

اللَّهُ: خدا

كَمَثَلِ: مانند مثل

حَبَّةٍ: دانه ای است که

ص: ۸۷

أَبْتَتْ: برویاند

سَع: هفت

سَنَابِل: خوشه (خوشه ها)

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۰۷)

فِي كُلِّ: در هر

سُئِلَ: خوشه

مِائَةٌ: صد

حَيَّة: دانه.

وَاللَّهُ: و خداوند

يُضَاعِفُ: اضافه می کند، چند برابر می کند

لِمَنْ: برای هر که

يَشَاءُ: بخواهد.

وَاللَّهُ: و خداوند

وَاسِعٌ: وسعت دهنده

عَلِيمٌ: داناست.

۲۶۲ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يُتَّبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنَّا وَلَا أَدَىٰ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ

(۱۰۸) جلد ۳ سوره بقره

ص: ۸۸

رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

الَّذِينَ: کسانی که

يُنْفِقُونَ: انفاق می کنند

أَمْوَالَهُمْ:

فِي سَبِيلِ اللَّهِ: در راه خدا،

ثُمَّ: سپس

لَا يُتَّبِعُونَ: سرکوفتی نیاورند

مَا: در پی آن چه

انْفَقُوا: انفاق کردند

مِنَّا: منتهی

وَلَا: و نه

أَذَى: آزاری،

لَهُمْ: برای ایشان است

أَجْرُهُمْ: پاداششان

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۰۹)

عِنْدَ: نزد

رَبِّهِمْ: پروردگارشان

وَلَا: و نه

ص: ۸۹

خَوْفٌ: ترسی

عَلَيْهِمْ: برایشان است

وَلَا هُمْ: و نه ایشان

يَحْزَنُونَ: غمگین می شوند.

۲۶۳ قَوْلٌ مَعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّنْ صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَا أَذَىٰ وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ

قَوْلٌ: گفتار

مَعْرُوفٌ: پسندیده

وَمَغْفِرَةٌ: و آمرزش و گذشت

خَيْرٌ مِّنْ: بهتر است از

(۱۱۰) جلد ۳ سوره بقره

صَدَقَةٍ: صدقه ای که

يَتْبَعُهَا: آزاری به دنبال آن باشد

أَذَىٰ: آزار و اذیتی

وَاللَّهُ: و خداوند

غَنِيٌّ: بی نیاز

ص: ۹۰

حَلِيمٌ: بردبار است.

۲۶۴ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُبْطِلُوا صِدْقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِثَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا لَا يَقْدِرُونَ عَلَى شَيْءٍ مِّمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ

يا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۱۱)

آمَنُوا: ایمان آورده اید!

لَا تُبْطِلُوا: باطل نکنید

صِدْقَاتِكُمْ: صدقه هایتان را

بِالْمَنِّ: با منت

وَالْأَذَى: و آزار

كَالَّذِي: مانند کسی که

يُنْفِقُ: انفاق می کند

ص: ۹۱

مَالَهُ: مالش را

رِثَاءً: (برای) نمایش دادن

النَّاسِ: به مردم

وَلَا يُؤْمِنُ: و ایمان نمی آورد

بِاللَّهِ: به خداوند

وَالْيَوْمِ: و روز

الْآخِرِ: قیامت.

(۱۱۲) جلد ۳ سوره بقره

فَمَثَلُهُ: پس مثل آن

كَمَثَلِ: مانند مثل

صَفْوَانٍ: تخته سنگی است که

عَلَيْهِ: بر آن

تُرَابٌ: خاکی باشد

فَأَصَابَهُ: پس برسد به آن

وَابِلٌ: باران درشتی، رگباری،

فَتَرَكَهُ: پس رها کند آن را

صَلْدًا: صاف.

لَا يَقْدِرُونَ: قادر نیستند

عَلَى شَيْءٍ: بر چیزی

مِمَّا: از آن چه

كَسَبُوا: کسب کرده اند.

وَاللَّهُ: و خداوند

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۱۳)

لَا يَهْدِي: هدایت نمی کند

الْقَوْمَ: گروه

الْكَافِرِينَ: کافران را.

۲۶۵ وَ مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَ تَثْبِيتًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍ بِرَبْوَةٍ أَصَابَهَا وَابِلٌ فَآتَتْ أُكُلَهَا ضِعْفَيْنِ فَإِنْ لَمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطَلٌّ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

وَ مَثَلُ الَّذِينَ: و مثل کسانی که

يُنْفِقُونَ: انفاق می کنند

أَمْوَالَهُمْ: مال هایشان را

ص: ۹۳

اِئْتِغَاءً: برای (طلب کردن)

مَرْضَاتٍ: خشنودی و رضای

اللَّهِ: خدا

(۱۱۴) جلد ۳ سوره بقره

وَتَثْبِيتًا: و تثبیت (ملکات انسان)

مِنْ أَنْفُسِهِمْ: از خودشان،

كَمَثَلِ جَنَّةٍ: مانند مثل باغی است

بِرُؤُوسِهِ: در نقطه بلندی که

أَصَابَهَا: برسد به آن

وَأَبْلُ: باران های درشت.

فَأَتَتْ: پس بیاورد

أَكْلُهَا: میوه اش را

ضِعْفَيْنِ: دو چندان.

فَإِنْ لَمْ يُصِيبْهَا: پس اگر نرسد به آن

وَأَبْلُ: باران درشت و سنگین،

فَطَلَّ: پس شبنمی.

وَاللَّهُ: و خداوند

ص: ۹۴

بِمَا تَعْمَلُونَ: به آن چه انجام می دهید

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۱۵)

بصیر: بیناست.

۲۶۶ أَيَوَّدُ أَحَدُكُمْ أَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَأَعْنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَةٌ ضَعْفَاءٌ فَأَصَابَهَا إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ

أَيَوَّدُ: آیا دوست دارد

أَحَدُكُمْ: یکی از شما

أَنْ تَكُونَ لَهُ: این که باشد برای او

جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ: باغی از خرماها

وَأَعْنَابٍ: انگورها

تَجْرِي مِنْ: که جاری شود از

تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ: زیر آن نهرها

(۱۱۶) جلد ۳ سوره بقره

لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ: برای او در آن از هر

ص: ۹۵

الثَّمَرَاتِ: میوه ای

وَ أَصَابَهُ الْكِبَرُ: و در حالی که او به سن پیری رسیده

وَ لَهُ ذُرِّيَّةٌ: و برای او فرزندان

ضَعْفَاءٌ: ناتوان (باشد)

فَأَصَابَهَا: پس برسد به آن

إِعْصَارًا: گردبادی

فِيهِ نَارٌ: که در آن آتشی است

فَاخْتَرَقَتْ: پس شعله ور شود بسوزد.

كَذَلِكَ: این چنین

يُبَيِّنُ: آشکار می سازد

اللَّهُ: خداوند

لَكُمْ الْآيَاتِ: برای شما نشانه ها را،

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۱۷)

تَتَفَكَّرُونَ: بیندیشید.

۲۶۷ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا

ص: ۹۶

كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِآخِذِيهِ إِلَّا أَنْ تُغْمِضُوا فِيهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردید!

أَنْفَقُوا: انفاق کنید

مِنْ طَيِّبَاتٍ: از (اموال) پاکیزه ها را،

مَا كَسَبْتُمْ: آن چه کسب کردید.

وَمِمَّا أَخْرَجْنَا: و از آن چه خارج کردیم ما

لَكُمْ: برای شما

مِنَ الْأَرْضِ: از زمین

(۱۱۸) جلد ۳ سوره بقره

وَلَا تَيَمَّمُوا: و قصد نکنید، روی نیاورید

الْخَبِيثَ: (به چیزهای) پست و بی ارزش

مِنْهُ تُنْفِقُونَ: که از آن انفاق کنید

وَلَسْتُمْ: و نیستید شما (حاضر نیستید)

بِآخِذِيهِ: به گرفتن آن

ص: ۹۷

إِلَّا أَنْ تُعْمِضُوا: مگر این که از روی کراهت

فیه: در آن.

وَاعْلَمُوا: و بدانید

أَنَّ اللَّهَ: همانا خداوند

غَنِيٌّ حَمِيدٌ: بیندیشید.

۲۶۸ الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُمْ مَغْفِرَةً مِنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ

الشَّيْطَانُ: شیطان

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۱۹)

يَعِدُكُمْ: وعده می دهد شما را

الْفَقْرَ: به فقر

وَيَأْمُرُكُمْ: و امر می کند شما را

بِالْفَحْشَاءِ: به زشتی ها.

وَاللَّهُ: و خداوند

يَعِدُكُمْ: وعده می دهد شما را

مَغْفِرَةً مِنْهُ: به آمرزشی از خود

ص: ۹۸

وَ فَضْلًا: و فزونى و برترى.

وَ اللّهُ: و خداوند

وَاسِعٌ: وسعت دهنده

عَلِيمٌ: داناست.

۲۷۱ إِنْ تُبْدُوا الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَ وَإِنْ تُخْفُوهَا وَ تُؤْتُوهَا الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَ يَكْفُرُ عَنْكُمْ

(۱۲۰) جلد ۳ سوره بقره

مِنْ سَيِّئَاتِكُمْ وَ اللّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ

إِنْ تُبْدُوا: اگر آشکار کنید

الصَّدَقَاتِ: صدقه ها را

فَنِعِمَّا هِيَ: پس خوب است آن.

وَ إِنْ تُخْفُوهَا: و اگر مخفی کنید آن را

وَ تُؤْتُوهُا: و بدهید آن را

الْفُقَرَاءَ: به بینوایان

فَهُوَ خَيْرٌ: پس آن بهتر است

لَكُمْ: برای شما.

ص: ۹۹

وَ يُكْفَرُ: و می پوشاند

عَنْكُمْ: از شما

مِنْ: بعضی از

سَيِّئَاتِكُمْ: گناهانتان را.

وَ اللَّهُ: و خداوند

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۲۱)

بِمَا تَعْمَلُونَ: به آن چه انجام می دهید

خَيْرٌ: آگاه است.

۲۷۲ لَيْسَ عَلَيْكَ هُدْيُهُمْ وَ لَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَ مَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَا تُنْفِسِكُمْ وَ مَا تُنْفِقُونَ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ وَ مَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُؤَفَّ إِلَيْكُمْ وَ أَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ

لَيْسَ عَلَيْكَ: نیست برای تو

هُدْيُهُمْ: هدایتشان

وَ لَكِنَّ اللَّهَ: ولیکن خداوند

يَهْدِي: هدایت می کند

ص: ۱۰۰

مَنْ يَشَاءُ: کسی را که بخواهد.

وَ مَا تُنْفِقُوا: و آن چه انفاق می کنید

مِنْ خَيْرٍ: از خیری ،

(۱۲۲) جلد ۳ سوره بقره

فَلَا تُفْسِدُوا: پس برای خودتان است.

وَ مَا تُنْفِقُونَ: و انفاق نمی کنید

إِلَّا ابْتِغَاءَ: مگر برای طلب

وَجْهِ اللَّهِ: روی خدا.

وَ مَا تُنْفِقُوا: و آن چه انفاق کنید

مِنْ خَيْرٍ: از خیری، خوبی ای

يُوفَّ: یکسر داده می شود

إِلَيْكُمْ: به شما

وَ أَنْتُمْ: و شما

لَا تُظَلِّمُونَ: ستم نمی شوید.

۲۷۳ لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أُحْصِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ

ص: ۱۰۱

أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ لَا يَسْأَلُونَ

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۲۳)

النَّاسَ الْإِحْفَافَ وَ مَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ

لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ: برای بینوایانی که

أُحْصِرُوا: در تنگنا قرار گرفته

فِي سَبِيلِ اللَّهِ: در راه خدا،

لَا يَسْتَطِيعُونَ: نمی توانند

ضَرْبًا: زدن

فِي الْأَرْضِ: در زمین را،

يَحْسَبُهُمْ: می پندارند ایشان را

الْجَاهِلُ: افراد ناآگاه

أَغْنِيَاءَ: بی نیاز،

مِنْ: از

التَّعَفُّفِ: شدت خویشنداری،

تَعْرِفُهُمْ: می شناسی آن ها را

بِسِيمَاهُمْ: به چهره هایشان.

(۱۲۴) جلد ۳ سوره بقره

لَا يَسْأَلُونَ: سؤال نمی کنند

ص: ۱۰۲

النَّاسِ الْخَافِ: از مردم با اصرار

وَمَا تُنْفِقُوا: و آن چه انفاق کنید

مِنْ خَيْرٍ: از خیری، خوبی

فَإِنَّ: پس به درستی که

اللَّهُ: خداوند

بِهِ عَلِيمٌ: به آن داناست.

۲۷۴ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

الَّذِينَ: کسانی که

يُنْفِقُونَ: انفاق می کنند

أَمْوَالَهُمْ: مال هایشان را

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۲۵)

بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ: در شب و روز

سِرًّا: پنهانی

وَعَلَانِيَةً: و آشکارا،

ص: ۱۰۳

فَلَهُمْ: پس برای ایشان است

أَجْرُهُمْ: پاداششان

عِنْدَ رَبِّهِمْ: نزد پروردگارشان.

وَلَا خَوْفٌ: و نه ترسی

عَلَيْهِمْ: برایشان است

وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ: و نه غمگین می شوند.

۲۷۷ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

إِنَّ الَّذِينَ: همانا کسانی که

(۱۲۶) جلد ۳ سوره بقره

آمَنُوا: ایمان آوردند

وَعَمِلُوا: و عمل

الصَّالِحَاتِ: صالح انجام دادند

وَأَقَامُوا: و به پا داشتند

الصَّلَاةَ: نماز را

ص: ۱۰۴

وَ اتُّوا الزَّكوةَ: و دادند زکوت را

لَهُمْ: برای ایشان است

أَجْرُهُمْ: اجرشان

عِنْدَ رَبِّهِمْ: نزد پروردگارشان

وَ لَا خَوْفٌ: و نه ترسی

عَلَيْهِمْ: بر آنهاست

وَ لَا هُمْ يَحْزَنُونَ: و نه ایشان غمگین می شوند.

۲۸۵ اَمَّنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۲۷)

وَ الْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَ مَلَائِكَتِهِ وَ كُتُبِهِ وَ رُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَ قَالُوا سَمِعْنَا وَ اطَّعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَ إِلَيْكَ الْمَصِيرُ

اَمَّنَ الرَّسُولُ: ایمان آورده رسول

بِمَا أُنزِلَ: به آن چه نازل شده

إِلَيْهِ: به سویش

مِنْ رَبِّهِ: از جانب پروردگارش

ص: ۱۰۵

وَالْمُؤْمِنُونَ: و مؤمنین.

كُلُّ: همگی

أَمَّنَ بِاللَّهِ: ایمان آورده اند به خدا

وَمَلَائِكَتِهِ: و فرشتگان او

وَكُتُبِهِ: و کتاب های او

وَرُسُلِهِ: و رسولان او،

لَا نُفَرِّقُ: فرقی نمی گذاریم

(۱۲۸) جلد ۳ سوره بقره

بَيْنَ أَحَدٍ: بین هیچ یک

مِنْ رُسُلِهِ: از رسولانش.

وَقَالُوا: و گفتند:

سَمِعْنَا: شنیدیم ما

وَأَطَعْنَا: و اطاعت کردیم ما.

غُفْرَانَكَ: آمرزشت را (خواهیم)

رَبَّنَا: پروردگار ما!

وَإِلَيْكَ: و به سوی توست

الْمَصِيرُ: باز گشت.

ص: ۱۰۶

۲۸۶ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إصْرًا
كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۲۹)

لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ: تکلیف نمی کند خدا

نَفْسًا: کسی را

إِلَّا وُسْعَهَا: مگر به اندازه توانش.

لَهَا مَا كَسَبَتْ: برای اوست آن چه به دست آورده

وَعَلَيْهَا: و به ضرر اوست

مَا اكْتَسَبَتْ: آن چه به (بدی) به دست آورده.

رَبَّنَا: پروردگار ما!

لَا تُؤَاخِذْنَا: مؤاخذه مکن ما را

إِنْ نَسِينَا: اگر فراموش کردیم

أَوْ أَخْطَأْنَا: یا خطا نمودیم.

ص: ۱۰۷

رَبَّنَا: پروردگار ما!

وَلَا تَحْمِلْ: و تحمیل مکن

(۱۳۰) جلد ۳ سوره بقره

عَلَيْنَا: بر ما

إِضْرًا: بار سنگینی را

كَمَا حَمَلْتُهُ: هم چنان که حمل کردی آن را

عَلَى الَّذِينَ: بر کسانی که

مِنْ قَبْلِنَا: قبل از ما (بودند).

رَبَّنَا: پروردگار ما!

وَلَا تُحْمَلْنَا: و قرار مده ما را

مَا لَا طَاقَةَ: آن چه را که طاقتی نیست

لَنَا: بر ما

بِهِ: به آن.

وَاعْفُ: و عفو کن

عَنَّا: ما را

وَاعْفِرْ لَنَا: و ببخش و بیامرز ما را

وَارْحَمْنَا: و رحم کن بر ما.

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۳۱)

ص: ۱۰۸

أَنْتَ: تویی

مَوْلِينَا: سرپرست ما،

فَأَنْصُرْنَا: پس یاری کن ما را

عَلَى: بر

الْقَوْمِ: گروه

الْكَافِرِينَ: کافرین.

(۱۳۲) جلد ۳ سوره بقره

ص: ۱۰۹

«سوره آل عمران»

۶ هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

هُوَ الَّذِي: او کسی است که

يُصَوِّرُكُمْ: تصویر می کند شما را

فِي الْأَرْحَامِ: در رَحِمِ ها

كَيْفَ: هر طور که

يَشَاءُ: بخواهد.

لَا إِلَهَ: نیست معبودی

إِلَّا هُوَ: مگر او که

الْعَزِيزُ: توانا و

الْحَكِيمُ: حکیم است.

۸ رَبَّنَا لَا تُرِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۳۳)

مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ

رَبَّنَا لَا تُرِغْ: پروردگارا! منحرف مگردان

ص: ۱۱۰

قُلُوبِنَا: دل های ما را

بَعْدَ إِذْ: بعد از آن که

هَدَيْتِنَا: هدایت کردی ما را،

وَهَبْ: و ببخش

لَنَا: بر ما

مِنْ لَدُنْكَ: از نزد خودت

رَحْمَةً: رحمتی،

إِنَّكَ أَنْتَ: همانا تو، توئی

الْوَهَّابُ: بسیار بخشنده.

۹ رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَّا رَيْبَ فِيهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ

(۱۳۴) جلد ۳ سوره آل عمران

رَبَّنَا إِنَّكَ: پروردگارا! همانا تو

جَامِعُ النَّاسِ: جمع کننده مردم هستی

لِيَوْمٍ: برای روزی که

لَا رَيْبَ فِيهِ: نیست شکی در آن،

ص: ۱۱۱

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خداوند

لَا يُخْلِفُ: تخلف نمی کند

الْمِيعَادَ: از وعده خود.

۱۸ شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

شَهِدَ: گواهی داده

اللَّهُ: خداوند

أَنَّهُ: همانا او

لَا إِلَهَ: نیست معبودی

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۳۵)

إِلَّا هُوَ: مگر او

وَالْمَلَائِكَةُ: و فرشتگان

وَأُولُوا: و صاحبان

الْعِلْمِ: دانش

قَائِمًا: که قیام کننده

بِالْقِسْطِ: به عدالت (است).

ص: ۱۱۲

لا إِلَهَ: نیست معبودی

إِلَّا هُوَ: مگر او

الْعَزِيزُ: که توانا

الْحَكِيمُ: و حکیم است.

۱۹ إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ وَ مَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوْتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعْيَا بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ

(۱۳۶) جلد ۳ سوره آل عمران

إِنَّ: به درستی که

الدِّينَ: دین

عِنْدَ: نزد

اللَّهُ: خدا

الْإِسْلَامُ: اسلام است.

وَ مَا اخْتَلَفَ: و اختلاف نکردند

الَّذِينَ: کسانی که

أُوْتُوا: داده شدند

ص: ۱۱۳

الْكِتَابَ: كِتَاب

إِلَّا مِنْ بَعْدِ: مَكْر بَعْدِ اَز

مَا جَاءَهُمْ: اَنْ كِه اَمْد ايشان را

الْعِلْمُ: عِلْم

بَغِيَا: (بِه سَبَب) ظَلَم

بَيْنَهُمْ: دَر مِيَان خُودشَان.

سُورَةُ آلِ عِمْرَانَ لُغَاتٍ وَ مَفَاهِيمِ قُرْآنِ كَرِيمِ (١٣٧)

وَمَنْ: وَ كَسِي كِه

يَكْفُرُ: كَاْفِر شُود

بِآيَاتِ: بِه آيَات

اللَّهُ: خُدا

فَإِنَّ: پَس هِمَانَا

اللَّهُ: خُداوَنَد

سَرِيعُ الْحِسَابِ: سَرِيعِ الْحِسَابِ اسْت.

٢٧ تُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَ تُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَ تُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَ تُخْرِجُ الْمَيِّتَ

ص: ١١٤

مِنَ الْحَيِّ وَ تَزُوقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ

تُولِجُ: داخل می کنی

اللَّيْلِ: شب را

فِي النَّهَارِ: در روز

(۱۳۸) جلد ۳ سوره آل عمران

وَ تُولِجُ: و داخل می کنی

النَّهَارَ: روز را

فِي اللَّيْلِ: در شب.

وَ تُخْرِجُ: و خارج می کنی

الْحَيِّ: زنده را

مِنَ الْمَيِّتِ: از مرده

وَ تُخْرِجُ: و خارج می کنی

الْمَيِّتَ: مرده را

مِنَ الْحَيِّ: از زنده.

وَ تَزُوقُ: و روزی می دهی

مَنْ تَشَاءُ: به هر که بخواهی

بِغَيْرِ حِسَابٍ: بدون حساب.

۲۸ لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ

سوره آل عمران لغات و مفاهيم قرآن كريم (۱۳۹)

الْمُؤْمِنِينَ وَ مَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقْيَهُ وَ يُحَذِّرُكُمْ اللَّهُ نَفْسَهُ وَ إِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ

لَا يَتَّخِذِ: (نبايد) بگيرند

الْمُؤْمِنُونَ: مؤمنان

الْكَافِرِينَ: كافران را

أَوْلِيَاءَ: دوست

مِنْ دُونِ: غير از

الْمُؤْمِنِينَ: مؤمنان،

وَ مَنْ: و هر كه

يَفْعَلْ ذَلِكَ: چنين كند

فَلَيْسَ: پس نيست

مِنَ اللَّهِ: از خدا

فِي شَيْءٍ: در چيزي

(۱۴۰) جلد ۳ سوره آل عمران

إِلَّا أَنْ: مگر اين كه

ص: ۱۱۶

تَتَّقُوا: بپرهیزید

مِنْهُمْ تُقِيَّةً: از آنان (نوعی پرهیز کردن).

وَ يُحَذِّرُكُمْ: و بر حذر می دارد

اللَّهُ: خدا

نَفْسَهُ: از خودش.

وَ إِلَى اللَّهِ: و به سوی خداست.

الْمَصِيرُ: بازگشت.

۳۱ قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

قُلْ إِنْ: بگو: اگر

كُنْتُمْ تُحِبُّونَ: دوست می دارید

اللَّهُ: خدا را،

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۴۱)

فَاتَّبِعُونِي: پس پیروی کنید مرا

يُحِبِّكُمْ: (تا) دوست بدارد شما را

اللَّهُ: خدا،

ص: ۱۱۷

وَيَغْفِرْ لَكُمْ: و می آمرزد بر شما

ذُنُوبِكُمْ: گناهانتان را.

وَ اللَّهُ: و خداوند

غَفُورٌ رَحِيمٌ: آمرزنده مهربانست.

۳۲ قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَ الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكٰفِرِينَ

قُلْ أَطِيعُوا: بگو: اطاعت کنید

اللَّهُ: خدا

وَ الرَّسُولَ: و رسول را

فَإِنْ تَوَلَّوْا: پس اگر سرپیچی کنید،

(۱۴۲) جلد ۳ سوره آل عمران

فَإِنَّ: پس همانا

اللَّهُ: خداوند

لَا يُحِبُّ: دوست نمی دارد

الْكَافِرِينَ: کافران را.

ص: ۱۱۸

۵۱ إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ

اِنَّ: به درستی که

اللّٰه: خداوند

رَبِّي: پروردگار من

وَ رَبُّكُمْ: و پروردگار شماست

فَاعْبُدُوهُ: پس بپرستید او را.

هذا: این است

صِرَاطٌ: راه

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۴۳)

مُسْتَقِيمٌ: راست.

۵۳ رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ

رَبَّنَا: پروردگارا!

آمَنَّا: ایمان آوردیم

بِما: به آن چه

ص: ۱۱۹

أَنْزَلَتْ: نازل کردی تو

وَ اتَّبَعْنَا: و پیروی نمودیم

الرَّسُولَ: فرستاده را،

فَاكْتُبْنَا: پس بنویس ما را

مَعَ الشَّاهِدِينَ: با گواهان.

۵۵ اِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ قُمْ فَاذْعَبْ وَارْفَعْكَ

(۱۴۴) جلد ۳ سوره آل عمران

إِلَىٰ وَ مَطَهَّرَكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَ جَاعِلُ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأَحْكُمُ بَيْنَكُمْ فِيمَا
كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ

اِذْ قَالَ: زمانی که گفت:

اللَّهُ: خداوند

يَا عِيسَى: ای عیسی!

إِنِّي: همانا من

مُتَوَفِّيكَ: می گیرم (جان) تو را

وَ رَافِعُكَ: و بالا می برم تو را

ص: ۱۲۰

إِلَى: به سوی خود

و مُطَهَّرُكَ: و پاک می کنم تو را

مِنَ الَّذِينَ: از کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

و جَاعِلُ و قرار دهنده ام

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۴۵)

الَّذِينَ: کسانی را که

اتَّبَعُواكَ: پیروی کردند تو را

فَوْقَ: بالاتر از

الَّذِينَ: کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

إِلَى يَوْمٍ: تا روز

الْقِيَامَةِ: قیامت،

ثُمَّ إِلَى: سپس به سوی من است

مَرْجِعُكُمْ: بازگشت شما.

فَأَحْكُمُ: سپس حکم می کنم

بَيْنَكُمْ: بین شما

ص: ۱۲۱

فِي مَا كُنْتُمْ فِيهِ: در آن چه که در آن

تَخْتَلِفُونَ: اختلاف می کردید.

(۱۴۶) جلد ۳ سوره آل عمران

۶۱ فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَابْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ
فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ

فَمَنْ: پس کسی که

حَاجَّكَ: ستیزه کند با تو

فِيهِ مِنْ بَعْدِ: در آن از بعد

مَا جَاءَكَ: آن چه آمد تو را

مِنَ الْعِلْمِ: از علم

فَقُلْ: پس بگو:

تَعَالَوْا: بیایید،

نَدْعُ: می خوانیم ما

أَبْنَاءَنَا: فرزندانمان را، پسرانمان را

ص: ۱۲۲

وَ أٰبْنَاءُكُمْ: و شما هم فرزندانتان را،

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۴۷)

وَ نِسَاءِنَا: و ما زنانمان را،

وَ نِسَاءُكُمْ: و شما زنانتان را،

وَ اَنْفُسِنَا: و خود ما، و جان های ما،

وَ اَنْفُسِكُمْ: و خود شما، و جان های شما،

ثُمَّ نَبْتَلِهِمْ: سپس مباحثه کنیم

فَنَجْعَلُ: پس قرار دهیم

لَعْنَتَ اللّٰهِ: لعنت خداوند را

عَلَى الْكٰذِبِيْنَ: بر دروغگویان.

۶۴ قُلْ يَا اَهْلَ الْكِتٰبِ تَعٰلَوْا اِلٰى كَلِمَةٍ سَوَآءٍ بَيْنِنَا وَ بَيْنَكُمْ اِلَّا نَعْبُدَ اِلَّا اللّٰهَ وَ لَا نُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا وَ لَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا اَرْبَابًا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوْا اشْهَدُوْا بِاَنَّا مُسْلِمُوْنَ

قُلْ: بگو:

(۱۴۸) جلد ۳ سوره آل عمران

یا اهل: ای اهل

ص: ۱۲۳

الْكِتَابِ: كِتَاب!

تَعَالَوْا: بِيَأْتِد

إِلَى كَلِمَةٍ: به سوی کلمه ای

سَوَاءٍ: که یکسان است

بَيْنَنَا وَ: بین ما و

بَيْنَكُمْ: بین شما،

أَلَّا نَعْبُدَ: این که نپرستیم

إِلَّا اللَّهَ: مگر خدا را،

وَلَا نُشْرِكْ: و شریک نسازیم

بِهِ شَيْئًا: با او چیزی را،

وَلَا يَتَّخِذَ: و نگیرد، نپذیرد

بَعْضُنَا: بعضی از ما

بَعْضًا: بعض دیگر را

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۴۹)

أَرْبَابًا: به خدائی

مِنْ دُونِ: به غیر از

اللَّهِ: خداوند.

ص: ۱۲۴

فَإِنْ: پس اگر

تَوَلَّوْا: روی گردانند

فَقُولُوا: پس بگوئید:

اشْهَدُوا: گواه باشید

يَا أَيُّهَا: به این که ما

مُسْلِمُونَ: تسلیم شدگانیم.

۸۳ أَفَغَيْرِ دِينِ اللَّهِ يَبْتَغُونَ وَ لَهُ اسْتَلَمَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَ الْأَرْضِ طَوْعًا وَ كَرْهًا وَ إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ

أَفَغَيْرِ: آیا پس غیر

(۱۵۰) جلد ۳ سوره آل عمران

دینِ اللّهِ: دین خدا

يَبْتَغُونَ: طلب می کنند

وَ لَهُ اسْتَلَمَ: و برای او تسلیم اند؟

مَنْ: آن چه (آن که)

فِي السَّمَوَاتِ: در آسمان ها

ص: ۱۲۵

وَ الْأَرْضِ: و زمین هستند

طَوْعًا: از روی اختیار

وَ كَرْهًا: یا اجبار

وَ إِلَيْهِ: و به سوی او

يُرْجَعُونَ: باز گردانده می شوند.

۸۵ وَ مَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَ هُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ

وَ مَنْ يَبْتَغِ: و هر کس طلب کند

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۵۱)

غَيْرَ الْإِسْلَامِ: غیر از اسلام

دینا: دینی را،

فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ: پس پذیرفته نخواهد شد از او

وَ هُوَ فِي: و او

فِي الْآخِرَةِ: در آخرت

مِنَ الْخَاسِرِينَ: از زیان کاران است.

ص: ۱۲۶

۹۱ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَ مَا تَوْا وَ هُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْ أَحَدِهِمْ مِلُّ الْأَرْضِ ذَهَبًا وَ لَوْ افْتَدَى بِهِ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَ مَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ

إِنَّ: همانا

الَّذِينَ: کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

وَ مَا تَوْا: و مردند

(۱۵۲) جلد ۳ سوره آل عمران

وَ هُمْ: در حالی که آن ها

كُفَّارٌ: کافر بودند

فَلَنْ: هرگز

يُقْبَلَ: قبول نشود

مِنْ: از هیچ

أَحَدِهِمْ: کدامشان

مِلُّ: (به اندازه) پُری

الْأَرْضِ: زمین

ذَهَبًا: از طلا.

ص: ۱۲۷

وَلَوْ: و اگر

أَفْتَدَى: فدیة بپردازد

بِهِ: آن را

أَوْلَيْكَ: آنان

لَهُمْ: برایشان

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۵۳)

عَذَابٌ: عذابی

أَلِيمٌ: دردناک است

وَمَا: و نیست

لَهُمْ: برایشان

مِنْ: هیچ

نَاصِرِينَ: یاورى.

۹۲ لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَ مَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ

لَنْ تَنَالُوا: هرگز نمی رسید

الْبِرِّ: به نیکی

ص: ۱۲۸

حَتَّى تُنْفِقُوا: تا انفاق کنید

مِمَّا: از آن چه

تُحِبُّونَ: دوست می دارید.

(۱۵۴) جلد ۳ سوره آل عمران

وَمَا تُنْفِقُوا: و آن چه انفاق می کنید

مِنْ شَيْءٍ: از چیزی،

فَإِنَّ اللَّهَ: پس همانا خداوند

بِهِ عَلِيمٌ: به آن آگاه است.

«پایان جزء ۳»

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۵۵)

ص: ۱۲۹

۱۰۴ وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

وَلْتَكُنْ: و باید باشد

مِنْكُمْ: از شما

أُمَّةٌ: گروهی، امتی

يَدْعُونَ: که دعوت کنند

إِلَى الْخَيْرِ: به خیر و نیکی،

وَيَأْمُرُونَ: و امر کنند

بِالْمَعْرُوفِ: به معروف (خوبی)

وَيَنْهَوْنَ: و نهی کنند

عَنِ الْمُنْكَرِ: از منکر (بدی)

وَأُولَئِكَ: و آنان

هُمُ الْمُفْلِحُونَ: ایشانند رستگاران

(۱۵۶) جلد ۴ سوره آل عمران

۱۱۰ كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ

ص: ۱۳۰

بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ لَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ

كُنتُمْ: بودید

خَيْرًا: بهترین

أُمَّةٍ: امتی که

أُخْرِجَتْ: خارج کرده شد

لِلنَّاسِ: برای مردم،

تَأْمُرُونَ: امر می کنید

بِالْمَعْرُوفِ: به نیکی ها، خوبی ها

و تَنْهَوْنَ: و نهی می کنید

عَنِ الْمُنْكَرِ: از بدی ها

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۵۷)

و تُؤْمِنُونَ: و ایمان می آورید

بِاللَّهِ: به خدا.

و لَوْ: و اگر

آمَنَ: ایمان آورند

ص: ۱۳۱

أَهْلُ: اهل

الْكِتَابِ: كتاب

لَكَانَ: هر آينه باشد

خَيْرًا: خيري

لَهُمْ: برايشان.

مِنْهُمْ: عده اي از آن ها

الْمُؤْمِنُونَ: با ايمانند

وَ أَكْثَرُهُمْ: و بيشرشان

الْفَاسِقُونَ: فاسقند.

(۱۵۸) جلد ۴ سوره آل عمران

۱۱۳ لَيْسُوا سَوَاءً مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَائِمَةٌ يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ آنَاءَ اللَّيْلِ وَ هُمْ يَسْجُدُونَ

لَيْسُوا: نيستند

سَوَاءً: يكسان .

مِنْ: از

أَهْلِ الْكِتَابِ: اهل كتاب

ص: ۱۳۲

أُمَّهُ: جمعیتی، گروهی

قَائِمَةٌ: به پا خواسته اند

يَتْلُونَ: که می خوانند

آیات: آیات

اللَّهُ: خدا را

إِنَاءَ اللَّيْلِ: در اثناء (اوقات) شب،

وَهُمْ يَسْجُدُونَ: در حالی که آن ها سجده می کنند.

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۵۹)

۱۱۴ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَ يُؤْمَرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ

يُؤْمِنُونَ: ایمان می آورند

بِاللَّهِ: به خدا

وَالْيَوْمِ الْآخِرِ: و روز

الْآخِرِ: قیامت،

وَيُؤْمَرُونَ: و امر می کنند

ص: ۱۳۳

بِالْمَعْرُوفِ: به خوبی ها

وَيَنْهَوْنَ: و نهی می کنند

عَنِ الْمُنْكَرِ: از بدی ها،

و يُسَارِعُونَ: و سبقت می گیرند

فِي الْخَيْرَاتِ: در کارهای خیر،

وَأُولَئِكَ: و آنان

(۱۶۰) جلد ۴ سوره آل عمران

مِنَ الصَّالِحِينَ: از صالحانند.

۱۳۳ وَ سَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَ جَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَ الْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ

وَ سَارِعُوا: و سرعت گیرید

إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ: به سوی آمرزش

مِن: از جانب

رَبِّكُمْ: پروردگارتان،

وَ جَنَّةٍ: و بهشتی که

عَرْضُهَا: وسعت آن

ص: ۱۳۴

السَّمَوَاتُ: آسمان ها

وَالْأَرْضُ: و زمین است

أُعِدَّتْ: آماده شده است

لِلْمُتَّقِينَ: برای پرهیزگاران

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۶۱)

۱۳۴ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

الَّذِينَ: کسانی که

يُنْفِقُونَ: انفاق می کنند

فِي السَّرَّاءِ: در توانگری

وَالضَّرَّاءِ: و سختی،

وَالْكَاطِمِينَ: و فروبرندگان

الْغَيْظَ: خشم،

وَالْعَافِينَ: و در گذرندگان

عَنِ النَّاسِ: از مردمند.

ص: ۱۳۵

وَ اللَّهُ: و خداوند

يُحِبُّ: دوست می دارد

(۱۶۲) جلد ۴ سوره آل عمران

الْمُحْسِنِينَ: نیکوکاران را.

۱۳۵ وَ الَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَتَعَفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَ مَنْ يَعْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَ لَمْ يُصِرُّوا عَلَى مَا فَعَلُوا وَ هُمْ يَعْلَمُونَ

وَ الَّذِينَ: و کسانی که

إِذَا فَعَلُوا: وقتی انجام دادند

فَاحِشَةً: کار زشتی را،

أَوْ ظَلَمُوا: یا ظلم کردند

أَنْفُسَهُمْ: به خودشان،

ذَكَرُوا: یاد کنند

اللَّهُ: خدا را

فَاسْتَتَعَفَرُوا: پس طلب آمرزش کنند

لِذُنُوبِهِمْ: برای گناهانشان.

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۶۳)

ص: ۱۳۶

وَمَنْ: و چه کسی

يَعْفِرُ: می آمرزد

الدُّنُوبَ: گناهان را

إِلَّا اللَّهَ: به جز خداوند؟

وَلَمْ يُصِرُّوا: و اصرار نمی ورزند

عَلَى مَا: بر آن چه

فَعَلُوا: انجام دادند.

وَهُمْ: در حالی که ایشان

يَعْلَمُونَ: می دانند

۱۳۶ أُولَئِكَ جَزَاؤُهُمْ مَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَ نِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ

أُولَئِكَ: آنان

(۱۶۴) جلد ۴ سوره آل عمران

جَزَاؤُهُمْ: پاداششان

مَغْفِرَةٌ: آمرزشی است

ص: ۱۳۷

مِنْ: از جانب

رَبِّهِمْ: پروردگارشان،

وَجَنَّاتٌ: و بهشت هایی که

تَجْرِي: جاری می شود

مِنْ تَحْتِهَا: از زیر آن

الْأَنْهَارُ: رودها.

خَالِدِينَ فِيهَا: جاودانند در آن.

وَنِعَمٌ: و چه نیکوست

أَجْرٌ: پاداش

الْعَامِلِينَ: عمل کنندگان، اهل عمل

۱۳۷ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنَنٌ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۶۵)

فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ

قَدْ: به تحقیق

خَلَتْ: گذشته

مِنْ قَبْلِكُمْ: پیش از شما

ص: ۱۳۸

سُنُّن: روش های،

فَسِيرُوا: پس سیر کنید

فِي الْأَرْضِ: در زمین،

فَانظُرُوا: پس نظر کنید، ببینید

كَيْفَ: چگونه

كَانَ: بود

عَاقِبَةُ: سرانجام

الْمُكَذِّبِينَ: تکذیب کنندگان؟

۱۳۸ هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَ مَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ

(۱۶۶) جلد ۴ سوره آل عمران

هذا: این

بَيَانٌ: بیانی است

لِلنَّاسِ: برای مردم

وَ هُدًى: و هدایتی

وَ مَوْعِظَةٌ: و پندی است

لِّلْمُتَّقِينَ: برای پرهیزگاران

ص: ۱۳۹

۱۳۹ وَ لَا تَهْنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَ أَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

وَ لَا تَهْنُوا: و سست نشوید

وَ لَا تَحْزَنُوا: و غمگین نباشید.

وَ أَنْتُمْ: و شما

الْأَعْلَوْنَ: برتر هستید

إِنْ: اگر

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۶۷)

كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ: مؤمن باشید

۱۵۹ فِيمَا رَحِمَهُ مِنَ اللَّهِ لَئِن لَّمْ يَكُنْ لَكَ قَلْبٌ نَّالِفٌ لَأَنْفَضُوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَ اسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَ شَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ
فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ

فِيمَا رَحِمَهُ: پس به سبب لطف و رحمت

مِنَ اللَّهِ: از جانب خدا

لَئِن لَّمْ يَكُنْ لَكَ قَلْبٌ نَّالِفٌ: نرم خو (و خوش اخلاق) شدی برایشان.

ص: ۱۴۰

وَلَوْ كُنْتَ: و اگر بودی

فَظًا: تند و خشن

غَلِيظَ الْقَلْبِ: سنگدل،

لَأَنْفَضُوا: هر آینه پراکنده می شدند

مِنْ حَوْلِكَ: از اطرافت.

(۱۶۸) جلد ۴ سوره آل عمران

فَاعْفُ عَنْهُمْ: پس عفو کن ایشان را.

وَاسْتَغْفِرْ: و طلب آمرزش کن

لَهُمْ: برای آن ها

وَ شاورُهُمْ: و مشورت کن با آن ها

فِي الْأَمْرِ: در کار.

فَإِذَا: پس هنگامی که

عَزَمْتَ: تصمیم گرفتی

فَتَوَكَّلْ: پس توکل کن

عَلَى اللَّهِ: بر خدا.

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خداوند

يُحِبُّ: دوست می دارد

ص: ۱۴۱

الْمُتَوَكِّلِينَ: توکل کنندگان را

۱۶۰. اِنْ يَنْصُرْكُمْ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَ اِنْ يَخْذُلْكُمْ

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۶۹)

فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرُكُمْ مِنْ بَعْدِهِ وَ عَلَيَّ اللَّهُ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ

اِنْ يَنْصُرْكُمْ: اگر یاری کند شما را

اللَّهُ: خداوند،

فَلَا غَالِبَ: پس پیروز نخواهد شد

لَكُمْ: بر شما (هیچ کس)

وَ اِنْ: و اگر

يَخْذُلْكُمْ: دست بردارد از شما،

فَمَنْ ذَا الَّذِي: پس کیست، چه کسی است آن که

يَنْصُرْكُمْ: یاری کند شما را

مِنْ بَعْدِهِ: از بعد آن؟

وَ عَلَيَّ اللَّهُ: و بر خداوند

فَلْيَتَوَكَّلِ: پس باید توکل کند

ص: ۱۴۲

الْمُؤْمِنُونَ: مؤمنان

(۱۷۰) جلد ۴ سوره آل عمران

۱۶۱ وَ مَا كَانَ لِنَبِيِّ أَنْ يُغْلَبَ وَ مَنْ يُغْلَبْ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ تُوفَى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَ هُمْ لَا يُظْلَمُونَ

وَ مَا كَانَ لِنَبِيِّ: و نباشد بر پیامبری

أَنْ يُغْلَبَ: این که خیانت کند.

وَ مَنْ: و کسی که

يُغْلَبُ: خیانت کند،

يَأْتِ بِمَا: می آورد آن چه را که

غَلَّ يَوْمَ: خیانت کرده روز

الْقِيَامَةِ: قیامت.

ثُمَّ تُوفَى: سپس داده می شود

كُلُّ نَفْسٍ: هر نفسی

مَا كَسَبَتْ: آن چه را کسب کرده.

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۷۱)

وَ هُمْ: و ایشان

ص: ۱۴۳

لَا يُظْلَمُونَ: ستم نخواهند شد.

۱۶۲ أَفَمَنْ أَتَّبَعَ رِضْوَانَ اللَّهِ كَمَنْ بَاءَ بِسَخَطٍ مِنَ اللَّهِ وَ مَاوَيْهُ جَهَنَّمُ وَ بُئْسَ الْمَصِيرُ

أَفَمَنْ: آیا پس کسی که

اتَّبَعَ: پیروی کرده

رِضْوَانَ: رضای

اللَّهِ: خدا را،

كَمَنْ: مانند کسی است که

بَاءَ: گرفتار شده

بِسَخَطٍ: به خشم و غضب

مِنَ اللَّهِ: از جانب خدا؟

وَ مَاوَيْهُ: و جایگاهش

(۱۷۲) جلد ۴ سوره آل عمران

جَهَنَّمُ: جهنم است.

وَ بُئْسَ: و چه بد

الْمَصِيرُ: باز گشتگاهی است

ص: ۱۴۴

۱۶۳ هُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللَّهِ وَ اللَّهُ بِصِيرٍ بِمَا يَعْمَلُونَ

هُم: ایشان را

دَرَجَاتٌ: درجاتی است

عِنْدَ اللَّهِ: نزد خدا.

وَ اللَّهُ: و خداوند

بَصِيرٌ: بیناست

بِمَا: به آن چه

يَعْمَلُونَ: انجام می دهند.

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۷۳)

۱۶۴ لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَ يُزَكِّيهِمْ وَ يُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ وَ إِنْ كَانُوا
مِن قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

لَقَدْ: هر آینه به تحقیق

مَنَّ: منت نهاد

ص: ۱۴۵

اللَّهُ: خداوند

عَلَى الْمُؤْمِنِينَ: بر مؤمنان،

إِذْ بَعَثَ: هنگامی که برانگیخت

فِيهِمْ رَسُولًا: در میانشان رسولی

مِنْ أَنْفُسِهِمْ: از خودشان،

يَتْلُوا عَلَيْهِمْ: بخواند بر آن ها

آيَاتِهِ: آیاتش را.

وَيُزَكِّيهِمْ: و پاک گرداند آن ها را

(۱۷۴) جلد ۴ سوره آل عمران

وَيُعَلِّمُهُمُ: و بیاموزد آن ها را

الْكِتَابَ: کتاب (آسمانی)

وَالْحِكْمَةَ: و حکمت.

وَإِنْ كَانُوا: و اگر (چه) بودند

مِنْ قَبْلُ: از قبل

لَفِي ضَلَالٍ: هر آینه در گمراهی

مُبِينٍ: آشکاری

ص: ۱۴۶

۱۶۵ أَوْ لَمَّا أَصَابَتْكُمْ مُصِيبُهُ قَدْ أَصَبْتُمْ مِثْلَيْهَا قُلْتُمْ أَنَّى هَذَا قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

أَوْ لَمَّا: آیا و هنگامی که

أَصَابَتْكُمْ: رسید به شما

مُصِيبُهُ: مصیبتی

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۷۵)

قَدْ أَصَبْتُمْ: به تحقیق رساندید

مِثْلَيْهَا: دو برابر آن را

قُلْتُمْ: گفتید:

أَنَّى هَذَا: از کجاست این؟

قُلْ هُوَ: بگو: آن

مِنْ عِنْدِ: از نزد

أَنْفُسِكُمْ: خود شماست.

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خداوند

عَلَى كُلِّ: بر هر

شَيْءٍ: چیزی

ص: ۱۴۷

قدیر: قادر است

۱۶۶ وَ مَا أَصَابَكُمْ يَوْمَ التَّقَى الْجَمْعَانِ فَيَاذَنِ اللَّهُ وَ لِيَعْلَمَ الْمُؤْمِنِينَ

(۱۷۶) جلد ۴ سوره آل عمران

وَ مَا أَصَابَكُمْ: و آن چه رسید به شما

يَوْمَ التَّقَى: در روز روبه رو شدن

الْجَمْعَانِ: دو جمعیت، دو گروه

فَيَاذَنِ: پس به اجازه

اللَّهُ: خدا (بود)،

وَ لِيَعْلَمَ: و تا شناخته شوند

الْمُؤْمِنِينَ: مؤمنین

۱۶۷ وَ لِيَعْلَمَ الَّذِينَ نَافَقُوا وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوَادْفَعُوا قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ قِتَالًا لَا تَبْعُنَاكُمْ هُمْ لِيَكْفُرُوا يَوْمَئِذٍ أَقْرَبُ مِنْهُمْ
لِلْإِيمَانِ يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ وَ اللَّهُ أَعْلَمُ

ص: ۱۴۸

بِمَا يَكْتُمُونَ

وَلِيَعْلَمَ: و تا شناخته شوند

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۷۷)

الَّذِينَ: کسانی که

نَافِقُوا: منافق بودند، نفاق کردند

وَقِيلَ لَهُمْ: و گفته شد به ایشان

تَعَالَوْا قَاتِلُوا: بیایید نبرد کنید

فِي سَبِيلِ اللَّهِ: در راه خدا

أَوْ اذْفَعُوا: یا دفع کنید، دفاع نمایید

قَالُوا: گفتند:

لَوْ نَعْلَمُ: اگر می دانستیم

قِتَالًا: جنگی است

لَا تَبْغُنَاكُمْ: هر آینه پیروی می کردیم شما را.

هُمْ لِلْكَفْرِ: آن ها به کفر

يَوْمَئِذٍ: در آن روز

أَقْرَبُ: نزدیک تر بودند

مِنْهُمْ لِلْإِيمَانِ: از ایشان به ایمان،

(۱۷۸) جلد ۴ سوره آل عمران

ص: ۱۴۹

يَقُولُونَ: می گویند:

بِأَفْوَاهِهِمْ: با دهان هایشان

مَا لَيْسَ: آن چه را که نیست

فِي قُلُوبِهِمْ: در دل هایشان.

وَ اللَّهُ أَعْلَمُ: و خداوند داناتر است

بِما: به آن چه که

يَكْتُمُونَ: کتمان می کنند

۱۶۸ الَّذِينَ قَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُوا لَوْ أَطَاعُونَا مَا قَاتَلُوا قُلُوبًا فَادْرُؤْا عَنْ أَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

الَّذِينَ قَالُوا: کسانی که گفتند:

لِإِخْوَانِهِمْ: به برادرانشان

وَقَعَدُوا: و نشستند، کناره گیری کردند،

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۷۹)

لَوْ: اگر

أَطَاعُونَا: پیروی می کردند ما را

ص: ۱۵۰

مَا قُتِلُوا: کشته نمی شدند.

قُلْ: بگو:

فَادْرُؤْا: پس دور کنید

عَنْ أَنْفُسِكُمْ: از خودتان

الْمُوتَ: مرگ را

إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ: اگر راست می گوئید.

۱۶۹ وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْواتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ

وَلَا تَحْسَبَنَّ: و به حساب نیاور، گمان مبر

الَّذِينَ: کسانی که

قُتِلُوا: کشته شدند

(۱۸۰) جلد ۴ سوره آل عمران

فِي سَبِيلِ اللَّهِ: در راه خدا

أَمْواتًا: مردگانند،

بَلْ أَحْيَاءٌ: بلکه زنده اند،

عِنْدَ رَبِّهِمْ: نزد پروردگارشان

ص: ۱۵۱

يُزْزِقُونَ: روزی داده می شوند

۱۷۰ فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

فَرِحِينَ: خوشحالند

بِما: به آن چه که

آتَاهُمُ اللَّهُ: داده به ایشان خداوند

مِنْ فَضْلِهِ: از فضلش،

وَيَسْتَبْشِرُونَ: و بشارت می دهند

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۸۱)

بِالَّذِينَ: به کسانی که

لَمْ يَلْحَقُوا: هنوز ملحق نشدند

بِهِمْ: به ایشان

مِنْ خَلْفِهِمْ: از پشتشان،

أَلَّا خَوْفٌ: این که نه ترسی

عَلَيْهِمْ: بر آن هاست

ص: ۱۵۲

وَلَا هُمْ: و نه ايشان

يَحْزَنُونَ: غمگين مى شونند.

۱۷۱ يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَ فَضْلٍ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ

يَسْتَبْشِرُونَ: بشارت مى دهند

بِنِعْمَةٍ: به نعمتى

مِنَ اللَّهِ: از جانب خداوند

(۱۸۲) جلد ۴ سوره آل عمران

وَ فَضْلٍ: و فضلى.

وَأَنَّ اللَّهَ: و همانا خداوند

لَا يُضِيعُ: ضايع نمى کند

أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ: پاداش مؤمنان را

۱۷۲ الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا أَصَابَهُمُ الْقَرْحُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَ اتَّقَوْا أَجْرٌ عَظِيمٌ

ص: ۱۵۳

الَّذِينَ: کسانی که

اسْتَجَابُوا: اجابت کردند

لِلَّهِ: (دعوت) خدا

وَالرَّسُولِ: و رسول را،

مِنْ بَعْدِ: از بعد

مَا أَصَابَهُمْ: آن چه رسید به ایشان

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۸۳)

الْقَرْحُ: زخم کاری، جراحات

لِلَّذِينَ: برای کسانی که

أَحْسَنُوا: نیکی کردند

مِنْهُمْ: از ایشان،

وَاتَّقَوْا: و تقوا پیش گرفتند

أَجْرٌ عَظِيمٌ: پاداشی بزرگ است.

۱۷۳ الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

ص: ۱۵۴

الَّذِينَ: آن کسانی که

قَالَ لَهُمْ: گفتند به ایشان

النَّاسُ: مردم

إِنَّ النَّاسَ: همانا مردم (منظور دشمنان)

(۱۸۴) جلد ۴ سوره آل عمران

قَدْ: به تحقیق

جَمَعُوا: اجتماع کردند

لَكُمْ: بر شما

فَاخْشَوْهُمْ: پس بترسید از آن ها،

فَزَادَهُمْ: پس زیاد شد

ایمانا: ایمانشان

وَقَالُوا: و گفتند:

حَسْبُنَا: کافی است ما را

اللَّهُ: خداوند

وَنِعْمَ الْوَكِيلُ: و بهترین حامی است.

۱۷۴ فَأَنْقَلَبُوا بِنِعْمِهِ مِنَ اللَّهِ وَفَضِّلْ لَمْ يَمَسَّهُمْ

ص: ۱۵۵

سُوَاءٌ وَاتَّبَعُوا رِضْوَانَ اللَّهِ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ

فَانْقَلَبُوا: پس زیر و رو کردند، باز گشتند

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۸۵)

بِنِعْمَةٍ: با نعمتی

مِنَ اللَّهِ: از جانت خدا

وَ فَضْلٍ: و فضلی،

لَمْ يَمَسُّهُمْ: نرسید به ایشان

سُوَاءٌ: بدی ای، ناراحتی ای،

وَ اتَّبَعُوا: و پیروی کردند

رِضْوَانَ: خشنودی

اللَّهُ: خدا را.

وَ اللَّهُ: و خداوند

ذُو فَضْلٍ: دارای فضلی

عَظِيمٍ: بزرگ است

۱۷۵ اِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ اَوْلِيَاءَهُ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَ خَافُوا اِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

(۱۸۶) جلد ۴ سوره آل عمران

ص: ۱۵۶

إِنَّمَا: جز این نیست که

ذَلِكُمْ: این برای شما،

الشَّيْطَانُ: شیطان است

يُخَوِّفُ: که می ترساند

أَوْلِيَاءَهُ: دوستانش را،

فَلَا تَخَافُوهُمْ: پس نترسید از آن ها،

وَ خَافُونَ: و بترسید از من

إِنْ: اگر

كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ: مؤمن هستید

۱۷۶ وَ لَا يَحْزُنُكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَن يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا يُرِيدُ اللَّهُ أَلَّا يَجْعَلَ لَهُمْ حِطًّا فِي الْآخِرَةِ وَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

وَ لَا يَحْزُنُكَ: و غمگین نکنند تو را

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۸۷)

الَّذِينَ: کسانی که

يُسَارِعُونَ: شتاب می کنند

ص: ۱۵۷

فِي الْكُفْرِ: در کفر

إِنَّهُمْ: در کفر

لَنْ يَضُرُّوْا: هرگز ضرر نمی رسانند

اللَّهُ: خدا را

شَيْئًا: چیزی.

يُرِيدُ: می خواهد

اللَّهُ: خداوند

أَلَّا يَجْعَلَ: این که قرار ندهد

لَهُمْ حَظًّا: برای ایشان بهره ای

فِي الْآخِرَةِ: در آخرت.

وَلَهُمْ عَذَابٌ: و برای ایشان عذابی

عَظِيمٌ: بزرگ است

(۱۸۸) جلد ۴ سوره آل عمران

۱۷۷ إِنَّ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ لَنْ يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

إِنَّ الَّذِينَ: همانا کسانی که

ص: ۱۵۸

اشْتَرَوْا: خریدند

الْكُفْرُ: کفر را

بِالْإِيمَانِ: به ایمان،

لَنْ يَضُرُّوا: هرگز ضرر نمی رسانند

اللَّهُ: خدا را

شَيْئًا: چیزی،

وَلَهُمْ عَذَابٌ: و برای ایشان عذابی

أَلِيمٌ: دردناک است.

۱۷۸ وَ لَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُثَمِّلِي لَهُمْ

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۸۹)

خَيْرٌ لِّأَنفُسِهِمْ إِنَّمَا نُثَمِّلِي لَهُمْ لِيُزِدُوا إِثْمًا وَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ

وَ لَا يَحْسَبَنَّ: و گمان نکنند، خیال نکنند

الَّذِينَ: کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

أَنَّمَا: فقط، حتما

ص: ۱۵۹

نُملی: مهلت می دهیم

لَهُمْ: به ایشان

خَيْرٌ: بهتر است

لِأَنْفُسِهِمْ: برای خودشان،

إِنَّمَا: جز این نیست که

نُملی: مهلت می دهیم

لَهُمْ: به ایشان

لِيَزِدُّوْا: تا زیاد کنند، بیفزایند

(۱۹۰) جلد ۴ سوره آل عمران

إِنَّمَا: گناه را،

وَلَهُمْ عَذَابٌ: و برای ایشان عذابی

مُهَيَّنٌ: خوارکننده است

۱۷۹ ما كَانَ اللَّهُ لِيُذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّى يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَ مَا كَانَ اللَّهُ لِيُطْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ وَ لَكِنَّ اللَّهَ
يَجْتَبِي مَنْ رُسُلِهِ مَنْ يَشَاءُ فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَ رُسُلِهِ وَ إِنْ تَوَمَّنُوا

ص: ۱۶۰

وَتَتَّقُوا فَلَكُمْ أَجْرٌ عَظِيمٌ

ما كَانَ اللَّهُ: چنین نباشد که خدا

لِيَذَرَ: واگذار

الْمُؤْمِنِينَ: مؤمنان را

عَلَى مَا أَنْتُمْ: بر آن چه شما

عَلَيْهِ حَتَّى: بر آن (هستید) تا

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۹۱)

يَمَيِّزَ: جدا سازد

الْخَيْثَ: ناپاک را

مِنَ الطَّيِّبِ: از پاک.

وَمَا كَانَ اللَّهُ: و چنین نباشد که خدا

لِيُطَّلِعَ كُمْ: مطلع کند شما را

عَلَى الْغَيْبِ: بر اسرار، غیب،

وَلَكِنَّ: ولیکن

اللَّهُ: خداوند

يَجْتَبِي: انتخاب می کند

مِنْ رُسُلِهِ: از فرستادگانش

ص: ۱۶۱

مَنْ يَشَاءُ: هر که را بخواهد.

فَأْمِنُوا: پس ایمان بیاورید

بِاللَّهِ: به خداوند

وَأَرْسَلِهِ: و فرستادگانش.

(۱۹۲) جلد ۴ سوره آل عمران

وَإِنْ تُوْمِنُوا: و اگر ایمان بیاورید

وَتَتَّقُوا: و تقوا پیشه کنید

فَلَكُمْ: پس برای شما

أَجْرٌ عَظِيمٌ: پاداشی بزرگ است

۱۸۰ وَلَا يَحْسِبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرًا لَّهُمْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخُلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَاللَّهُ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ

وَلَا يَحْسِبَنَّ: و گمان نکنند، خیال نکنند

الَّذِينَ: کسانی که

يَبْخُلُونَ: بخل می ورزند

ص: ۱۶۲

بِمَا آتَيْتَهُمْ: به آن چه داده به ایشان

اللَّهُ: خداوند

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۹۳)

مِنْ فَضْلِهِ: از فضلش،

هُوَ خَيْرٌ لَّهُمْ: او بهتر است برایشان،

بَلْ هُوَ شَرٌّ: بلکه او بد است

لَهُمْ: برایشان

سَيَطُوفُونَ: به زودی (به گردنشان) طوق می افکنند

مَا بَخِلُوا: آن چه را بخل ورزیدند

بِهِ: به آن

يَوْمَ الْقِيَامَةِ: روز قیامت.

وَلِلَّهِ: و برای خداست

مِيرَاثٌ: میراث

السَّمَاوَاتِ: آسمان ها

وَالْأَرْضِ: و زمین.

وَاللَّهُ بِمَا: و خداوند به آن چه

تَعْمَلُونَ: انجام می دهید

(۱۹۴) جلد ۴ سوره آل عمران

ص: ۱۶۳

خَبِيرٌ: آگاه است

۱۸۵ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوَفَّقُونَ أُجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَمَنْ زُحْرِحَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْعُرُورِ

كُلُّ نَفْسٍ: هر کسی، هر نفسی

ذَائِقَةُ: چشنده

الْمَوْتِ: مرگ است.

وَإِنَّمَا: و جز این نیست که

تُوَفَّقُونَ: دریافت می کنید

أُجُورَكُمْ: پاداشتان را

يَوْمَ: روز

الْقِيَامَةِ: قیامت.

فَمَنْ: پس هر کس

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۹۵)

زُحْرِحَ: دور شد

عَنِ النَّارِ: از آتش

ص: ۱۶۴

وَأُدْخِلَ: و داخل

الْجَنَّةَ: بهشت شد

فَقَدْ: پس به تحقیق

فَازَ: رستگار شد.

وَمَا الْحَيَوَةُ: و نیست زندگانی

الدُّنْيَا: دنیا

الْأَمْوَالِ: مگر

مَتَاعٍ: سرمایه، کالای

الْغُرُورِ: فریب.

۱۸۶ لَتَبْلُوَنَّ فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ وَ لَتَسْمَعَنَّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَ مِنَ الَّذِينَ

(۱۹۶) جلد ۴ سوره آل عمران

أَشْرَكُوا أَدَى كَثِيرًا وَ إِنْ تَصْبِرُوا وَ تَتَّقُوا فَإِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ

لَتَبْلُوَنَّ: قطعاً آزمایش می شوید

فِي أَمْوَالِكُمْ: در مال هایتان

ص: ۱۶۵

وَأَنْفُسِكُمْ: و جان هایتان

وَلْتَسْمَعُنَّ: و حتما می شنوید

مِنَ الَّذِينَ: از کسانی که

أوتُوا: داده شدند

الْكِتَابِ: کتاب (آسمانی)

مِنْ قَبْلِكُمْ: قبل از شما،

وَمِنْ: و از

الَّذِينَ: کسانی که

أَشْرَكُوا: شرک ورزیدند

أَذَى: اذیت و آزار

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۹۷)

كثيرا: بسیاری.

وَإِنْ: و اگر

تَصْبِرُوا: صبر کنید

وَتَتَّقُوا: و تقوا پیشه کنید

فَإِنَّ: پس همانا

ذَلِكَ: آن

ص: ۱۶۶

مِنْ عَزْمٍ: از تصمیم قاطع

الْأُمُورِ: کارهاست

۱۸۸ لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا آتَوْا وَيُحِبُّونَ أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَلَا تَحْسَبَنَّهُمْ بِمَفَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

لَا تَحْسَبَنَّ: گمان مبر

الَّذِينَ: کسانی که

(۱۹۸) جلد ۴ سوره آل عمران

يَفْرَحُونَ: خوشحال می شوند

بِمَا: به آن چه

آتَوْا: آورند (از اعمال خود)،

وَيُحِبُّونَ: و دوست می دارند

أَنْ يُحْمَدُوا: که ستایش شوند

بِمَا: به آن چه

لَمْ يَفْعَلُوا: انجام ندادند،

فَلَا تَحْسَبَنَّهُمْ: پس گمان مبر که ایشان

ص: ۱۶۷

بِمَفَازِهِ: به نجاتی

مِنَ الْعَذَابِ: از عذاب هستند.

وَ لَهُمْ عَذَابٌ: و برای ایشان عذابی

أَلِيمٌ: دردناک است.

۱۸۹ وَ لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ اللَّهُ

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۹۹)

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

وَ لِلَّهِ: و برای خداست

مُلْكٌ: پادشاهی، حکومت

السَّمَاوَاتِ: آسمان ها

وَ الْأَرْضِ: و زمین.

وَ اللَّهُ: و خداوند

عَلَى كُلِّ: بر همه

شَيْءٍ قَدِيرٌ: چیز قادر است

۱۹۰ إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ

ص: ۱۶۸

وَ اِخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ لآيَاتٍ لِأُولَى الْأَبَابِ

إِنَّ فِي خَلْقِ: هَمَانَا در خلقت

السَّمَوَاتِ: آسمان ها

وَ الْأَرْضِ: و زمین

(۲۰۰) جلد ۴ سوره آل عمران

وَ اِخْتِلَافِ: و آمد و رفت

اللَّيْلِ: شب

وَ النَّهَارِ: و روز

لآيَاتٍ: هر آینه نشانه های

لأُولَى: برای صاحبان

الْأَبَابِ: خرد است.

۱۹۱ الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَ قُعُودًا وَ عَلَى جُنُوبِهِمْ وَ يَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَ الْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ

فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

الَّذِينَ: کسانی که

يَذْكُرُونَ: یاد می کنند

ص: ۱۶۹

اللَّهُ: خدا را

قیاما: در حال ایستاده

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۰۱)

وَقُودًا: و در حال نشسته

وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ: و بر پهلوهایشان

وَيَتَفَكَّرُونَ: و می اندیشند

فِي خَلْقٍ: در خلقت

السَّمَاوَاتِ: آسمان ها

وَالْأَرْضِ: و زمین

رَبَّنَا: (و می گویند:) پروردگارا!

مَا خَلَقْتَ: خلق نکردی

هَذَا بَاطِلًا: این ها را بیهوده؟

سُبْحَانَكَ: منزهی تو.

فَقِنَا: پس نگه دار ما را

عَذَابِ النَّارِ: از عذاب آتش

۱۹۲ رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تَدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْرَجْتَهُ

(۲۰۲) جلد ۴ سوره آل عمران

ص: ۱۷۰

وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ

رَبَّنَا: پروردگارا

إِنَّكَ: همانا تو

مَنْ تُدْخِلِ: هر که در داخل

النَّارِ: آتش کنی

فَقَدْ: پس به تحقیق

أَخْزَيْتُهُ: خوار کرده ای او را.

وَمَا لِلظَّالِمِينَ: و نیست برای ستمگران

مِنْ أَنْصَارٍ: هیچ یابوری

۱۹۳ رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَقَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ

رَبَّنَا: پروردگارا!

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۰۳)

إِنَّا: همانا ما

سَمِعْنَا: شنیدیم

ص: ۱۷۱

مُنَادِيَا: ندا دهنده ای را

يُنَادِي: که ندا می دهد

لِلْإِيمَانِ: برای ایمان

أَنْ آمِنُوا: این که ایمان بیاورید

بِرَبِّكُمْ: به پروردگارتان

فَأَمَّا: پس ایمان آوردیم

رَبَّنَا: پروردگارا!

فَاغْفِرْ لَنَا: پس بیامرز بر ما

ذُنُوبَنَا: گناهانمان را

وَ كَفِّرْ عَنَّا: و بپوشان از ما

سَيِّئَاتِنَا: بدی های ما را

وَ تَوَفَّنَا: و بمیران ما را

(۲۰۴) جلد ۴ سوره آل عمران

مَعَ الْأَبْرَارِ: با نیکان

۱۹۴ رَبَّنَا وَ آتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ

ص: ۱۷۲

رَبَّنَا: پروردگارا!

و آتِنَا: و عطا کن به ما

ما: آن چه را

وَعَدْتَنَا: وعده کردی به ما

عَلَى رُسُلِكَ: به وسیله پیامبران،

وَلَا تُخْزِنَا: و خوار مکن ما را

يَوْمَ: روز

الْقِيَامَةِ: قیامت.

إِنَّكَ: به درستی که تو

لَا تُخْلِفُ: تخلف نمی کنی

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۰۵)

الميعاد: از وعده .

۱۹۵ فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِنْكُمْ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ فَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَأُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأُودُوا فِي سَبِيلِي وَقَاتَلُوا وَقُتِلُوا لَأُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَ

ص: ۱۷۳

لَا دُخْلَ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ثَوَابًا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ

فَأَسْتَجَابَ: پس اجابت کرد

لَهُمْ رَبُّهُمْ: برایشان پروردگارشان

أَنْتِي: (و فرمود:) همانا من

لَا أُضِيعُ: ضایع نمی کنم

عَمَلٍ عَامِلٍ: عمل عمل کننده ای

مِنْكُمْ مِنْ: از شما را از

(۲۰۶) جلد ۴ سوره آل عمران

ذَكَرٍ أَوْ أَنْثَى: مرد یا زن.

بَعْضُكُمْ: بعضی از شما

مِنْ بَعْضٍ: از بعض دیگرید.

فَالَّذِينَ: پس کسانی که

هَاجَرُوا: مهاجرت کردند

وَأُخْرِجُوا: و بیرون رانده شدند

مِنْ دِيَارِهِمْ: از سرزمین شان

وَأُذِيَّتْ: و اذیت شدند

ص: ۱۷۴

فِي سَبِيلِي: در راه من

وَقَاتَلُوا: و جنگ کردند

وَقُتِلُوا: و کشته شدند

لَا كَفْرًا: حتما می پوشانم

عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ: از آن ها بدی هایشان را

وَلَا دُخْلَنَّهُمْ: و قطعاً وارد می کنم آن ها را

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۰۷)

جَنَّاتٍ: (در) باغ هایی

تَجْرِي مِنْ: که جاری می شود از

تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ: زیر آن نهرها،

ثَوَابًا: پاداشی است

مِنْ عِنْدِ: از نزد

اللَّهِ: پروردگار.

وَاللَّهُ: و خداوند

عِنْدَهُ: نزد اوست

حُسْنُ الثَّوَابِ: بهترین پاداش

ص: ۱۷۵

۱۹۶ لَا يُغْرَنُّكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ

لا يُغْرَنُّكَ: نَفَرِيد تو را

تَقَلُّبُ: زير و رو گردیدن، تسلط

الَّذِينَ: کسانی که

(۲۰۸) جلد ۴ سوره آل عمران

كَفَرُوا: کافر شدند

فِي الْبِلَادِ: در شهرها

۱۹۷ مَتَاعٌ قَلِيلٌ ثُمَّ مَأْوِيَهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمِهَادُ

مَتَاعٌ: بهره ای

قَلِيلٌ: اندک است،

ثُمَّ مَأْوِيَهُمْ: سپس جایگاهشان

جَهَنَّمُ: جهنم است.

وَ بِئْسَ: و چه بد

الْمِهَادُ: جایگاهی است.

۱۹۸ لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ

ص: ۱۷۶

تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نُنزَلًا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ لِلْأَبْرَارِ

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۰۹)

لَكِنَّ الَّذِينَ: ولیکن کسانی که

اتَّقَوْا: ترسیدند

رَبَّهُمْ: از پروردگارشان

لَهُمْ: برای ایشان است

جَنَّاتٍ: باغ هایی

تَجْرِي: که جاری می شود

مِنْ تَحْتِهَا: از زیر آن

الْأَنْهَارُ: نهرها

خَالِدِينَ: جاودانند

فِيهَا: در آن

نُنزَلًا: پذیرایی ای است

مِنْ عِنْدِ: از نزد

اللَّهِ: پروردگار.

وَ مَا عِنْدَ: و آن چه نزد

(۲۱۰) جلد ۴ سوره آل عمران

ص: ۱۷۷

اللّٰه: خداست

حَيِّرًا: بهتر است

لِلْأَبْرَارِ: برای نیکان

۱۹۹ وَ إِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَ مَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ وَ مَا أُنزِلَ إِلَيْهِمْ خَاشِعِينَ لِلَّهِ لَا يَشْتُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ

وَ إِنَّ مِنْ: و همانا از

أَهْلِ الْكِتَابِ: اهل کتاب

لَمَنْ: هر آینه کسانی هستند که

يُؤْمِنُ: ایمان می آورند

بِاللَّهِ: به خدا

وَ مَا أُنزِلَ: و آن چه نازل شده

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۱۱)

إِلَيْكُمْ: به سوی شما

وَ مَا أُنزِلَ: و آن چه نازل شده

ص: ۱۷۸

إِلَيْهِمْ: به خودشان

خَاشِعِينَ: فروتنانه،

لِلَّهِ: برای خدا.

لَا يَشْتَرُونَ: نمی فروشند

بِآيَاتِ اللَّهِ: آیات خدا را

ثَمَنًا: به بهای

قَلِيلًا: کمی.

أَوْلَايِكَ: آنان

لَهُمْ: برای ایشان است

أَجْرُهُمْ: پاداششان

عِنْدَ رَبِّهِمْ: نزد پروردگارشان

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خداوند

(۲۱۲) جلد ۴ سوره آل عمران

سَرِيعٌ: سریع است

الْحِسَابِ: (در رسیدگی) به حساب

۲۰۰ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا

ص: ۱۷۹

وَ رَابُطُوا وَ اتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

یا ایُّهَا: ای

الَّذِينَ: کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردید

اصْبِرُوا: صبر کنید

وَ صَابِرُوا: و صابر باشید

وَ رَابُطُوا: و رابطه داشته باشید (با یکدیگر)

وَ اتَّقُوا: و تقوا پیشه کنید

اللَّهُ: خدا را

لَعَلَّكُمْ: تا شاید شما

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۱۳)

تُفْلِحُونَ: رستگار شوید

(۲۱۴) جلد ۴ سوره آل عمران

ص: ۱۸۰

۱ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا

یا ایُّهَا النَّاسُ: ای مردم

اتَّقُوا: بترسید از

رَبُّكُمْ: پروردگارتان

الَّذِي خَلَقَكُمْ: که خلق کرد شما را

مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ: از یک تن

وَ خَلَقَ: و خلق کرد

مِنْهَا: از آن

زَوْجَهَا: همسرش را،

وَ بَثَّ: و پراکنده ساخت

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۱۵)

مِنْهُمَا: از آن دو

رِجَالًا كَثِيرًا: مردان بسیاری

ص: ۱۸۱

وَنِسَاءً: و زنانی.

وَ اتَّقُوا: و تقوا پیشه کنید

اللَّهُ الَّذِي: خدایی را که

تَسْأَلُونَ بِهِ: درخواست می کنید از یکدیگر به نام او

وَ الْأَرْحَامَ: و خویشاوندان.

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خداوند

كَانَ عَلَيْكُمْ: باشد بر شما

رَقِيبًا: مراقب.

۱۰ إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَ سَيَصْلُونَ سَعِيرًا

إِنَّ الَّذِينَ: همانا کسانی که

(۲۱۶) جلد ۴ سوره نساء

يَأْكُلُونَ: می خورند

أَمْوَالَ: مال های

الْيَتَامَىٰ: یتیمان را

ظُلْمًا: به ظلم و ستم،

ص: ۱۸۲

إِنَّمَا: جز این نیست که

يَأْكُلُونَ: می خورند

فِي بُطُونِهِمْ: در شکم هایشان

نارا: آتشی را.

و سَيَصْلُونَ: و به زودی وارد می شوند

سَعِيرا: در شعله های آتش

۱۷ إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوَاءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ فَأُولَٰئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۱۷)

إِنَّمَا: جز این نیست که

التَّوْبَةُ: توبه

عَلَى اللَّهِ: بر خدا (نزد خدا)

لِلَّذِينَ: برای کسانی است که

يَعْمَلُونَ: انجام می دهند

السُّوَاءَ: کار بدی را

ص: ۱۸۳

بِجَهَالِهِ: از روی نادانی.

ثُمَّ: سپس

يَتُوبُونَ: توبه می کنند

مِنْ قَرِيبٍ: زود

فَأُولَآئِكَ: پس از آنان

يَتُوبُ: می پذیرد توبه را

اللَّهُ: خداوند

عَلَيْهِمْ: برایشان.

(۲۱۸) جلد ۴ سوره نساء

وَ كَانَ: و باشد

اللَّهُ: خدا

عَلَيْمًا: دانای

حَكِيمًا: با حکمت

۱۸ وَ لَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّىٰ إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ الْآنَ وَالَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارًا أُولَآئِكَ
أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا

ص: ۱۸۴

وَلَيْسَتْ: و نیست

التَّوْبَةُ: توبه

لِلَّذِينَ: برای کسانی که

يَعْمَلُونَ: انجام می دهند

السَّيِّئَاتِ: بدی را

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۱۹)

حَتَّىٰ إِذَا: تا هنگامی که

حَضَرَ: حاضر شود، فرارسد

أَحَدَهُمْ: یکی از آن ها را

الْمَوْتُ: مرگ،

قَالَ: بگوید

إِنِّي: به درستی که من

تُبْتُ: توبه کردم

الآن: حالا

وَالَّذِينَ: و نه آنان که

يَمُوتُونَ: می میرند

ص: ۱۸۵

وَهُمْ: در حالی که ایشان

كُفَّارًا: کافرنند.

أُولَئِكَ: آنان را

أَعْتَدْنَا: فراهم کردیم

(۲۲۰) جلد ۴ سوره نساء

لَهُمْ: برایشان

عَذَابًا: عذاب‌ی

أَلِيمًا: دردناک

«پایان جزء ۴»

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۲۱)

ص: ۱۸۶

۲۹ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا: ای کسانی که ایمان آورده اید

آمَنُوا: ایمان آوردید

لَا تَأْكُلُوا: نخورید

أَمْوَالَكُمْ: مال هایتان را

بَيْنَكُمْ: بین خودتان

بِالْبَاطِلِ: به باطل،

إِلَّا أَنْ: مگر این که

تَكُونَ: باشد

تِجَارَةً: تجارتی

عَنْ تَرَاضٍ: از روی رضایت

مِنْكُمْ: از شما،

(۲۲۲) جلد ۵ سوره نساء

وَلَا تَقْتُلُوا: و نکشید

أَنْفُسَكُمْ: خودتان را.

ص: ۱۸۷

إِنَّ: همانا

اللَّهُ: خداوند

كَانَ بِكُمْ: باشد به شما

رَحِيمًا: مهربان.

۳۰ وَ مَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ عَدُوًّا وَ ظُلْمًا فَسَوْفَ نُصَلِّيهِ نَارًا وَ كَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا

وَ مَنْ: و هر کس

يَفْعَلْ: انجام دهد

ذَلِكَ: آن (کار) را

عَدُوًّا: از روی دشمنی

وَ ظُلْمًا: و ظلم و ستم،

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۲۳)

فَسَوْفَ: پس به زودی

نُصَلِّيهِ: می کشانیم او را

نَارًا: به آتشی،

وَ كَانَ: و باشد

ص: ۱۸۸

ذَلِكَ: آن

عَلَى اللَّهِ: بر خداوند

يَسِيرًا: آسان.

۳۱ إِنَّ تَجْتَبُوا كَبَاآئِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكْفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَنُدْخِلْكُمْ مُدْخَلًا كَرِيمًا

إِنَّ تَجْتَبُوا: اگر اجتناب کنید

كَبَاآئِرَ: از گناهان بزرگی

مَا تُنْهَوْنَ: که نهی می شوید

عَنْهُ: از آن،

(۲۲۴) جلد ۵ سوره نساء

نُكْفِّرْ: می پوشانیم

عَنْكُمْ: از شما

سَيِّئَاتِكُمْ: بدی های شما را،

وَنُدْخِلْكُمْ: و وارد می کنیم شما را

مُدْخَلًا: جایگاه

كَرِيمًا: نیکویی،

ص: ۱۸۹

۳۲ وَ لَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا كَتَبُوا وَ لِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا كَتَبْنَ وَ اسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهَا
إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا

وَ لَا تَتَمَنَّوْا: و آرزو نکنید

ما: آن چه را

فَضَّلَ: برتری بخشیده

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۲۵)

اللَّهُ بِهِ: خداوند به آن

بَعْضَكُمْ: بعضی از شما را

عَلَى بَعْضٍ: بر بعض دیگر.

لِلرِّجَالِ: برای مردان

نَصِيبٌ: سهمی است

مِمَّا: از آن چه

اُكْتُبُوا: به دست آورند،

وَ لِلنِّسَاءِ: و برای زنان

نَصِيبٌ: سهمی است

ص: ۱۹۰

مِمَّا: از آن چه

اَكْتَسَبْنَ: به دست آورند،

وَ اسْتَلُّوا: و خواستار شوید

اللَّهُ: خدا را

مِنْ فَضْلِهَا: از فضلش.

(۲۲۶) جلد ۵ سوره نساء

إِنَّ: همانا

اللَّهُ: خداوند

كَانَ بِكُلِّ: باشد بر هر

شَيْءٍ: چیزی

عَلِيمًا: دانا.

۳۶ وَ اعْبُدُوا اللَّهَ وَ لَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَ بِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَ بِذِي الْقُرْبَىٰ وَ الْيَتَامَىٰ وَ الْمَسَاكِينِ وَ الْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَ الْجَارِ الْجُنُبِ وَ الصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَ ابْنِ السَّبِيلِ وَ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَأَيُّبٌ مِّنْ كَانَ مُخْتَلًا فَخُورًا

ص: ۱۹۱

وَاعْبُدُوا: و عبادت كنيد

اللَّهِ: خدا را

وَلَا تُشْرِكُوا: و شريك قرار ندهيد

سوره نساء لغات و مفاهيم قرآن كريم (۲۲۷)

بِهَ شَيْئًا: با او چيزی را،

وَالْوَالِدَيْنِ: و به پدر و مادر

إِحْسَانًا: نيکی کردن،

وَبِذِي الْقُرْبَىٰ: و به نزديکان

وَالْيَتَامَىٰ: و یتیمان

وَالْمَسَاكِينِ: و بینوایان

وَالْجَارِ: و همسایه

ذِي الْقُرْبَىٰ: نزديک

وَالْجَارِ: و همسایه

الْجُنُبِ: دور

وَالصَّاحِبِ: و معاشر، دوست

بِالْجُنُبِ: نزديک

وَابْنِ السَّبِيلِ: و در راه ماندگان

ص: ۱۹۲

وَمَا مَلَكَتْ: و آن چه مالک شد

(۲۲۸) جلد ۵ سوره نساء

أَيْمَانُكُمْ: دست های شما.

إِنَّ: همانا

اللَّهُ: خداوند

لَا يُحِبُّ: دوست ندارد

مَنْ: کسی را که

كَانَ: باشد

مُخْتَالًا: متکبر

فَخُورًا: فخر فروش.

۳۷ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُونَ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا

الَّذِينَ: کسانی که

يَبْخُلُونَ: بخل می ورزند

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۲۹)

وَيَأْمُرُونَ: و امر می کنند

ص: ۱۹۳

النَّاسَ: مردم را

بِالْبُخْلِ: به بخل ورزیدن،

وَيَكْتُمُونَ: و می پوشانند

ما اتيهم: آن چه داده به ایشان

اللَّهُ: خداوند

مِنْ فَضْلِهِ: از فضلش.

وَاعْتَدْنَا: و آماده کردیم ما

لِلْكَافِرِينَ: برای کافران

عَذَابًا: عذابی

مُهِينًا: خوارکننده.

۴۰ إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكَ حَسَنَةً يُمْضِئْهَا وَ يُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا

(۲۳۰) جلد ۵ سوره نساء

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خدا

لَا يَظْلِمُ: ظلم نمی کند

مِثْقَالَ: به اندازه وزن

ذَرَّةٍ: ذره ای،

ص: ۱۹۴

وَإِنْ تَكَ: و اگر باشد

حَسَنَةً: کار نیکی

يُضَاعَفُهَا: اضافه می کند آن را

و يُؤْتِ: و می دهد

مِنْ لَدُنْهُ: از نزد خودش

أَجْرًا عَظِيمًا: پاداشی بزرگ.

۴۸ إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۳۱)

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خدا

لَا يَغْفِرُ: نمی آمرزد

أَنْ يُشْرَكَ بِهِ: که شرک بورزند به او،

و يَغْفِرُ: و می آمرزد

مَا دُونَ ذَلِكَ: آن چه فروتر از آن است

لِمَنْ يَشَاءُ: برای هر که بخواهد.

ص: ۱۹۵

وَمَنْ يُشْرِكْ: و کسی که شرک بورزد

بِاللَّهِ: به خداوند

فَقَدْ: پس به تحقیق

اَفْتَرَى: دروغ بافته

اِنَّمَا: گناه

عَظِيمًا: بزرگی (انجام داده).

۵۸ اِنَّ اللّٰهَ يَأْمُرُكُمْ اَنْ تُؤَدُّوا الْاَمَانَاتِ اِلٰى اَهْلِهَا

(۲۳۲) جلد ۵ سوره نساء

وَ اِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ اَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ اِنَّ اللّٰهَ نِعَمًا يَعْظُمُكُمْ بِهِ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا

اِنَّ اللّٰهَ: همانا خداوند

يَأْمُرُكُمْ: امر می کند شما را

اَنْ تُؤَدُّوا: به این که برگردانید

الْاَمَانَاتِ: امانت ها را

اِلٰى اَهْلِهَا: به صاحبش،

وَ اِذَا: و وقتی که

ص: ۱۹۶

حَكْمُكُمْ: حکم کردید

بَيْنَ النَّاسِ: بین مردم

أَنْ تَحْكُمُوا: داوری کنید

بِالْعَدْلِ: به عدالت.

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خداوند

نِعَمًا: چه خوب است آن چه

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۳۳)

يَعْظُمُكُمْ بِهِ: پند می دهد شما را به آن.

إِنَّ اللَّهَ كَانَ: همانا خداوند باشد

سَمِيعًا بَصِيرًا: شنوای بینا.

۵۹ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آورده اید

ص: ۱۹۷

أَطِيعُوا اللَّهَ: اطاعت کنید خدا را

وَ أَطِيعُوا: و اطاعت کنید

الرَّسُولَ: رسول را

وَ أُولَى الْأَمْرِ: و صاحبان امر

(۲۳۴) جلد ۵ سوره نساء

مِنْكُمْ: از خودتان را،

فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ: پس اگر نزاع داشتید

فِي شَيْءٍ: در چیزی

فَرُدُّوهُ: پس بازگردانید آن را

إِلَى اللَّهِ: به خدا

وَ الرَّسُولِ: و رسول

إِنْ: اگر

كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ: ایمان آورده اید

بِاللَّهِ: به خدا

وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ: و روز قیامت.

ذَلِكَ خَيْرٌ: این، آن بهتر است

وَ أَحْسَنُ: و نیکوتر است

تأویلاً: عاقبت و پایانش.

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۳۵)

۶۰ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ
يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا

أَلَمْ تَرَ: آیا ندیدی

إِلَى الَّذِينَ: کسانی را که

يَزْعُمُونَ: گمان می کنند

أَنَّهُمْ: همانا ایشان

آمَنُوا: ایمان آورده اند

بِمَا أُنزِلَ: به آن چه نازل شد

إِلَيْكَ: به سوی تو؟

وَمَا أُنزِلَ: و آن چه نازل شد

مِنْ قَبْلِكَ: از قبل از تو؟

يُرِيدُونَ: می خواهند

(۲۳۶) جلد ۵ سوره نساء

ص: ۱۹۹

أَنْ يَتَّحَاكُمُوهَا: که به داوری بروند

إِلَى الطَّاغُوتِ: به سوی طاغوت

وَقَدْ: در حالی که به تحقیق

أُمِرُوا: امر کرده شدند

أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ: که کافر شوند به آن،

وَيُرِيدُ: و می خواهد

الشَّيْطَانَ: شیطان

أَنْ يُضِلَّهُمْ: که گمراه کند ایشان را

ضَلَالًا بَعِيدًا: گمراهی دوری

۶۴ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَ لَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا آ أَنفُسِهِمْ جَاءُواكَ فَاسْتِغْفَرُوا اللَّهَ وَ اسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا

وَمَا أَرْسَلْنَا: و نفرستادیم

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۳۷)

مِنْ رَسُولٍ: هیچ رسولی را

إِلَّا: مگر

ص: ۲۰۰

لِيُطَاعَ: برای آن که اطاعت

بِإِذْنٍ: به اجازه

اللَّهِ: خدا.

وَلَوْ أَنَّهُمْ: و اگر همانا ایشان

إِذْ: در آن هنگام که

ظَلَمُوا آ: ستم کردند

أَنْفُسَهُمْ: به خودشان

جَاءُوكَ: می آمدند نزد تو،

فَاسْتَغْفَرُوا: پس طلب آمرزش می کردند

اللَّهُ: از خدا،

وَاسْتَغْفَرَ: و آمرزش می طلبید

لَهُمُ الرَّسُولُ: برایشان پیامبر

(۲۳۸) جلد ۵ سوره نساء

لَوْجَدُوا: هر آینه می یافتند

اللَّهُ: خداوند را

تَوَابًا: توبه پذیر

رَحِيمًا: مهربان.

ص: ۲۰۱

۶۵ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

فَلَا وَرَبِّكَ: پس نه چنین است سو گند به پروردگارت

لَا يُؤْمِنُونَ: ایمان نمی آورند

حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ: تا داور سازند تو را

فِيمَا شَجَرَ: در آن چه اختلاف دارند

بَيْنَهُمْ: بینشان،

ثُمَّ لَا يَجِدُوا: سپس نیابند

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۳۹)

فِي أَنفُسِهِمْ: در خودشان

حَرَجًا: تنگی، ناراحتی، شکی

مِمَّا: از آن چه

قَضَيْتَ: قضاوت نمودی،

وَيُسَلِّمُوا: و تسلیم می شوند

تَسْلِيمًا: تسلیم شدنی.

ص: ۲۰۲

۶۶ وَ لَوْ أَنَا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنْ اقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ أَوْ اخْرُجُوا مِنْ دِيَارِكُمْ مَا فَعَلُوهُ إِلَّا قَلِيلٌ مِنْهُمْ وَ لَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ بِهِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَشَدَّ تَثِيْتًا

وَ لَوْ أَنَا: و اگر همانا ما

كَتَبْنَا: می نوشتیم

عَلَيْهِمْ: برایشان

(۲۴۰) جلد ۵ سوره نساء

أَنْ اقْتُلُوا: که بکشید

أَنْفُسَكُمْ: خودتان را

أَوْ اخْرُجُوا: یا خارج شوید

مِنْ دِيَارِكُمْ: از وطن تان

مَا فَعَلُوهُ: انجام نمی دادند آن را

إِلَّا قَلِيلٌ: مگر عده کمی

مِنْهُمْ: از آن ها.

وَ لَوْ أَنَّهُمْ: و اگر همانا ایشان

فَعَلُوا: انجام می دادند

مَا: آن چه

ص: ۲۰۳

يُوَعِّظُونَ بِهِ: اندرز شدند به آن

لَكَانَ: هر آینه بود

خَيْرًا لَهُمْ: بهتر برایشان

وَ أَشَدَّ: و محکم تر، استوارتر

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۴۱)

تَثْبِيتًا: از نظر تثبیت و تقویت (ایمان).

۶۷ وَ إِذَا لَأَتَيْنَاهُم مِّن لَّدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا

وَ إِذَا: و در آن وقت

لَأَتَيْنَاهُم: هر آینه می دادیم به آن ها

مِّن لَّدُنَّا: از نزد خودمان

أَجْرًا عَظِيمًا: پاداشی بزرگ.

۶۸ وَ لَهَدَيْنَاهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا

وَ لَهَدَيْنَاهُمْ: و هر آینه هدایت می کردیم آن ها را

صِرَاطًا: به راهی

مُسْتَقِيمًا: راست.

ص: ۲۰۴

۶۹ وَ مَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَ الرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ

(۲۴۲) جلد ۵ سوره نساء

أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَ الصَّادِقِينَ وَ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ وَ حَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا

وَ مَنْ يُطِيعِ: و هر کس اطاعت کند

اللَّهُ: خدا

وَ الرَّسُولَ: و رسول را

فَأُولَئِكَ: پس آنان

مَعَ الَّذِينَ: با کسانی هستند

أَنْعَمَ اللَّهُ: که نعمت داد خدا

عَلَيْهِمْ: به ایشان

مِنَ النَّبِيِّينَ: از پیامبران،

وَ الصَّادِقِينَ: و راست گویان،

وَ الشُّهَدَاءِ: و شهیدان

وَ الصَّالِحِينَ: و نیکوکاران، صالحان،

وَ حَسُنَ: و چه نیکو هستند

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۴۳)

أُولَئِكَ: آن ها

ص: ۲۰۵

رَفِيقًا: از نظر رفاقت!

۷۰ ذَلِكُ الْفَضْلِ مِنَ اللَّهِ وَ كَفَى بِاللَّهِ عَلِيمًا

ذَلِكُ الْفَضْلِ: این فضل و امتیاز

مِنَ اللَّهِ: از جانب خداست.

وَ كَفَى بِاللَّهِ: و کافی است خدا

عَلِيمًا: که آگاه است.

۷۱ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا خُذُوا حِذْرَكُمْ فَانْفِرُوا تَبَاتٍ أَوْ انْفِرُوا جَمِيعًا

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آورده اید

خُذُوا: بگیرید

(۲۴۴) جلد ۵ سوره نساء

حِذْرَكُمْ: اسلحه تان را

فَانْفِرُوا: پس حرکت نمایید

تَبَاتٍ: دسته دسته

ص: ۲۰۶

أَوَانْفِرُوا: یا حرکت کنید

جَمِيعًا: سپاه مانند.

۷۲ وَإِنَّ مِنْكُمْ لَمَنْ لَيُبَطِّئَنَّ فَإِنْ أَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ قَالَ قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيَّ إِذْ لَمْ أَكُنْ مَعَهُمْ شَهِيدًا

وَإِنَّ مِنْكُمْ: و به درستی که از شما

لَمَنْ: هر آینه کسانی هستند

لَيُبَطِّئَنَّ: که سستی می کنند

فَإِنْ: پس اگر

أَصَابَتْكُمْ: برسد به شما

مُصِيبَةٌ: مصیبتی،

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۴۵)

قَالَ قَدْ: گویند: به تحقیق

أَنْعَمَ اللَّهُ: انعام کرد خدا

عَلَيَّ إِذْ: بر من در آن هنگام،

لَمْ أَكُنْ: که نبودم

مَعَهُمْ: با آن ها

ص: ۲۰۷

شَهِيدًا: گواه، شاهد.

۷۳ وَ لَئِنْ أَصَابَكُمْ فُضْلٌ مِّنَ اللَّهِ لَيَقُولَنَّ كَأَنْ لَّمْ تُكُنْ بَيْنَكُمْ وَ بَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ مَعَهُمْ فَافُوزَ فَوْزًا عَظِيمًا

وَ لَئِنْ: و هر آینه اگر

أَصَابَكُمْ: برسد به شما

فُضْلٌ مِّنَ: فزونی ای از جانب

اللَّهِ: خداوند،

(۲۴۶) جلد ۵ سوره نساء

لَيَقُولَنَّ: هر آینه می گویند:

كَأَنْ: مانند این که

لَمْ تُكُنْ: نبوده است

بَيْنَكُمْ: بین شما

وَ بَيْنَهُ: بین شما

مَوَدَّةٌ: دوست و مودتی

يَا لَيْتَنِي: ای کاش، من

ص: ۲۰۸

كُنْتُ مَعَهُمْ: بودم با ایشان

فَأَفُوزَ: پس می رسیدم، پیروز می شدم

فَوُزَا عَظِيمًا: به پیروزی بزرگی.

۷۴ فَلْيُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَشْرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ وَمَنْ يُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيُقْتَلْ أَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۴۷)

فَلْيُقَاتِلْ: پس باید بیکار کنند

فِي سَبِيلِ اللَّهِ: در راه خدا

الَّذِينَ: کسانی که

يَشْرُونَ: می فروشند

الْحَيَاةَ الدُّنْيَا: زندگی دنیا را

بِالْآخِرَةِ: به آخرت.

وَمَنْ يُقَاتِلْ: و هر کس بیکار کند

فِي سَبِيلِ اللَّهِ: در راه خدا

فَيُقْتَلْ: پس کشته شود

أَوْ يَغْلِبْ: یا پیروز شود،

ص: ۲۰۹

فَسَوْفَ: پس به زودی

تُوْتِيهِ: می دهیم به او

أَجْرًا: پاداشی

عَظِيمًا: بزرگ.

(۲۴۸) جلد ۵ سوره نساء

۷۵ وَ مَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَ النِّسَاءِ وَ الْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَ اجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا وَ اجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا

وَ مَا لَكُمْ: چه شده شما را که

لَا تُقَاتِلُونَ: پیکار نمی کنید

فِي سَبِيلِ اللَّهِ: در راه خدا

وَ الْمُسْتَضْعَفِينَ: و ناتوانان

مِنَ الرِّجَالِ: از مردان

وَ النِّسَاءِ: و زنان

ص: ۲۱۰

وَالْوَالِدَانَ: وَ كودکانی؟

الَّذِينَ يَقُولُونَ: كه می گویند:

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۴۹)

رَبَّنَا: پروردگارا

أَخْرِجْنَا: خارج کن ما را

مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ: از این شهر

الظَّالِمِ أَهْلِهَا: كه ظالمند اهلیش.

وَ اجْعَلْ لَنَا مِنْ: و قرار بده برای ما از

لَدُنْكَ وَلِيًّا: نزد خودت سرپرستی.

وَ اجْعَلْ لَنَا مِنْ: و قرار بده برای ما از

لَدُنْكَ نَصِيرًا: نزد خودت یاوری.

۷۶ الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا

الَّذِينَ: کسانی كه

آمَنُوا: ایمان آوردند

(۲۵۰) جلد ۵ سوره نساء

ص: ۲۱۱

يُقَاتِلُونَ: پیکار می کنند

فِي سَبِيلِ: در راه

اللَّهِ: خدا.

وَالَّذِينَ: و کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

يُقَاتِلُونَ: پیکار می کنند

فِي سَبِيلِ: در راه

الطَّاغُوتِ: طاغوت.

فَقَاتِلُوا: پس پیکار کنید

أَوْلِيَاءَ: با دوستان

الشَّيْطَانِ: شیطان.

إِنَّ كَيْدَ: همانا فریب

الشَّيْطَانِ: شیطان

كَانَ ضَعِيفًا: باشد ضعیف.

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۵۱)

۷۸ آيِنَ مَا تَكُونُوا يُدْرِكُكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ

ص: ۲۱۲

فِي بُرُوجٍ مُّشَيَّدَةٍ وَإِنْ تُصِبْهُمْ حَسَنَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَإِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ فَمَالِ هَؤُلَاءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا

اَيْنَ مَا تَكُونُوا: هر كجا باشید

يُدْرِكُكُمْ: در می یابد شما را

الْمَوْتُ: مرگ

وَلَوْ كُنْتُمْ: و اگر چه باشید

فِي بُرُوجٍ: در برج های

مُشَيَّدَةٍ: محکم

وَإِنْ تُصِبْهُمْ: و اگر برسد به آن ها

حَسَنَةٌ: حسنه ای، پیروزی

(۲۵۲) جلد ۵ سوره نساء

يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ: می گویند این از

عِنْدِ اللَّهِ: نزد خداست.

وَإِنْ تُصِبْهُمْ: و اگر برسد به آن ها

سَيِّئَةٌ: بدی ای، شکستی

ص: ۲۱۳

يَقُولُوا: مى گویند:

هَذِهِ مِنْ: این از

عِنْدِكَ: نزد توست.

قُلْ كُلٌّ مِنْ: بگو همه از

عِنْدِ اللَّهِ: نزد خداست.

فَمَا لِ: پس چرا

هُؤُلَاءِ: آن

الْقَوْمِ: قوم، جمعیت

لَا يَكَادُونَ: نزدیک نیست، حاضر نیستند

يَفْقَهُونَ: که درک کنند

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۵۳)

حدیثا: سخنان را، سخنی را؟

۸۰ مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَ مَنْ تَوَلَّىٰ فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا

مَنْ يُطِيعُ: هر کس پیروی کند

الرَّسُولَ: رسول را

ص: ۲۱۴

فَقَدْ: پس به تحقیق

أَطَاعَ: پیروی کرده

اللَّهُ: خدا را،

وَمَنْ: و هر کس

تَوَلَّى: روی گردان شود

فَمَا آرَسُولْنَاكَ: پس نفرستادیم تو را

عَلَيْهِمْ: برایشان

حَفِيظًا: حافظ و نگهبان.

(۲۵۴) جلد ۵ سوره نساء

۸۲ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ وَ لَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا

أَفَلَا: آیا پس (چرا)

يَتَذَكَّرُونَ: تدبّر نمی کنند

الْقُرْآنَ: در قرآن؟

وَ لَوْ كَانَ: و اگر بود

مِنْ عِنْدِ: از نزد

ص: ۲۱۵

غَيْرِ اللَّهِ: غير خدا

لَوْجَدُوا: هر آینه می یافتند

فِيهِ: در آن

اِخْتِلَافًا: اختلاف

كَثِيرًا: بسیاری.

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۵۵)

۸۳ وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِّنَ الْأَمْنِ أَوْ الْخَوْفِ أَدَّعَوْا بِهِ وَ لُورَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَى أُولَى الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنْبِطُونَهُ مِنْهُمْ وَ لَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَتُهُ لَاتَّبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا

وَ إِذَا: و وقتی که

جَاءَهُمْ: آمد ایشان را

أَمْرٌ: کاری، مطلبی، خبری

مِنَ الْأَمْنِ: از ایمنی

أَوْ الْخَوْفِ: با ترس (بدون تحقیق)

أَدَّعَوْا بِهِ: فاش کنند آن را

ص: ۲۱۶

وَلَوْ: در حالی که اگر

رَدُّوهُ: رد می کردند آن را

إِلَى الرَّسُولِ: به رسول

وَإِلَى: و به

(۲۵۶) جلد ۵ سوره نساء

أُولَى الْأَمْرِ: زمامداران

مِنْهُمْ: از خودشان

لَعَلَّهُمْ: هر آینه می دانستند

الَّذِينَ: کسانی که

يَسْتَنْبِطُونَهُ: استنباط می کنند آن را

مِنْهُمْ: از خودشان.

وَلَوْ لَا فَضْلُ: و اگر نبود فضل

اللَّهِ: خداوند

عَلَيْكُمْ: بر شما

وَرَحْمَتُهُ: و رحمتش،

لَا تَبِعْتُمْ: هر آینه پیروی می کردند

الشَّيْطَانَ: شیطان را

ص: ۲۱۷

إِلَّا قَلِيلًا: مگر عدّه کمی.

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۵۷)

۸۵ مَنْ يَشْفَعُ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِنْهَا وَ مَنْ يَشْفَعُ شَفَاعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِنْهَا وَ كَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُقْتِنًا

مَنْ يَشْفَعُ: هر کس شفاعت کند

شَفَاعَةً حَسَنَةً: شفاعتی نیکو

يَكُنْ لَهُ: می باشد برای او

نَصِيبٌ مِنْهَا: بهره ای از آن،

وَ مَنْ يَشْفَعُ: و هر کس شفاعت کند

شَفَاعَةً سَيِّئَةً: شفاعتی بد

يَكُنْ لَهُ: می باشد برای او

كِفْلٌ مِنْهَا: سهمی از آن،

وَ كَانَ اللَّهُ: و باشد خداوند

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ: بر هر چیزی

مُقْتِنًا: حسابگر دقیق.

(۲۵۸) جلد ۵ سوره نساء

ص: ۲۱۸

۸۶ وَ إِذَا حُيِّتُمْ بِتَحِيَّهِ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ حَسِيْبًا

وَ إِذَا: و هنگامی که

حُيِّتُمْ: تحیت گفته شدید

بِتَحِيَّهِ: به تحیتی،

فَحَيُّوا: پس تحیت گوید

بِأَحْسَنَ مِنْهَا: به بهتر از آن

أَوْ رُدُّوها: یا رد کنید آن را (همان طور).

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خداوند

كَانَ عَلَىٰ: باشد بر

كُلِّ شَيْءٍ: همه چیز

حَسِيْبًا: حسابگر.

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۵۹)

۸۷ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَ مَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا

اللَّهُ: خدا که

ص: ۲۱۹

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ: نیست خدایی

إِلَّا هُوَ: مگر او

لِيَجْمَعَنَّكُمْ: حتما جمع می کند شما را

إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ: در روز قیامت

لَا رَيْبَ فِيهِ: که نیست شکی در آن.

وَمَنْ أَضْدَقُ: و چه کسی راستگوتر

مِنَ اللَّهِ: از خداست

حدیثا: در سخن گفتن؟

۹۴ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْقَى إِلَيْكُمُ السَّلَامَ

(۲۶۰) جلد ۵ سوره نساء

لَسْتَ مُؤْمِنًا تَبْتَغُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ مَغَانِمٌ كَثِيرَةٌ كَذَلِكَ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ فَمَنْ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوا إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آورده اید

ص: ۲۲۰

إِذَا: هنگامی که

ضَرَبْتُمْ: زدید

فِي سَبِيلِ اللَّهِ: در راه خدا.

فَتَبَيَّنُوا: پس فرق بگذارید (بین مؤمن و کافر)

وَلَا تَقُولُوا: و نگویید

لِمَنْ: به کسی که

الْقَى: اظهار کرد

إِلَيْكُمْ: به شما

السَّلَامَ: صلح و اسلام را

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۶۱)

لَسْتَ: نیستی

مُؤْمِنًا: مؤمن.

تَبْتَغُونَ: می جوئید

عَرَضَ: مال و منال

الْحَيَوِهَ: زندگانی

الدُّنْيَا: دنیا را،

فَعِنْدَ: پس نزد

ص: ۲۲۱

اللَّهُ: خداست

مَغَانِمُ: غنیمت های

كَثِيرَةٌ: بسیاری.

كَذَلِكَ: این چنین

كُنْتُمْ: بودید

مِنْ قَبْلُ: از قبل

فَمَنْ: پس منت گذارد

(۲۶۲) جلد ۵ سوره نساء

اللَّهُ: خداوند

عَلَيْكُمْ: بر شما

فَتَبَيَّنُوا: پس فرق بگذارید.

إِنَّ: همانا

اللَّهُ: خداوند

كَانَ: باشد

بِمَا: به آن چه

تَعْمَلُونَ: انجام می دهید

خَيْرًا: آگاه.

ص: ۲۲۲

۹۵- لا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولَى الضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً وَكُلًّا

سوره نساء لغات و مفاهيم قرآن کریم (۲۶۳)

وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَى وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا

لا يَسْتَوِي: برابر نیستند

الْقَاعِدُونَ: نشستگان

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ: از مؤمنان

غَيْرُ: بدون این که

أُولَى الضَّرَرِ: دارای نقصی باشند،

وَالْمُجَاهِدُونَ: و جهاد کنندگان

فِي سَبِيلِ اللَّهِ: در راه خدا

بِأَمْوَالِهِمْ: با مال هایشان

وَأَنْفُسِهِمْ: و جان هایشان

فَضَّلَ اللَّهُ: برتری داده خداوند

ص: ۲۲۳

الْمُجَاهِدِينَ: جهاد کنندگان را

بِأَمْوَالِهِمْ: با مال هایشان

(۲۶۴) جلد ۵ سوره نساء

وَأَنْفُسِهِمْ: و جان هایشان.

عَلَى الْقَاعِدِينَ: بر نشستگان

دَرَجَةً: از نظر درجه و منزلت

وَكُلًّا وَعَدَ: و همگی را وعده داد

اللَّهُ: خداوند

الْحُسْنَى: به (پاداش) نیکوتر.

وَفَضَّلَ اللَّهُ: و برتری داده خداوند

الْمُجَاهِدِينَ: جهاد کنندگان را

عَلَى الْقَاعِدِينَ: بر نشستگان

أَجْرًا عَظِيمًا: به اجری بزرگ.

۹۶ دَرَجَاتٍ مِنْهُ وَ مَغْفِرَةً وَ رَحْمَةً وَ كَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا

دَرَجَاتٍ مِنْهُ: درجاتی از اوست

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۶۵)

ص: ۲۲۴

وَمَغْفِرَةً: و آمرزشی

و رَحْمَةً: و رحمتی

وَ كَانَ اللَّهُ: و باشد خداوند

غَفُورًا: آمرزنده

رَحِيمًا: مهربان.

۱۰۴ و لا- تَهْنُوا فِي ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ إِنْ تَكُونُوا تَأْلَمُونَ فَإِنَّهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمُونَ وَ تَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لا- يَرْجُونَ وَ كَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا

وَ لا تَهْنُوا: و سست نشوید

فِي ابْتِغَاءِ: در رسیدن، تعقیب

الْقَوْمِ: آن قوم (دشمن)

إِنْ تَكُونُوا: اگر هستید

تَأْلَمُونَ: در رنج

(۲۶۶) جلد ۵ سوره نساء

فَإِنَّهُمْ: پس به درستی که آن ها

يَأْلَمُونَ: رنج می برند

ص: ۲۲۵

کَمَا: همچنان که

تَأْتُمُونَ: شما رنج می برید.

وَتَرْجُونَ: در حالی که شما امید دارید

مِنَ اللَّهِ: (چیزهایی) از خدا

ما لَا يَرْجُونَ: (و آن ها) امید ندارند.

وَ كَانَ اللَّهُ: و باشد خداوند

عَلِيمًا: دانای

حَكِيمًا: با حکمت.

۱۱۰ وَ مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَحِيمًا

وَ مَنْ يَعْمَلْ: و هر کس انجام دهد

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۶۷)

سُوءًا: (کار) بدی را

أَوْ يَظْلِمْ: یا ستم روا دارد

نَفْسَهُ: به خودش

ثُمَّ: سپس

يَسْتَغْفِرِ: طلب آمرزش کند

ص: ۲۲۶

اللَّهُ: از خدا

يَجِدُ اللَّهُ: می یابد خدا را.

عَفُورًا رَحِيمًا: آمرزنده مهربان.

۱۱۱ وَ مَنْ يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهُ عَلَى نَفْسِهِ وَ كَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا

وَ مَنْ يَكْسِبْ: و هر کس کسب کند

إِثْمًا: گناهی را

فَإِنَّمَا: پس جز این نیست که

(۲۶۸) جلد ۵ سوره نساء

يَكْسِبُهُ: کسب کرده آن را

عَلَى نَفْسِهِ: بر خودش.

وَ كَانَ اللَّهُ: و باشد خداوند

عَلِيمًا: دانای

حَكِيمًا: حکیم.

۱۱۲ وَ مَنْ يَكْسِبْ خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهِ بَرِيئًا فَقَدِ احْتَمَلَ بُهْتَانًا وَ إِثْمًا مُبِينًا

ص: ۲۲۷

وَمَنْ يَكْسِبْ: و هر کس انجام دهد

خَطِيئَتَهُ: خطای

أَوْ إِثْمًا: یا گناهی.

ثُمَّ: سپس،

يَزِمُ: پرتاب کند، نسبت دهد

بِهِ بَرِيئًا: آن را به دیگری.

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۶۹)

فَقَدْ: پس به تحقیق

اِحْتَمَلَ: بر دوش دارد

بُهْتَانًا: تهمت

وَ إِثْمًا: و گناه

مُبِينًا: آشکاری را.

۱۱۳ وَ لَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَ رَحْمَتُهُ لَهَمَّتْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ أَنْ يُضِيعُواكَ وَ مَا يُضِيعُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَ مَا يَصُدُّوكَ مِنْ شَيْءٍ وَ أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ وَ عَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ وَ كَانَ

ص: ۲۲۸

فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا

وَ لَوْلَا: و اگر نبود

فَضْلُ اللَّهِ: احسان و رحمت خداوند

عَلَيْكَ: بر تو

(۲۷۰) جلد ۵ سوره نساء

وَ رَحْمَتُهُ: و لطف و مهربانی او ،

لَهَمَّتْ: هر آینه تصمیم داشتند

طَائِفَةٌ: گروهی

مِنْهُمْ: از ایشان

أَنْ يُضِلُّوكَ: که گمراه کنند تو را

وَ مَا يُضِلُّونَ: و گمراه نمی کنند

إِلَّا أَنْفُسَهُمْ: مگر خودشان را.

وَ مَا يَضُرُّونَكَ: و زیان و ضرر نمی رسانند به تو

مِنْ شَيْءٍ: از چیزی.

وَ أَنْزَلَ: و فر فرستاد

اللَّهُ: خداوند

عَلَيْكَ الْكِتَابَ: بر تو کتاب را

ص: ۲۲۹

وَ الْحِكْمَةَ: و حکمت را

وَ عَلَّمَكَ: و آموخت به تو

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۷۱)

ما: آن چه را

لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ: نمی دانستی.

وَ كَانَ: و باشد

فَضَّلَ اللَّهُ: لطف و احسان خدا

عَلَيْكَ عَظِيمًا: بر تو بزرگ.

۱۱۴ لا-خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِنْ نَجْوَاهُمْ إِلَّا- مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ أَصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَ مَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا

لا خَيْرَ: نیست خبری

فِي كَثِيرٍ: در بسیاری

مِنْ نَجْوَاهُمْ: از سخنان درگوشی آن ها

إِلَّا مَنْ أَمَرَ: مگر آن که امر کنند

بِصَدَقَةٍ: به صدقه

(۲۷۲) جلد ۵ سوره نساء

ص: ۲۳۰

أَوْ مَعْرُوفٍ: یا نیکی

أَوْ إِصْلَاحٍ: یا اصلاح

بَيْنَ النَّاسِ: بین مردم

وَمَنْ: و هر کس

يَفْعَلُ: انجام دهد

ذَلِكَ: آن را (برای)

اِئْتِغَاءً: طلب، رسیدن

مَرْضَاتٍ: به خشنودی

اللَّهُ: خدا،

فَسَوْفَ: پس به زودی

نُؤْتِيهِ: می دهیم به او

أَجْرًا: پاداشی

عَظِيمًا: بزرگ.

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۷۳)

۱۱۶ إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا

ص: ۲۳۱

بَعِيدًا

إِنَّ اللَّهَ: هَمَانَا خَدَاوَنَد

لَا يَغْفِرُ: نَمِي آمَرَزَد

أَنْ يُشْرِكَ بِهِ: كِه شَرِكْ بِه اَو آوَرَنَد

وَيَغْفِرُ: و مِي آمَرَزَد

مَا دُونَ ذَلِكَ: گَنَاهَان پَایین تَر از آن رَا

لِمَنْ: بَرای هَر کَس کِه

يَشَاءُ: بَخَوَاهَد.

وَمَنْ: و هَر کَس

يُشْرِكُ: شَرِيكْ قَرَار دِهَد

بِاللَّهِ: بَرای خَدَا،

فَقَدْ: پَس بِه تَحْقِيقْ

(۲۷۴) جلد ۵ سوره نساء

ضَلَّ: گَمَرَاه شَدِه

ضَلَالًا: گَمَرَاهِي اِي

بَعِيدًا: دَوَر.

ص: ۲۳۲

وَلَا مَرْتَبَهُمْ: و حتما دستورشان می دهم

فَلْيَبْتِكُنَّ: پس بپزند، بشکافند

اذَانَ: گوش های

الْأَنْعَامِ: چهارپایان را،

وَلَا مَرْتَبَهُمْ: و دستورشان خواهم داد

فَلْيُغَيِّرُنَّ: پس تغییر دهند

خَلَقَ اللَّهُ: خلقت خدا را.

وَمَنْ: و هر کس

(۲۷۶) جلد ۵ سوره نساء

يَتَّخِذُ: بگیرد، انتخاب کند

الشَّيْطَانَ: شیطان را

وَلِيًّا: دوست، ولی

مِنْ دُونِ اللَّهِ: به جای خدا،

فَقَدْ: پس به تحقیق

خَسِرَ: زیان کرده

خُسْرَانًا: زیانی، ضرری

مُبِينًا: آشکار.

۱۲۳ لَيْسَ بِأَمَانِيكُمْ وَلَا آمَانِيَّ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزَى بِهِ وَلَا يَجِدْ لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا

لَيْسَ: (فضیلت و برتری) نیست

بِأَمَانِيكُمْ: به آرزوهای شما

وَلَا آمَانِيَّ: و نه آرزوهای

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۷۷)

أَهْلِ الْكِتَابِ: اهل کتاب.

مَنْ يَعْمَلْ: کسی که عمل می کند

سُوءًا: به بدی

يُجْزَى: جزا داده می شود

بِهِ: به آن،

وَلَا يَجِدْ لَهُ: و نمی یابد او

مِنْ دُونِ: غیر از

اللَّهِ: خدا

وَلِيًّا: سرپرست، سرپرستی

وَلَا نَصِيرًا: و نه یاور.

ص: ۲۳۵

۱۲۴ وَ مَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أُوْاْنَتْهُ وَ هُوَ مُؤْمِنٌ فَأُوْاْنَيْكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا

وَ مَنْ يَعْمَلْ: و هر کس انجام دهد

مِنَ الصَّالِحَاتِ: از کارهای خوب

(۲۷۸) جلد ۵ سوره نساء

مِنْ ذَكَرٍ: از مرد

أُوْاْنَتْهُ: یا زن

وَ هُوَ مُؤْمِنٌ: و او مؤمن باشد

فَأُوْاْنَيْكَ: پس آنان

يَدْخُلُونَ: داخل می شوند

الْجَنَّةَ: به بهشت

وَ لَا يُظْلَمُونَ: و ظلم کرده نمی شوند

نَقِيرًا: به اندازه سوراخ کوچک پشت هسته خرما.

۱۲۵ وَ مَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَ هُوَ مُحْسِنٌ وَ اتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَ اتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا

ص: ۲۳۶

وَمَنْ: و چه کسی

أَحْسَنُ: بهتر است

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۷۹)

دینا: (از نظر) دین

مِمَّنْ: از کسی که

أَسْلَمَ: تسلیم کند

وَجْهَهُ: رویش را

لِلَّهِ: به خدا؟

وَهُوَ مُحْسِنٌ: و او نیکوکار باشد

وَ اتَّبَعَ: و پیروی کند

مِلَّةً: از آیین

إِبْرَاهِيمَ: ابراهیم

حَنِيفًا: که خالص و پاک است.

وَ اتَّخَذَ: و گرفت

اللَّهُ: خداوند

إِبْرَاهِيمَ: ابراهیم را

خَلِيلًا: دوست (خود).

(۲۸۰) جلد ۵ سوره نساء

ص: ۲۳۷

۱۲۶ وَ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَ مَا فِي الْاَرْضِ وَ كَانَ اللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطًا

وَ لِلّٰهِ: و برای خداوند است

مَا فِي: آن چه در

السَّمٰوٰتِ: آسمان ها

وَ مَا فِي: و آن چه در

الْاَرْضِ: زمین است

وَ كَانَ: و باشد

اللّٰهُ: خداوند

بِكُلِّ شَيْءٍ: به هر چیزی

مُحِيطًا: محیط.

۱۳۵ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۸۱)

شُهَدَاءَ لِلّٰهِ وَلَوْ عَلَيٰكُمْ اَوْ اٰلِ اٰلِ دِيْنٍ وَالْاَقْرَبِيْنَ اِنْ يَكُنْ غَنِيًّا اَوْ فَقِيْرًا فَاللّٰهُ اَوْلٰى بِهٖمَا فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوٰى اِنْ تَعْدِلُوْا وَاِنْ تَلُوْا اَوْ تُعْرَضُوْا فَاِنَّ اللّٰهَ

ص: ۲۳۸

كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَيْرًا

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردید

كُونُوا قَوَّامِينَ: باشید قیام کنندگان

بِالْقِسْطِ: به عدالت

شُهَدَاءَ: گواهان

لِلَّهِ: برای خدا

وَلَوْ عَلَى: و اگر چه بر

أَنْفُسِكُمْ: خودتان باشد

أَوْ الْوَالِدَيْنِ: یا پدر و مادر

وَالْأَقْرَبِينَ: و نزدیکان،

(۲۸۲) جلد ۵ سوره نساء

إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا: اگر باشند بی نیاز

أَوْ فَاقِرًا: یا فقیر،

فَاللَّهُ: پس خداوند

أَوْلَىٰ بِهِمَا: سزاوارتر است به آن ها.

فَلَا تَتَّبِعُوا: پس پیروی نکنید

ص: ۲۳۹

الهُوَ آي: هوى (نفس) را

أَنْ تَعْدِلُوا: كه (نتوانید) به عدالت رفتار کنید.

وَإِنْ تَلُّوْا آ: و اگر تحریف کنید

أَوْ تُعْرِضُوا: یا اعراض نمایید

فَإِنَّ اللَّهَ: پس همانا خداوند

كَانَ بِمَا: باشد به آن چه

تَعْمَلُونَ: انجام می دهید

خَيْرًا: آگاه.

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۸۳)

۱۴۰ وَ قَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَعْدُوا مَعَهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ
إِنَّكُمْ إِذَا مِثْلُهُمْ إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا

وَ قَدْ: و به تحقیق

نَزَّلَ عَلَيْكُمْ: نازل کرده بر شما

فِي الْكِتَابِ: در کتاب

ص: ۲۴۰

أَنْ إِذَا: هنگامی که

سَمِعْتُمْ: بشنوید، شنیدید

آیات: آیه های

اللَّهِ: خدا را

يُكْفَرُ: کفر آورده می شود

بِهَا: به آن،

وَيُسْتَهْزَأُ: و استهزاء می شود

(۲۸۴) جلد ۵ سوره نساء

بِهَا: به آن،

فَلَا تَقْعُدُوا: پس ننشینید

مَعَهُمْ: با ایشان

حَتَّى يَخُوضُوا: تا فرو روند

فِي حَدِيثٍ: در سخنی، داستانی

غَيْرِهِ: دیگر، به غیر آن،

أَنْتُمْ: همانا شما

إِذَا: در آن هنگام

مِثْلُهُمْ: مثل آن ها هستید.

ص: ۲۴۱

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خداوند

جامع: جمع کننده است

الْمُنَافِقِينَ: منافقین

وَ الْكَافِرِينَ: و کافرین را

فِي جَهَنَّمَ: در جهنم

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۸۵)

جميعا: همگی را.

۱۴۱ الَّذِينَ يَتَرَبَّصُونَ بِكُمْ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ فِتْحٌ مِنَ اللَّهِ قَالُوا آءَأَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ وَإِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا آءَأَلَمْ نَشِءَ تَحِودًا عَلَيْكُمْ وَ
نَمْنَعُكُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ لَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا

الَّذِينَ: کسانی که

يَتَرَبَّصُونَ بِكُمْ: انتظار می کشند شما را

فَإِنْ كَانَ: پس اگر باشد

لَكُمْ: برای شما

ص: ۲۴۲

فَتَحَّ: فتحي

مِنَ اللّٰهِ: از جانب خدا

قَالُواْ: گویند

(۲۸۶) جلد ۵ سوره نساء

أَلَمْ نَكُنْ: آیا نبودیم

مَعَكُمْ: ما با شما؟

وَإِنْ كَانَ: و اگر باشد

لِلْكَافِرِينَ: برای کافران

نَصِيبٌ: بهره ای، نصیبی

قَالُواْ: گویند

أَلَمْ نَسْتَحْوِذْ: آیا ما به غلبه واداشتم

عَلَيْكُمْ: شما را؟

وَ نَمْنَعُكُمْ: و منع نکردیم شما را

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ: از مؤمنین؟

فَاللّٰهُ: پس خداوند

يَحْكُمُ: حکم می کند

بَيْنَكُمْ: بین شما

ص: ۲۴۳

يَوْمَ الْقِيَامَةِ: روز قیامت.

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۸۷)

وَلَنْ: و هرگز

يَجْعَلُ: قرار نداده است

اللَّهُ: خداوند

لِلْكَافِرِينَ: برای کافرین

عَلَى الْمُؤْمِنِينَ: بر مؤمنین، علیه مؤمنین

سَبِيلًا: راهی.

۱۴۲ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَى يُرَآؤُنَ النَّاسَ وَلا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ: همانا منافقین

يُخَادِعُونَ: خدعه می کنند

اللَّهُ: با خدا

وَ هُوَ خَادِعُهُمْ: در حالی که او خدعه می کند با آنها، فریب

(۲۸۸) جلد ۵ سوره نساء

می دهد آن ها را

ص: ۲۴۴

وَ إِذَا قَامُوا: و هنگامی که بایستند

إِلَى الصَّلَاةِ: به نماز

قَامُوا: می ایستند

كُسَالَى: از روی کسالت.

يُرَآؤُنَ: ریا می کنند

النَّاسَ: در برابر مردم.

و لَا يَذْكُرُونَ: و یاد نمی کنند

اللَّهَ: خدا را

إِلَّا قَلِيلًا: مگر کمی.

۱۴۳ مُذَبِّدِينَ بَيْنَ ذَلِكَ لَا إِلَىٰ هَٰؤُلَاءِ وَلَا إِلَىٰ هَٰؤُلَاءِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا

مُذَبِّدِينَ: تردیدکنندگانند

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۸۹)

بَيْنَ ذَلِكَ: بین آن

لَا إِلَىٰ هَٰؤُلَاءِ: نه بسوی آنان (این دسته)

و لَا إِلَىٰ آ: و نه بسوی

ص: ۲۴۵

هَأُولَاءِ: آنان (آن دسته).

وَمَنْ: و هر کس را

يُضِلُّ: گمراه کند

اللَّهُ: خداوند

فَلَنْ تَجِدَ: پس هرگز نمی یابی

لَهُ سَبِيلًا: برای او راهی.

«پایان جزء ۵»

(۲۹۰) جلد ۵ سوره نساء

ص: ۲۴۶

۱۴۸ لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوَاءِ مِنَ الْقَوْلِ إِلَّا مَنْ ظَلَمَ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا

لا يُحِبُّ: دوست ندارد

اللَّهُ: خداوند

الْجَهْرَ: بلند کردن

بِالسُّوَاءِ: به بدی

مِنَ الْقَوْلِ: از گفتار را،

إِلَّا مَنْ: مگر به کسی که

ظَلَمَ: ظلم شده باشد.

وَ كَانَ اللَّهُ: و باشد خداوند

سَمِيعًا: شنوای

عَلِيمًا: دانا

۱۴۹ إِنْ تُبْدُوا خَيْرًا أَوْ تُخْفُوهُ أَوْ تَعْفُوا عَنْ سُوءٍ

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۹۱)

فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُورًا قَدِيرًا

إِنْ تُبْدُوا: اگر ظاهر سازید

ص: ۲۴۷

خَيْرًا: خوبی را

أَوْ تُخْفُوهُ: یا مخفی کنید آن را

أَوْ تَغْفُوا: یا گذشت کنید

عَنْ سُوءٍ: از بدی ای،

فَإِنَّ اللَّهَ: پس همانا خدا

كَانَ عَفْوًا: باشد عفوکننده

قَدِيرًا: توانا.

۱۷۱ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى بْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ أَلْقِيهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةً انْتَهَوْا

(۲۹۲) جلد ۶ سوره نساء

خَيْرًا لَكُمْ إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهٌ وَاحِدٌ سُبْحَانَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ: ای اهل کتاب

ص: ۲۴۸

لَا تَغْلُوا: غلو نکنید، زیاده روی نکنید

فِي دِينِكُمْ: در دینتان،

وَلَا تَقُولُوا: و نگویید

عَلَى اللَّهِ: بر خدا

إِلَّا الْحَقَّ: غیر از حق،

إِنَّمَا: جز این نیست که

الْمَسِيحُ: مسیح

عِيسَى: عیسی

بْنُ مَرْيَمَ: پسر مریم

رَسُولُ اللَّهِ: فرستاده خدا

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۹۳)

وَ كَلِمَتُهُ: و کلمه اوست.

الْقِيَاهَا: القا نمود آن را

إِلَى مَرْيَمَ: به مریم

و رُوحٌ: و روحی

مِنْهُ: از طرف خودش،

فَأَمِنُوا: پس ایمان بیاورید

ص: ۲۴۹

بِاللَّهِ: به خداوند

وَرُسُلِهِ: و پیامبرانش،

وَلَا تَقُولُوا: و نگویید

ثَلَاثَةً: سه تاست (خدا).

انْتَهُوا: دست بردارید

خَيْرًا لَّكُمْ: بهتر است برای شما.

إِنَّمَا: جز این نیست که

اللَّهُ: خدا

(۲۹۴) جلد ۶ سوره نساء

إِلَهُ وَاحِدٌ: معبودی یگانه است.

سُبْحَانَهُ: منزه است او

أَنْ يَكُونَ لَهُ: از این که باشد برای او

وَلَدٌ: فرزندی.

لَهُ مَا فِي: برای اوست آن چه در

السَّمَاوَاتِ: آسمان ها

وَمَا فِي: و آن چه در

الْأَرْضِ: زمین است.

ص: ۲۵۰

وَ كَفَى بِاللَّهِ: و کافی است خدا

وَ كَيْلًا: (برای) و کالت

۱۷۲ لَنْ يَسْتَنْكِفَ الْمَسِيحُ أَنْ يَكُونَ عَبْدًا لِلَّهِ وَلَا الْمَلَائِكَةُ الْمُقَرَّبُونَ وَمَنْ يَسْتَنْكِفْ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيَسْتَكْبِرْ فَسَيَحْشُرُهُمْ إِلَيْهِ جَمِيعًا

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۹۵)

لَنْ يَسْتَنْكِفَ: هرگز سرپیچی نکرد، سرباز نزد

الْمَسِيحُ: مسیح

أَنْ يَكُونَ: از این که باشد

عَبْدًا لِلَّهِ: بنده ای برای خدا،

وَلَا الْمَلَائِكَةُ: و نه ملائکه

الْمُقَرَّبُونَ: مقرب (نزدیک).

وَمَنْ يَسْتَنْكِفَ: و هر کس سرباز زند

عَنْ عِبَادَتِهِ: از پرستش او

وَيَسْتَكْبِرْ: و تکبر ورزد،

فَسَيَحْشُرُهُمْ: پس به زودی محشور خواهد کرد ایشان را

ص: ۲۵۱

إِلَيْهِ: به سوی خود

جَمِيعًا: همگی را

۱۷۳ فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

(۲۹۶) جلد ۶ سوره نساء

فَيُؤْتِيهِمْ أَجْرَهُمْ وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَأَمَّا الَّذِينَ اسْتَنكَفُوا وَاسْتَكْبَرُوا فَيُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا

فَأَمَّا الَّذِينَ: پس اما کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردند

وَعَمِلُوا: و انجام دادند

الصَّالِحَاتِ: عمل صالح

فَيُؤْتِيهِمْ: پس به طور کامل خواهد داد ایشان را

أَجْرَهُمْ: پاداشش هایشان را،

وَيَزِيدُهُمْ: و زیاد می کند برای آن ها

مِنْ فَضْلِهِ: از فضلش،

وَأَمَّا: و اما

ص: ۲۵۲

الَّذِينَ: کسانی را که

اسْتَكْبَرُوا: سرباز زنند

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۹۷)

وَاسْتَكْبَرُوا: و تکبر ورزند

فَيَعَذِّبُهُمْ: پس عذابشان می کند

عَذَابًا: عذابی

أَلِيمًا: دردناک.

وَلَا يَجِدُونَ: و نخواهند یافت

لَهُمْ: برای خودشان

مِنْ دُونِ: غیر از

اللَّهِ: خدا

وَلِيًّا: سرپرستی

وَلَا نَصِيرًا: و نه یاور

(۲۹۸) جلد ۶ سوره نساء

ص: ۲۵۳

۱ يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ أُحِلَّتْ لَكُمْ بَهِيمَةُ الْأَنْعَامِ إِلَّا مَا يُتْلَى عَلَيْكُمْ غَيْرَ مُحِلِّي الصَّيْدِ وَأَنْتُمْ حُرْمٌ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ مَا يُرِيدُ

يا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردید

أَوْفُوا: وفا کنید

بِالْعُقُودِ: به پیمان ها

أُحِلَّتْ لَكُمْ: حلال شده برای شما

بَهِيمَةُ: جنبندگان

الْأَنْعَامِ: چهارپا

إِلَّا مَا: مگر آن چه

يُتْلَى: خوانده می شود

عَلَيْكُمْ: بر شما،

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۹۹)

غَيْرَ مُحِلِّي: (جز آن که) حلال نیست

الصَّيْدِ: صید،

ص: ۲۵۴

وَ أَنْتُمْ: در حالی که شما

حُرْمٌ: مُحْرِمٌ هستید.

إِنَّ اللَّهَ: همانا خداوند

يَحْكُمُ: حکم می کند

ما يُرِيدُ: آن چه بخواهد .

۲ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَجْلُوا شَعَائِرَ اللَّهِ وَلَا الشَّهْرَ الْحَرَامَ وَلَا الْهَدْيَ وَلَا الْقَلَائِدَ وَلَا آمِينَ الْبَيْتِ الْحَرَامِ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنْ رَبِّهِمْ
وَرِضْوَانًا وَإِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَا نُ قَوْمٍ أَنْ صَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَنْ تَعْتَدُوا وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى وَ
لَا تَعَاوَنُوا

(۳۰۰) جلد ۶ سوره مائده

عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردید

ص: ۲۵۵

لَا تُحِلُّوْا: حلال ندانید

شَعَائِرُ: شعائر

اللَّهِ: الهی را،

وَلَا الشَّهْرَ: و نه ماه

الْحَرَامَ: حرام،

وَلَا الْهُدَى: و نه قربانی که برای حج برده می شود،

وَلَا الْقَلَائِدَ: و نه قربانی که قلاده دارد و برای حج مشخص شده،

وَلَا آآمِينَ: و نه قاصدین

الْبَيْتَ: بیت الله

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۰۱)

الْحَرَامَ: حرام را (که)

يَبْتَغُونَ: طلب می کنند

فَضْلًا: فضلی را

مِنْ: از جانب

رَبِّهِمْ: پروردگارشان

وَرِضْوَانًا: و خشنودی (او را).

ص: ۲۵۶

وَإِذَا: و هنگامی که از

حَلَلْتُمْ: احرام خارج شدید

فَاصْطَادُوا: پس صید کنید، شکار کنید.

وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ: و وادار نکند شما را

شَتَائِنُ قَوْمٍ: دشمنی با قومی

أَنْ صَدُّوكُمْ: که شما را بازداشتند

عَنِ الْمَسْجِدِ: از مسجد

الْحَرَامِ: الحرام،

(۳۰۲) جلد ۶ سوره مائده

أَنْ تَعْتَدُوا: این که تجاوز کنید.

وَتَعَاوَنُوا: و همکاری کنید

عَلَى الْبِرِّ: بر نیکی

وَالْتَّقْوَى: و پرهیزکاری،

وَلَا تَعَاوَنُوا: و همکاری نکنید

عَلَى الْإِثْمِ: بر گناه

وَالْعُدْوَانِ: و دشمنی.

وَاتَّقُوا اللَّهَ: و بترسید که خدا

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خدا

شَدِيدٌ: سخت

الْعِقَابِ: عقوبت (می کند)

۳ حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ وَمَا أَهَلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۰۳)

وَالْمُتَرَدِّدَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَامِ ذَلِكَ فِسْقٌ الْيَوْمَ يَبْسُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنَ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصِهِ غَيْرَ مَتَّجَانِفٍ لِإِثْمٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

حُرِّمَتْ: حرام است

عَلَيْكُمْ: بر شما

الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ: مردار و خون

ص: ۲۵۸

وَلَحْمِ الْخِزْبِرِ: و گوشت خوگ

و ما: و آن چه

أَهْلَ لِعَيْرٍ: بانگ زده شده به غیر

اللَّهِ بِهِ: از (نام) خدا به آن

(۳۰۴) جلد ۶ سوره مائده

وَالْمُنْخِنِقَةُ: و حیوان خفه شده

وَالْمُوقُودَةُ: و حیوان به زجر کشته شده

وَالْمُتَرَدِّیَةُ: و حیوان پرت شده از بلندی

وَالنَّطِیْحَةُ: و حیوان شاخ زده شده

وَمَا أَكَلَ: و باقیمانده آن چه که

السَّعْبُ: خورده باشد حیوان درنده

إِلَّا مَا: مگر آن چه که

ذَكَّيْتُمْ: ترکیه کنید

و ما: و آن چه که

ذُبِحَ عَلَى: ذبح شده باشد روی

النُّصَبِ: سنگ های مقدس

وَأَنَّ: و این که

ص: ۲۵۹

تَشْتَقِسُمُوا: قسمت کنید (گوشت آن را)

بِالْأَزْلَامِ: به وسیله تیرهای قمار،

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۰۵)

ذَلِكُمْ فَسُقُ: این ها همه فسق است.

الْيَوْمَ يَيْسَس: امروز ناامید شدند

الَّذِينَ كَفَرُوا: کسانی که کافر شدند

مِنْ دِينِكُمْ: از دین شما،

فَلَا تَخْشَوْهُمْ: پس نترسید از آن ها

وَ اَخْشَوْنِ: و بترسید از من.

الْيَوْمَ اكْمَلْتُ: امروز کامل کردم

لَكُمْ: برای شما

دِينَكُمْ: دین شما را،

وَ اَتَمَمْتُ: و تمام نمودم

عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي: بر شما نعمتم را

وَ رَضِيْتُ: و راضی و خوشنود شدم، پسندیدم

لَكُمْ الْإِسْلَامَ: برای شما اسلام را

دینا: از جهت دین.

(۳۰۶) جلد ۶ سوره مائده

ص: ۲۶۰

وَ لَكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَ لِيَتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

يا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردید

إِذَا: هنگامی که

قُمْتُمْ: برخاستید

إِلَى الصَّلَاةِ: برای نماز

فَاغْسِلُوا: بشوید

وَأُجُوهَكُمْ: صورت هایتان

وَ أَيْدِيَكُمْ: و دست هایتان را

إِلَى الْمَرَافِقِ: تا آرنج ها،

وَأَمْسَحُوا: و مسح کنید

(۳۰۸) جلد ۶ سوره مائده

بِرُؤُوسِكُمْ: سر هایتان

وَ أَرْجُلَكُمْ: و پاهایتان را

إِلَى الْكَعْبَيْنِ: تا دو برجستگی پا.

وَ إِنْ كُنْتُمْ: و اگر بودید

ص: ۲۶۲

جُنُبًا: جنب

فَاطَهُرُوا: پس پاک کنید.

وَإِنْ كُنْتُمْ: و اگر بودید

مَرَضَى: مریض

أَوْ عَلَى سَفَرٍ: یا مسافر

أَوْ جَاءَ أَحَدٌ: یا آمد یکی

مِنْكُمْ: از شما

مِنَ الْغَائِطِ: از مستراح، توالت

أَوْ لَمَسْتُمْ: یا لمس کردید

النِّسَاءَ: زنان را

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۰۹)

فَلَمْ تَجِدُوا: پس نیافتید

مَاءً: آبی،

فَتَيَمَّمُوا: پس تیمم کنید

صَعِيدًا: (با) خاک، غبار

طَيِّبًا: پاک،

فَامْسَحُوا: پس مسح کنید

ص: ۲۶۳

بُوجُوهِكُمْ: صورت هایتان

وَ أَيْدِيكُمْ: و دست هایتان را

مِنْهُ: با آن.

مَا يُرِيدُ: نمی خواهد

اللَّهُ: خداوند

لِيَجْعَلَ: تا قرار دهد

عَلَيْكُمْ: بر شما

مِنْ حَرَجٍ: هیچ سختی ای،

(۳۱۰) جلد ۶ سوره مائده

وَ لَكِنْ يُرِيدُ: و لیکن می خواهد

لِيَطَهَّرَكُمْ: تا پاکیزه گرداند شما را،

وَ لِيَتِمَّ: و تمام کند

نِعْمَتَهُ: نعمتش را

عَلَيْكُمْ: بر شما،

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

تَشْكُرُونَ: سپاسگزاری کنید

ص: ۲۶۴

۵۵ اِنَّمَا وَلِيَّكُمْ اللّٰهُ وَرَسُوْلُهُ وَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا الَّذِيْنَ يُّقِيْمُوْنَ الصَّلٰوةَ وَ يُؤْتُوْنَ الزَّكٰوةَ وَ هُمْ رٰكِعُوْنَ

اِنَّمَا: جز این نیست که

وَلِيَّكُمْ: سرپرست شما

اللَّهُ: خداست

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۱۱)

وَ رَسُوْلُهُ: و فرستاده او

وَ الَّذِيْنَ: و آنان که

اٰمَنُوْا الَّذِيْنَ: ایمان آوردند همان ها که

يُّقِيْمُوْنَ الصَّلٰوةَ: برپا می دارند نماز را

وَ يُؤْتُوْنَ: و می پردازند

الزَّكٰوةَ: زکات را

وَ هُمْ رٰكِعُوْنَ: در حالی که آن ها رکوع کننده اند

۵۶ وَ مَنْ يَتَوَلَّ اللّٰهُ وَ رَسُوْلَهُ وَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا فَاِنَّ حِزْبَ اللّٰهِ هُمُ الْغٰلِبُوْنَ

ص: ۲۶۵

وَمَنْ: و هر کس

يَتَوَلَّ اللّٰهَ: دوست بدارد خدا را

وَرَسُوْلَهُ: و رسولش را

وَالَّذِيْنَ: و کسانی را که

(۳۱۲) جلد ۶ سوره مائده

اٰمَنُوْا: ایمان آوردند

فَاِنَّ حِزْبَ: پس همانا (در) حزب

اللّٰهِ: خداست.

هُمُ الْغَالِبُوْنَ: ایشانند پیروز شدگان.

۵۸ وَاِذَا نَادَيْتُمْ اِلَى الصَّلٰوَةِ اتَّخَذُوْهَا هُزُوًا وَّلَعِبًا ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُوْنَ

وَ اِذَا: و هنگامی که

نَادَيْتُمْ: ندا کردید

اِلَى الصَّلٰوَةِ: به سوی نماز

اتَّخَذُوْهَا: گرفتید آن را

هُزُوًا وَّلَعِبًا: به مسخره و بازی.

ص: ۲۶۶

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ: این به جهت آن است که آن ها

قَوْمٌ: قومی هستند که

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۱۳)

لا يَعْقِلُونَ: بی خردند.

۶۷ يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ: ای رسول!

بَلِّغْ: برسان

مَا أُنزِلَ: آن چه نازل شده

إِلَيْكَ: به سوی تو

مِنْ رَبِّكَ: از جانب پروردگارت

وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ: و اگر انجام ندهی

فَمَا بَلَّغْتَ: پس نرساندی

رِسَالَتَهُ: رسالتش را.

وَاللَّهُ: و خداوند

(۳۱۴) جلد ۶ سوره مائده

ص: ۲۶۷

يَعِصْمُكَ: نگه می دارد تو را

مِنَ النَّاسِ: از (خطر) مردم.

إِنَّ: همانا

اللَّهُ: خدا

لَا يَهْدِي: هدایت نمی کند

الْقَوْمَ: قوم

الْكَافِرِينَ: کافر را.

«پایان جزء ۶»

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۱۵)

ص: ۲۶۸

۸۹ لا- يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَ لَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَّدْتُمُ الْأَيْمَانَ فَكَفَّرَتْهُ أَرْبَعُ عَشْرَةَ مَسْكِينًا مِنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعَمُونَ أَهْلِيكُمْ أَوْ كَسَوْتُمْهُمِ أَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَّةً يَوْمَ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ذَلِكَ كَفْرُهُ أَيْمَانِكُمْ إِذَا حَلَفْتُمْ وَاحْفَظُوا أَيْمَانَكُمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

لا يُؤَاخِذُكُمْ: " و مؤاخذه نمی کند شما را

اللَّهُ: خداوند

بِاللَّغْوِ: به بیهوده

فِي أَيْمَانِكُمْ: در قسم هایتان،

وَ لَكِنْ: ولیکن

يُؤَاخِذُكُمْ: مؤاخذه می کند شما را

بِمَا: به آن چه

عَقَّدْتُمُ: پیمان بسته اید

(۳۱۶) جلد ۷ سوره مائده

الْأَيْمَانَ: از قسم ها،

فَكَفَّرَتْهُ: پس کفارها آن

ص: ۲۶۹

إِطْعَامٌ: اطعام کردن

عَشْرَةٌ: ده نفر

مَسْكِينٍ: مستمند است

مِنْ أَوْسَطٍ: از (غذاهای) متوسط

ما: آن چه را که

تُطْعَمُونَ: اطعام می کنید

أَهْلِيكُمْ: به خانواده تان،

أَوْ كِسْوَتُهُمْ: یا لباسی که به آن ها می پوشانید،

أَوْ تَحْرِيرٌ: یا آزاد کردن

رَقَبَةٍ: بنده ای (گردن).

فَمَنْ: پس کسی که

لَمْ يَجِدْ: نمی یابد (نمی تواند)

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۱۷)

فَصِيَامٌ: پس روزه گرفتن

ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ: سه روز،

ذَلِكَ كَفَّارَةٌ: این کفاره

أَيِّمِنُكُمْ: سوگندهای شماست

ص: ۲۷۰

أُذًا: هنگامی که

حَلَفْتُمْ: قسم خوردید.

وَاحْفَظُوا: حفظ کنید

أَيْمَنُكُمْ: سوگندهایتان را

كَذَلِكَ: این چنین

يُبَيِّنُ اللَّهُ: بیان می کند خدا

لَكُمْ: برای شما

آيَاتِهِ: نشانه هایش را،

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

تَشْكُرُونَ: تشکر کنید

(۳۱۸) جلد ۷ سوره مائده

۹۳ لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا وءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وءَامَنُوا ثُمَّ اتَّقَوْا و
أَحْسَنُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

لَيْسَ عَلَى: نیست بر

ص: ۲۷۱

الَّذِينَ: کسانی که

ءَأْمَنُوا: ایمان آوردند

وَعَمِلُوا: و انجام دادند

الصَّالِحِ: عمل صالح

جُنَاحٌ فِيمَا: گناهی در آن چه

طَعِمُوا إِذَا: خورده اند هنگامی که

مَاتَتُوا: تقوا پیشه کنند

وَأَمَّنُوا: و ایمان آورند

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۱۹)

وَعَمِلُوا: و انجام دهند

الصَّالِحِ: عمل صالح

ثُمَّ: سپس

اتَّقُوا: تقوا پیشه کنند

وَأَمَّنُوا: و ایمان آورند

ثُمَّ: سپس

اتَّقُوا: تقوا پیشه کنند.

وَأَحْسَنُوا: و نیکی کنند.

ص: ۲۷۲

وَ اللَّهُ: و خداوند

يُحِبُّ: دوست می دارد

الْمُحْسِنِينَ: نیک...J...Ø...را.

۱۰۰ قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ وَلَوْ أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبِيثِ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ

(۳۲۰) جلد ۷ سوره مائده

لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُونَ

قُلْ: بگو:

لَا يَسْتَوِي: مساوی نیستند

الْخَبِيثُ: ناپاک، پلید

وَ الطَّيِّبُ: و پاک،

وَ لَوْ: و گر چه به

أَعْجَبَكَ: شگفت آورد تو را

كَثْرُهُ: بسیاری

الْخَبِيثِ: ناپاکان،

فَاتَّقُوا: پس بترسید

ص: ۲۷۳

اللَّهُ: از خدا

يَاؤُلِي: ای صاحبان

الْأَلْبِ: خِرَد!

لَعَلَّكُمْ: باشد که شما

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۲۱)

تُفْلِحُونَ: رستگار شوید.

۱۰۱ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَسْئَلُوا عَنَ أَشْيَاءَ إِن تَبَدَّلَ لَكُمْ تَسْوُكُمْ وَ إِن تَسْئَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنَزَّلُ الْقُرْءَانُ تُبَدِّلَ لَكُمْ عَفَا اللَّهُ عَنْهَا وَ اللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

ءَامَنُوا: ایمان آورده اید!

لَا تَسْئَلُوا: سؤال نکنید

عَنَ أَشْيَاءَ: از چیزهایی که

إِن تَبَدَّلَ: اگر آشکار شود

لَكُمْ: برایتان

تَسْوُكُمْ: ناراحت می کند شما را

ص: ۲۷۴

وَإِنْ تَسْأَلُوا: و اگر سؤال کنید

عَنْهَا حِينَ: از آن به هنگام

(۳۲۲) جلد ۷ سوره مائده

يُنزَّلُ: نازل شدن

الْقُرْآنُ: قرآن،

تُبَدِّلُكُمْ: آشکار شود برایتان.

عَفَا: بخشیده

اللَّهُ عَنْهَا: خدا آن ها را.

وَاللَّهُ: و خداوند

عَفُورٌ حَلِيمٌ: آمرزنده حلیم است.

۱۰۵ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ إِذَا اهْتَدَىٰ إِنَّ اللَّهَ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

ءَامَنُوا: ایمان آورده اید!

عَلَيْكُمْ: بر شما باد

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۲۳)

ص: ۲۷۵

أَنْفُسَكُمْ: خودتان،

لَا يَضُرُّكُمْ: ضرر نمی رساند به شما

مَنْ ضَلَّ: کسی که گمراه شد

إِذَا: هنگامی که

اهْتَدَى يَتَمُّ: هدایت یافتید شما.

إِلَى اللَّهِ: به سوی خداست

مَرْجِعُكُمْ: بازگشت شما

جَمِيعًا: همگی،

فَيُنَبِّئُكُمْ: پس خبر می دهد به شما

بِمَا: به آن چه که

كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ: عمل می کردید.

۱۱۶ وَ إِذْ قَالَ اللَّهُ يَعْيسَى ابْنَ مَرْيَمَ ءَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَ أُمَّي الْهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالَ

(۳۲۴) جلد ۷ سوره مائده

سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِيَا أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقِّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَ لَأَ أَعْلَمُ

ص: ۲۷۶

مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَٰلِمُ الْغُيُوبِ

وَ إِذْ قَالَ: وَ هِنكَامِي كِه كُفْت:

اللَّهُ: خدَاوند

يَعِيسَى: اِي عيسي

ابْن مَرْيَمَ: پسر مريم!

ءَأَنْتَ: آيا تو

قُلْتُ: كُفْتِي

لِلنَّاسِ: به مردم

اتَّخِذُونِي: انتخاب كنيد مرا، بگيريد مرا

وَ أُمِّي: و مادر را

الْهَيْنِ: دو معبود

مِنْ دُونِ: غير از

سوره مائده لغات و مفاهيم قرآن كريم (۳۲۵)

اللَّهُ: خدا؟

قالَ: كُفْت:

سُبْحَانَكَ: منزهي تو

مَا يَكُونُ لِيَا: نمي باشد بر من، شايسته من نيست

ص: ۲۷۷

أَنْ أَقُولَ: كَه بَكْوِيم

مَا لَيْسَ: أَنْ چَه رَا كَه نِيَسْت

لِي بِحَقِّ: بَر مَن بَه حَق.

إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ: اِكْر كَفْتَه بَاشَم أَنْ رَا

فَقَدْ: پَس بَه تَحْقِيق

عَلِمْتُهُ: تُو مِي دَانِي أَنْ رَا،

تَعَلَّمُ مَا فِي: مِي دَانِي أَنْ چَه دَر

نَفْسِي: جَان (رُوح) مَن اَسْت،

وَلَا آءَأَعْلَمُ: وَ نَمِي دَانِم

مَا فِي: أَنْ چَه دَر

(۳۲۶) جلد ۷ سوره مائده

نَفْسِكَ: ذَات تُوَسْت.

أَنَّكَ: بَه دَرَسْتِي كَه تُو،

أَنْتَ عَلَّمُ: تُوِيِي دَانِنْدَه

الْغُيُوبِ: غِيَبِ هَا.

۱۱۷ مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ

ص: ۲۷۸

رَبِّي وَ رَبِّكُمْ وَ كُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ

ما قُلْتُ: نكفتم

لَهُمْ إِلَّا: به آن ها مگر

ما أَمَرْتَنِي بِهِ: امر کردی مرا به آن

أَنْ اعْبُدُوا: که پرستید

اللَّهُ: خدا را که

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۲۷)

رَبِّي: پروردگار من

وَ رَبِّكُمْ: و پروردگار شماست.

وَ كُنْتُ: و بودم

عَلَيْهِمْ: بر آن ها

شَهِيدًا: گواه

مَا دُمْتُ: مادامی که بودم

فِيهِمْ: در میانشان،

فَلَمَّا: پس وقتی که

ص: ۲۷۹

تَوَفَّيْتَنِي: برگرفتی مرا،

كُنْتُ أَنْتَ: بودی تو

الرَّقِيبَ: مراقب

عَلَيْهِمْ: بر آن ها.

وَ أَنْتَ: و تو

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ: بر هر چیزی

(۳۲۸) جلد ۷ سوره مائده

شَهِيدٌ: گواهی.

۱۱۸ إِنْ تُعَذِّبُهُمْ فَإِنَّهُمْ عَبْدُكَ وَإِنْ تَغْفِرَ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

إِنْ: اگر

تُعَذِّبُهُمْ: عذاب کنی آن ها را

فَأِنَّهُمْ: پس به درستی که آن ها

عَبْدُكَ: بندگان تو هستند،

وَ إِنْ: و اگر

تَغْفِرَ لَهُمْ: ببخشی آن ها را

ص: ۲۸۰

فَأَنَّكَ: پس همانا تو،

أَنْتَ الْعَزِيزُ: تویی توانا

الْحَكِيمُ: و با حکمت.

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۲۹)

۱۱۹ قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَيْدَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

قَالَ: گفتم:

اللَّهُ: خداوند

هَذَا يَوْمُ: امروز روزی است

يَنْفَعُ: که نفع می دهد

الصَّادِقِينَ: راستگویان را

صِدْقُهُمْ: راستی شان.

لَهُمْ: برای آن ها.

جَنَّاتٌ: باغ هایی است

تَجْرِي: که جاری می شود

ص: ۲۸۱

مِنْ تَحْتِهَا: که زیر آن

الْأَنْهَارُ: نهرها

(۳۳۰) جلد ۷ سوره مائده

خَلْدِينَ: که جاودانند

فِيهَا: در آن

أَبَدًا: تا ابد.

رَضِيَ اللَّهُ: خشنود است خدا

عَنْهُمْ: از آن ها

وَرَضُوا: و خشنودند (آن ها)

عَنْهُ: از او،

ذَلِكَ الْفَوْزُ: این رستگاری

الْعَظِيمُ: بزرگ است.

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۳۱)

ص: ۲۸۲

۶ أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ مَكَّنَّهِمْ فِي الْأَرْضِ مَا لَمْ نُمَكِّنْ لَكُمْ وَأَرْسَلْنَا السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ مِدْرَارًا وَجَعَلْنَا الْأَنْهَارَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَأَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ

أَلَمْ يَرَوْا: آیا ندیدند

كَمْ: چه بسیار

أَهْلَكْنَا: هلاک نمودیم

مِنْ قَبْلِهِمْ: قبل از آن ها

مِنْ قَرْنٍ: از اقوامی

مَكَّنَّهِمْ: که قدرت دادیم به آن ها

فِي الْأَرْضِ: در زمین

مَا: آن چه را که

لَمْ نُمَكِّنْ: قدرت ندادیم

(۳۳۲) جلد ۷ سوره انعام

لَكُمْ وَ أَرْسَلْنَا: به شما و فرستادیم

السَّمَاءَ: آسمان را، باران را

عَلَيْهِمْ: برایشان

مَدْرَارًا: پی در پی، فراوان

وَجَعَلْنَا: و قرار دادیم

الْأَنْهَارَ: نهرها

تَجْرِي: که جاری می شود

مِنْ تَحْتِهِمْ: از زیر آن ها،

فَأَهْلَكْنَاهُمْ: پس هلاک نمودیم آن ها را

بِدُنُوبِهِمْ: به خاطر گناهانشان

وَأَنْشَأْنَا: و به وجود آوردیم

مِنْ بَعْدِهِمْ: از بعد آن ها

قَوْمًا: اقوامی

ءآخِرِينَ: دیگر.

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۳۳)

۱۱ قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ أَنْظِرُوا كَيْفَ كَانَ عَقِبُهُ الْمُكَذِّبِينَ

قُلْ سِيرُوا: بگو سیر کنید

ص: ۲۸۴

فِي الْأَرْضِ: در زمین،

ثُمَّ أَنْظَرُوا: پس بنگرید

كَيْفَ: چگونه

كَانَ عَقِبَهُ: بود سرانجام

الْمُكَذِّبِينَ: تکذیب کنندگان.

۱۴ قُلْ أَعْيَرَ اللَّهُ اتَّخَذُ وَلِيًّا فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ يُطْعِمُ وَلَا يُطْعَمُ قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَسْلَمَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

قُلْ أَعْيَرَ: بگو: آیا غیر

(۳۳۴) جلد ۷ سوره انعام

اللَّهُ: خدا را

اتَّخَذُ: بگیرم

وَلِيًّا: ولی،

فَاطِرِ: که آفریننده

السَّمَوَاتِ: آسمان ها

وَالْأَرْضِ: و زمین است؟

ص: ۲۸۵

وَ هُوَ: در حالی که او

يُطْعِمُ: روزی می دهد

وَ لَا يُطْعِمُ: و روزی نمی گیرد.

قُلْ اِنِّي: بگو: به درستی که من

اُمِرْتُ: امر شده ام

اَنْ اَكُونَ: که باشم

اَوَّلَ مَنْ: اولین کسی که

اَسْلَمَ: اسلام آورد

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۳۵)

وَ لَا تُكُونَنَّ: و (گفته است) نباش

مِنَ الْمُشْرِكِينَ: از مشرکان.

۳۶ اِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَ الْمَوْتَى يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ ثُمَّ اِلَيْهِ يُرْجَعُونَ

اِنَّمَا: جز این نیست که

يَسْتَجِيبُ: اجابت می کنند

الَّذِينَ: کسانی که

ص: ۲۸۶

يَسْمَعُونَ: می شنوند،

وَالْمَوْتَى: و (اما) مردگان،

يَبْعَثُهُمْ: برمی انگیزد آن ها را

اللَّهُ: خدا،

ثُمَّ: سپس

إِلَيْهِ: به سوی او

(۳۳۶) جلد ۷ سوره انعام

يُزَجِّعُونَ: بازگردانده می شوند.

۳۸ وَ مَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أُمَمٌ أَمْثَالُكُمْ مَا فَرَّطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ

و ما: و نیست

مِنْ: هیچ

دَابَّةٍ: جنبنده ای

فِي الْأَرْضِ: در زمین

و لَا طَائِرٍ: و نه پرنده ای

ص: ۲۸۷

يَطِيرُ: که پرواز می کند

بِجَنَاحَيْهِ: با دو بالش،

إِلَّا أُمَّمٌ: مگر امت هایی، گروه هایی

أَمْثَالِكُمْ: مانند شما هستند.

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۳۷)

ما فَرَطْنَا: ما فروگذار نکردیم، کوتاهی نکردیم

فِي الْكِتَابِ: در کتاب

مِنْ شَيْءٍ: هیچ چیزی را،

ثُمَّ: سپس

إِلَى: به سوی

رَبِّهِمْ: پروردگارشان

يُحْشَرُونَ: محشور می گردند.

۳۹ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُومًا وَبُكْمًا فِي الظُّلْمِ مَنْ يَشَاءِ اللَّهُ يُضِلِّهِ وَمَنْ يَشَاءُ يَجْعَلْهُ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

وَالَّذِينَ: و کسانی که

ص: ۲۸۸

كَذَّبُوا: تكذیب کردند

بِآيَاتِنَا: آیات ما را

(۳۳۸) جلد ۷ سوره انعام

صُمٌّ وَبُكْمٌ: کر و لالند

فِي الظُّلُمَاتِ: در تاریکی ها

مَنْ يَشَاءُ: هر کس را بخواهد

اللَّهُ: خدا،

يُضِلُّهُ: گمراه می کند او را

وَمَنْ: و هر کس را

يَشَاءُ: بخواهد،

يَجْعَلُهُ: قرار می دهد او را

عَلَى صِرَاطٍ: بر راهی

مُسْتَقِيمٍ: راست.

۴۶ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ اللَّهُ سَمْعَكُمْ وَابْصَرَكُمْ وَخَتَمَ عَلَى قُلُوبِكُمْ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِهِ أَنْظِرْ كَيْفَ نَصَرَفُ الْآيَاتِ ثُمَّ هُمْ يَصْدِفُونَ

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۳۹)

ص: ۲۸۹

قُلْ أَرَأَيْتُمْ: بگو آیا دیدید، بگو آیا فکر کرده اید

إِنْ أَخَذَ اللَّهُ: اگر بگیرد خداوند

سَمِعَكُمْ: گوش شما

وَأَبْصَرَكُمْ: و چشم های شما را

وَحَتَمَ عَلَيَّ: و مهر نهاد بر

قُلُوبِكُمْ: دل هایتان

مَنْ إِلَهٌ: کیست معبودی

غَيْرِ اللَّهِ: غیر از خدا

يَأْتِيكُمْ بِهِ: که بدهد به شما آن را؟

أَنْظُرُ: نگاه کن، ببین

كَيْفَ: چگونه

نُصِرْفُ: شرح می دهیم

الْآيَاتِ: آیات را

ثُمَّ هُمْ: سپس ایشان

(۳۴۰) جلد ۷ سوره انعام

يَصْدِفُونَ: روی می گردانند.

۵۰ قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا آقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِن أَتَّبِعِ إِلَّا مَا يُوحَىٰ آلِيَ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ

قُلْ لَا أَقُولُ: بگو: نمی گویم

لَكُمْ: به شما

عِنْدِي: نزد من است

خَزَائِنُ اللَّهِ: خزائن خدا،

وَلَا أَعْلَمُ: و آگاه نیستم

الْغَيْبَ: به غیب

وَلَا أَقُولُ: و نمی گویم

لَكُمْ إِنِّي: به شما که همانا من

مَلَكٌ: فرشته ای هستم،

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۴۱)

إِن أَتَّبِعِ: که پیروی می کنم

إِلَّا مَا: مگر آن چه را که

يُوحَىٰ: وحی می شود

آلِيَ: به من.

ص: ۲۹۱

قُلْ هَلْ يَكْفُرُونَ: آيا

يَسْتَوِي: مساوی هستند

الْأَعْمَى: نابينا

وَالْبَصِيرُ: وينا؟

أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ: آيا پس فكر نمى كنيد؟

۵۲ وَ لَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَ مَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ الظَّالِمِينَ

(۳۴۲) جلد ۷ سوره انعام

وَ لَا تَطْرُدِ: و طرد مكن

الَّذِينَ: كسانى را كه

يَدْعُونَ: مى خوانند

رَبَّهُمْ: پروردگارشان

بِالْغَدَاةِ: صبح

وَالْعَشِيِّ: و شام،

ص: ۲۹۲

يُرِيدُونَ: می خواهند، اراده می کنند

وَجْهَهُ: ذات او را.

مَا عَلَيْكَ: نیست بر تو

مِنْ حِسَابِهِمْ: از حساب آن ها

مِنْ شَيْءٍ: هیچ چیزی،

وَمَا مِنْ: و نیست از

حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ: حساب تو بر ایشان

مِنْ شَيْءٍ: هیچ چیزی،

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۴۳)

فَتَطْرَدَهُمْ: پس دور می کنی آن ها را

فَتَكُونُ: پس می شوی

مِنَ الظَّالِمِينَ: از ستمکاران.

۵۳ وَ كَذَلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لِيَقُولُوا أَهَؤُلَاءِ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّكِرِينَ

وَ كَذَلِكَ: و این چنین

ص: ۲۹۳

فَتَّنَا: آزموديم

بَعْضُهُمْ: بعضی از آن ها را

بِبَعْضٍ: به بعض دیگر

لِيَقُولُوا: تا بگویند:

أَهُؤْلَاءِ: آیا اینان بودند

مَنْ أَلَّهَ: که منت گزارده خدا

(۳۴۴) جلد ۷ سوره انعام

عَلَيْهِمْ: بر ایشان

مِنْ بَيْنِنَا: از بین ما؟

أَلَيْسَ: آیا نیست

اللَّهُ: خداوند

بِأَعْلَمَ: داناتر

بِالشَّاكِرِينَ: به شاکران؟

۵۵ وَ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ أَعْيُنٌ لَمْ يُبْصِرُوا سُبُلَ الْمُجْرِمِينَ

وَ كَذَلِكَ: و این چنین

ص: ۲۹۴

نُفِّصُ: تفصیل می دهیم، برمی شمردیم

الْأَيِّ: آیات را،

وَلِتَسْتَبِينَ: و تا روشن گردد

سَبِيلُ: راه

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۴۵)

الْمُجْرِمِينَ: گنهگاران.

۵۹ وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبُرِّ وَالْبَحْرِ وَ مَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقِهِ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ فِي ظُلْمَتِ الْأَرْضِ وَ لَا رَطْبٌ وَ لَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ

وَعِنْدَهُ: و نزد اوست

مَفَاتِحُ: کلیدهای

الْغَيْبِ: غیب،

لَا يَعْلَمُهَا: نمی داند آن را

إِلَّا هُوَ: مگر او.

وَيَعْلَمُ مَا: و می داند آن چه را که

ص: ۲۹۵

فِي الْبَرِّ: در خشکی، بیابان

وَ الْبَحْرِ: و دریاست.

(۳۴۶) جلد ۷ سوره انعام

وَ مَا تَسْقُطُ: و ساقط نمی شود، نمی افتد

مِنْ وَرَقِهِ: هیچ برگگی

إِلَّا يَعْلَمُهَا: مگر می داند او.

وَ لَا حَبَّةٍ: و نیست دانه ای

فِي ظُلْمَتٍ: در تاریکی های

الْأَرْضِ: زمین

وَ لَا رَطْبٍ: و هیچ تری

وَ لَا يَابِسٍ: و هیچ خشکی ای،

إِلَّا فِي: مگر در

كِتَابٍ: کتاب (خدا)

مُبِينٍ: آشکار است.

۶۰ وَ هُوَ الَّذِي يَتَوَفَّكُم بِاللَّيْلِ وَ يَعْلَمُ مَا جَرَحْتُم بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيهِ لِيُقْضَىٰ أَجَلٌ مُّسَمًّى ثُمَّ

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۴۷)

ص: ۲۹۶

إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ

وَ هُوَ: و او

الَّذِي: کسی است که

يَتَوَفَّكُم: می میراند شما را

بِالْأَيْلِ: در شب،

وَيَعْلَمُ: و می داند

مَا جَزَّحْتُمْ: آن چه انجام دادید

بِالنَّهَارِ: در روز،

ثُمَّ: سپس

يُنَبِّئُكُمْ: برمی انگیزد شما را

فِيهِ: در آن،

لِيُقْضَى: تا بگذرد

أَجَلٌ: موعدی که

مُسَمًّى: معین نموده،

(۳۴۸) جلد ۷ سوره انعام

ثُمَّ إِلَيْهِ: سپس به سوی اوست

مَرْجِعُكُمْ: بازگشت شما،

ص: ۲۹۷

ثُمَّ: سپس

يُنَبِّئُكُمْ: آگاه می سازد شما را

بِمَا: به آن چه

كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ: انجام می دادید.

۶۳ قُلْ مَنْ يُجِيبُكَم مِّنْ ظُلْمِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ تَدْعُوهُ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً لِّئِنْ أَنْجَا مِنْ هَذِهِ لَنُكَوِّنَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ

قُلْ مَنْ: بگو: چه کسی

يُنَجِّيكُمْ: نجات می دهد شما را

مِنْ ظُلْمِ: از تاریکی های

الْبَرِّ: خشکی

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۴۹)

وَالْبَحْرِ: و دریا؟

تَدْعُوهُ: می خوانید او را

تَضَرُّعًا: با حالت تضرع

وَ خُفْيَةً: و پنهانی (می گوید:)

ص: ۲۹۸

لَيْتُنَّ: هر آینه اگر

أُنَجِّنَا: نجات دهد ما را

مِنْ هَذِهِ: از این (خطرات)،

لَنَكُونَنَّ: البته می باشیم

مِنَ الشَّاكِرِينَ: از شکر گزاران.

۶۴ قُلِ اللَّهُ يُنَجِّيكُمْ مِنْهَا وَ مِنْ كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ أَنْتُمْ تُشْرِكُونَ

قُلِ اللَّهُ: بگو: خدا

يُنَجِّيكُمْ: نجات می دهد شما را

(۳۵۰) جلد ۷ سوره انعام

مِنْهَا: از آن،

وَ مِنْ كُلِّ: و از هر

كَرْبٍ: سختی (دیگری)،

ثُمَّ أَنْتُمْ: سپس شما

تُشْرِكُونَ: شرک می آورید.

ص: ۲۹۹

۶۵ قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَيَّا أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِنْ فَوْقِكُمْ أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْضِكُمْ أَوْ يَلْبَسَكُمْ شِيعًا وَيُذِيقَ بَعْضَكُمْ بَأْسَ بَعْضٍ أَنْظُرْ
كَيْفَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُونَ

قُلْ هُوَ: بگو: او

الْقَادِرُ: قادر است

عَلَيَّا أَنْ: بر این که

يَبْعَثُ: برانگیزد، بفرستد

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۵۱)

عَلَيْكُمْ عَذَابًا: بر شما عذابی را

مِنْ فَوْقِكُمْ: از بالای سرتان،

أَوْ مِنْ تَحْتِ: یا از زیر

أَرْضِكُمْ: پاهایتان،

أَوْ يَلْبَسُكُمْ: یا بپوشاند، بیامیزد شما را

شِيعًا: گروه، گروه

و يُذِيقُ: و بچشاند

بَعْضَكُمْ: بعضی از شما را

ص: ۳۰۰

بَأْسٍ: به آزار

بَعْضٍ: بعضی دیگر،

أَنْظُرُ: ببین، نگاه کن

كَيْفَ: چگونه

نُصِرْتُ: می گردانیم، بیان می کنیم

الآيَاتِ: آیات را،

(۳۵۲) جلد ۷ سوره انعام

لَعَلَّهُمْ: شاید ایشان

يَفْقَهُونَ: بفهمند.

۶۶ وَ كَذَّبَ بِهٖ قَوْمُكَ وَ هُوَ الْحَقُّ قُلْ لَسْتُ عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ

وَ كَذَّبَ: و تکذیب نمودند

به: آن را

قَوْمُكَ: قوم تو

وَ هُوَ: در حالی که او

الْحَقُّ: حق است.

ص: ۳۰۱

قُلْ لَسْتُ: بگو: نیستم

عَلَيْكُمْ: بر شما

بِوَكِيلٍ: وکیل.

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۵۳)

۶۷ لِكُلِّ نَبَأٍ مُّشْتَقٍّ وَ سَوْفَ تَعْلَمُونَ

لِكُلِّ نَبَأٍ: برای هر خبری

مُّشْتَقٍّ: قرار گاهی است

وَ سَوْفَ: و به زودی

تَعْلَمُونَ: خواهید دانست.

۶۸ وَ إِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِيآءِ آيَاتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ وَإِمَّا يُنسِئَنَّكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذُّكْرِىٰ مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

وَ إِذَا رَأَيْتَ: و هنگامی که دیدید

الَّذِينَ: کسانی را که

ص: ۳۰۲

يُخَوِّضُونَ: سخریه می کنند، استهزاء می کنند، یاوه می گویند

(۳۵۴) جلد ۷ سوره انعام

فی آءِآئِنَا: آیات ما را،

فَأَعْرِضْ: پس روی گردان

عَنْهُمْ حَتَّى: از ایشان تا

يُخَوِّضُوا: فرو روند، پردازند

فی حَدِيثٍ: در سخنی

غَيْرِهِ: غیر از آن.

وَإِمَّا: و اگر، یا

يُنْسِيَنَّكَ: از یاد بُرد

الشَّيْطَانُ: شیطان،

فَلَا تَقْعُدْ: پس منشین

بَعْدَ الذُّكْرِ: بعد از یاد آمدن،

مَعَ الْقَوْمِ: با گروه

الظَّالِمِينَ: ستمکار.

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۵۵)

ص: ۳۰۳

۶۹ وَ مَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَ لَكِنْ ذِكْرٌ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ

وَ مَا عَلَى: و نیست بر

الَّذِينَ: کسانی که

يَتَّقُونَ: پرهیزگارند

مِنْ حِسَابِهِمْ: از حساب آن ها

مِنْ شَيْءٍ: هیچ چیزی،

وَ لَكِنْ: ولیکن

ذِكْرٌ: یادآوری (لازم است)

لَعَلَّهُمْ: شاید ایشان

يَتَّقُونَ: پرهیزگاری پیشه کنند.

۷۰ وَ ذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَعِبًا وَ لَهْوًا وَ غَرَّتْهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَ ذَكَّرْ بِهِ أَنْ تُبْسَلَ نَفْسٌ بِمَا

(۳۵۶) جلد ۷ سوره انعام

كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَ لَا شَفِيعٌ وَ إِنْ تَعَدِلْ كُلُّ عَدْلٍ لَا يُؤْخَذُ مِنْهَا أُولَئِكَ الَّذِينَ أُبْسِلُوا

ص: ۳۰۴

بِمَا كَسَبُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ

وَذَرِ: و رها کن

الَّذِينَ: کسانی را که

اتَّخَذُوا: گرفتند

دِينَهُمْ: دینشان را

لَعِبًا وَ لَهْوًا: به بازی و سرگرمی

وَعَرَّتْهُمْ: و مغرور ساخته آن ها را

الْحَيَاةَ: زندگانی

الدُّنْيَا: دنیا،

وَذَكَّرَ: و یادآوری کن

به: به آن (قرآن)

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۵۷)

أَنْ تُبْسَلَ: که (مبادا) گرفتار شود

نَفْسٌ: نفسی، شخصی

بِمَا: به آن چه که

كَسَبَتْ: کسب کرد،

ص: ۳۰۵

لَيْسَ لَهَا: نیست برای او

مِنْ دُونِ: غیر از

اللَّهِ: خدا

وَلِيِّ: دوستی

وَلَا شَفِيعٌ: و نه شفیع،

وَإِنْ: و اگر

تَعْدِلُ: عوض دهد، رشوه دهد،

كُلِّ عَدْلٍ: هر عوضی، هر فرضی

لَا يُؤْخَذُ: پذیرفته نخواهد شد

مِنْهَا: از او.

(۳۵۸) جلد ۷ سوره انعام

أَوْلَائِكَ: آنان

الَّذِينَ: کسانی که

أُبْسِلُوا: گرفتار شدند

بِمَا: به آن چه

كَسَبُوا: کسب کردند.

لَهُمْ: برای ایشان است

ص: ۳۰۶

شَرَابٌ: شرابی

مِنْ حَمِيمٍ: از آب سوزان

وَ عَذَابٌ: و عذابی

أَلِيمٌ بِمَا: دردناک به خاطر

كَانُوا يَكْفُرُونَ: کفری که می ورزیدند.

٧١ قُلْ أَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُنَا وَلَا يَضُرُّنَا وَ نُرُدُّ عَلَيَا أَعْقَابِنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْنَا اللَّهَ

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (٣٥٩)

كَالَّذِي اسْتَهْوَتْهُ الشَّيْطَانُ فِي الْأَرْضِ خَيْرَانَ لَهُ أَصْحَابٌ يَدْعُونَهُ إِلَى الْهُدَى ائْتِنَا قُلْ إِنَّ هُدَى اللَّهِ هُوَ الْهُدَى وَ أُمِرْنَا لِنُسَلِّمَ لِرَبِّ
الْعَالَمِينَ

قُلْ: بگو:

أَدْعُوا: آیا بخوانیم، پرستیم

مِنْ دُونِ: غیر از

اللَّهُ: خدا را

مَا لَا يَنْفَعُنَا: که نه نفع می دهد به ما

ص: ٣٠٧

وَلَا يَضُرُّنَا: و نه ضرر می رساند به ما

و نُرَدُّ عَلَيَّ: و برگردیم بر

أَعْقَابِنَا: عقبمان، (کفر قبلی)

بَعْدَ إِذْ: بعد از آن که

هَدَيْنَا: هدایت نمود ما را

اللَّهُ: خدا؟

(۳۶۰) جلد ۷ سوره انعام

كَالَّذِي: مانند کسی که

اسْتَهْوَتْهُ: برده باشند او را، به هوا و هوس انداخته باشند او را

الشَّيَاطِينُ: شیاطین

فِي الْأَرْضِ: در زمین

حَيْرَانَ: حیران.

لَهُ: برای اوست

أَصْحَابُ: یارانی که

يَدْعُوْنَهُ: دعوت می کنند او را

إِلَى الْهُدَى: به سوی هدایت

ص: ۳۰۸

أَتَيْنَا: که به سوی ما بیا.

قُلْ إِنَّ: بگو: به درستی که

هُدَى: هدایت

اللَّهِ: خداوند

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۶۱)

هُوَ: آن است

الْهُدَى: هدایت.

وَأْمُرْنَا: و امر شده ایم ما

لِنُسَلِّمَ: تا تسلیم شویم

لِرَبِّ: به پروردگار

الْعَالَمِينَ: جهانیان.

۷۲ وَ أَنْ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَ اتَّقُوا وَ هُوَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ

وَ أَنْ أَقِيمُوا: و این که به پا دارید

الصَّلَاةَ: نماز را

وَ اتَّقُوا: و بترسید از او،

ص: ۳۰۹

وَ هُوَ الَّذِي: و اوست آن که

إِلَيْهِ: به سويش

(۳۶۲) جلد ۷ سوره انعام

تُحْشَرُونَ: محشور می شوید.

۷۳ وَ هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَ يَوْمَ يَقُولُ كُنْ فَيَكُونُ قَوْلُهُ الْحَقُّ وَ لَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ عِلْمُ الْغَيْبِ وَ الشَّهَادَةِ وَ هُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ

وَ هُوَ الَّذِي: و اوست آن که

خَلَقَ: خلق کرد

السَّمَوَاتِ: آسمان ها

وَ الْأَرْضَ: و زمین را

بِالْحَقِّ: به حق.

وَ يَوْمَ يَقُولُ: و روزی که می گوید:

كُنْ: موجود باش

فَيَكُونُ: پس می شود.

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۶۳)

ص: ۳۱۰

قَوْلُهُ الْحَقُّ: سخن او حق است.

وَلَهُ: و برای اوست

الْمُلْكُ: حکومت

يَوْمَ: آن روز که

يُنْفَخُ: دمیده شود

فِي الصُّورِ: در صور.

عِلْمٌ: داناست

الْغَيْبِ: به پنهان

وَالشَّهَدَةِ: و آشکار.

وَهُوَ الْحَكِيمُ: و اوست حکیم

الْخَيْرِ: آگاه.

۷۴ وَ إِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ ءَازَرَ اتَّخِذْ أَصْنَامًا ءَالِهَةً إِنِّي أَرِيكَ وَقَوْمَكَ فِضَلًا مُّبِينًا

(۳۶۴) جلد ۷ سوره انعام

وَ إِذْ قَالَ: و هنگامی که گفت:

إِبْرَاهِيمُ: ابراهیم

ص: ۳۱۱

لَا يَبْهَتُهُ: به پدرش

عَازِرًا: آذر

أَتَّخِذُ: آیا می گیری

أَصْنَامًا: بت ها را

ءَالِهَةً: خدایان؟

إِنِّي: به درستی که من

أَرِيكَ: می بینم تو را

وَقَوْمَكَ: و قومت را

فِي ضَلَالٍ: در گمراهی

مُبِينٍ: آشکاری.

۷۵ وَ كَذَلِكَ نُرِيَا إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَوَاتِ

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۶۵)

وَالْأَرْضِ وَ لِيُكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

وَ كَذَلِكَ: و این چنین

نُرِيَا: نشان می دهیم

إِبْرَاهِيمَ: به ابراهیم

ص: ۳۱۲

مَلَكَوتَ: ملکوت

السَّمَوَاتِ: آسمان ها

وَالْأَرْضِ: و زمین را،

وَلِيُكُونَ: و برای (این که) باشد

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ: از یقین کنندگان

۷۶ فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَى كَوْكَبًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَا أُحِبُّ الْإِفْلِينَ

فَلَمَّا: پس وقتی که

جَنَّ عَلَيْهِ: پوشانید او را

(۳۶۶) جلد ۷ سوره انعام

اللَّيْلُ: شب،

رَأَى كَوْكَبًا: دید ستاره ای را،

قَالَ هَذَا: گفت: این

رَبِّي: خدای من است

فَلَمَّا: پس وقتی که

أَفَلَ قَالَ: غروب کرد، گفت:

ص: ۳۱۳

لا أُحِبُّ: دوست ندارم

الْأَفْلِينَ: غروب کنندگان را.

۷۷ فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِغًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا آفَلَ قَالَ لَئِن لَّمْ يَهْدِنِي رَبِّي لَأَكُونَنَّ مِنَ الْقَوْمِ الضَّالِّينَ

فَلَمَّا: پس وقتی که

رَأَى الْقَمَرَ: دید ماه را

بَازِغًا: طلوع کننده،

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۶۷)

قَالَ هَذَا: گفت: این

رَبِّي: خدای من است.

فَلَمَّا: پس وقتی که

آفَلَ: غروب کرد،

قَالَ: گفت:

لَئِن: هر آینه اگر

لَّمْ يَهْدِنِي: هدایت نکند مرا

رَبِّي: پروردگارم

ص: ۳۱۴

لَا كُونَنَّ: مسلماً

مِنَ الْقَوْمِ: از گروه

الضَّالِّينَ: گمراهان.

۷۸ فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسُ بِازِعَةً قَالَ هَذَا رَبِّي هَذَا أَكْبَرُ فَلَمَّا أَفَلَتْ قَالَ يَقَوْمِ إِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ

(۳۶۸) جلد ۷ سوره انعام

فَلَمَّا: پس وقتی که

رَأَى الشَّمْسُ: دید خورشید را

بِازِعَةً: طلوع کننده،

قَالَ هَذَا: گفت: این

رَبِّي: خدای من است

هَذَا: این

أَكْبَرُ: بزرگ تر است.

فَلَمَّا: پس وقتی که

أَفَلَتْ: غروب کرد،

قَالَ يَقَوْمِ: گفت: ای قوم!

ص: ۳۱۵

إِنِّي: همانا من

بَرِي آء: بیزارم

مِمَّا: از آن چه که

تُشْرِكُونَ: شریک قرار می دهید.

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۶۹)

۷۹ إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ

إِنِّي: به درستی که من

وَجَّهْتُ: روی نمودم

وَجْهِيَ: روی خودم را

لِلَّذِي: به سوی کسی که

فَطَرَ السَّمَوَاتِ: آفرید آسمان ها

وَالْأَرْضَ: و زمین را،

حَنِيفًا: میانه رو هستم، حق گرا و خالصم.

وَمَا أَنَا: و نیستم من

مِنَ الْمُشْرِكِينَ: از مشرکان.

ص: ۳۱۶

۸۰ وَ حَاجَّهُ قَوْمُهُ قَالَ أَتُحَاجُّونِي فِي اللَّهِ وَقَدْ

(۳۷۰) جلد ۷ سوره انعام

هَدِينِ وَلَا آخَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ رَبِّي شَيْئًا وَسِعَ رَبِّي كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ

وَ حَاجَّهُ: و به گفتگو پرداختند با او، و به جدال برخاستند با او

قَوْمُهُ: قومش،

قَالَ: گفت:

أُتَحَاجُّونِي: آیا جدل می کنید با من

فِي اللَّهِ: درباره خدا

وَقَدْ: در حالی که به تحقیق

هَدِينِ: هدایت کرده مرا؟

وَلَا آخَافُ: و نمی ترسم

مَا تُشْرِكُونَ: از آن چه

بِه: او را،

إِلَّا أَنْ: مگر این که

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۷۱)

يَشَاءَ: بخواهد

ص: ۳۱۷

رَبِّي: پروردگارم

شَيْئًا: چیزی را.

وَسِعَ: وسعت دارد

رَبِّي: پروردگارم

كُلُّ: به هر

شَيْءٍ: چیزی

عِلْمًا: از نظر علم و آگاهی.

أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ: آیا پس متذکر نمی شوید؟

۸۱ وَ كَيْفَ أَخَافُ مَا آسَرْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ أَنَّكُمْ آسَرْتُمْ بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا فَأَيُّ الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالْأَمْنِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

وَ كَيْفَ: و چگونه

(۳۷۲) جلد ۷ سوره انعام

أَخَافُ: بترسم

مَا: از آن چه

آسَرْتُمْ: شریک (خدا) قرار داده اید

ص: ۳۱۸

وَلَا تَخَافُونَ: در حالی که نمی ترسند؟

أَنْكُمْ: به درستی که شما

أَشْرَكْتُمْ: شریک قرار داده اید

بِاللَّهِ: برای خدا

ما: چیزی را که

لَمْ يُنَزَّلْ: نازل نکرده

بِهِ: درباره آن

عَلَيْكُمْ: بر شما

سُلْطَنَا: دلیلی، حجّتی.

فَأَيُّ: پس کدام یک

الْفَرِيقَيْنِ: از دو گروه، دو طایفه

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۷۳)

أَحَقُّ: شایسته تر است

بِالْأَمْنِ: به امنیت

إِنْ: اگر

كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ: شما می دانید؟

ص: ۳۱۹

۸۲ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ

الَّذِينَ: کسانی که

ءَامَنُوا: ایمان آوردند

وَلَمْ يَلْبِسُوا: و نپوشانید

إِيمَانَهُمْ: ایمانشان را

بِظُلْمٍ: با ظلم،

أُولَئِكَ: آنان

لَهُمْ: برای ایشان است

(۳۷۴) جلد ۷ سوره انعام

الْأَمْنُ: امتیت.

وَهُمْ: و آن ها

مُهْتَدُونَ: هدایت یافتگانند.

۸۳ وَ تِلْكَ حُجَّتُنَا آتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَى قَوْمِهِ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَن نَّشَاءُ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ

وَ تِلْكَ: و این است

ص: ۳۲۰

حُجَّتُنَا: دلایل ما

ءَاتَيْنَاهَا: که دادیم آن را

إِبْرَاهِيمَ: به ابراهیم

عَلَى قَوْمِهِ: در برابر قومش.

نَرْفَعُ: بالا می بریم

دَرَجَاتٍ: درجات

مَنْ نَشَاءُ: هر که را بخواهیم.

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۷۵)

إِنَّ: به درستی که

رَبِّكَ: پروردگار تو

حَكِيمٌ: حکیم

عَلِيمٌ: داناست.

۸۴ وَ هَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ كُلًّا هَدَيْنَا وَ نُوْحًا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ وَ مِنْ ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَ سُulaymānَ وَ أَيُّوبَ وَ يُوسُفَ وَ مُوسَى وَ هَارُونَ وَ كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ

ص: ۳۲۱

وَ وَهَبْنَا لَهُ: و بخشیدیم ما به او

إِسْحَاقَ: اسحاق

وَ يَعْقُوبَ: و یعقوب را.

كُلًّا: همه را

هَدَيْنَا: هدایت نمودیم.

(۳۷۶) جلد ۷ سوره انعام

وَ نُوحًا: و نوح را

هَدَيْنَا: هدایت کردیم

مِنْ قَبْلُ: از قبل.

وَ مِنْ ذُرِّيَّتِهِ: و از فرزندان او

دَاوُدَ: داود

وَ سُلَيْمَانَ: و سلیمان

وَ أَيُّوبَ: و ایوب

وَ يُوسُفَ: و یوسف

وَ مُوسَى: و موسی

وَ هَارُونَ: و هارون را.

وَ كَذَلِكَ: و این چنین

ص: ۳۲۲

نَجْزِي: جزا می دهیم

الْمُحْسِنِينَ: نیکوکاران را.

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۷۷)

۸۵ وَ زَكَرِيَّا وَيَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ وَإِلْيَاسَ كُلٌّ مِّنَ الصَّالِحِينَ

وَ زَكَرِيَّا: و زکریا

وَ يَحْيَىٰ: و یحیی

وَ عِيسَى: و عیسی

وَ اِلْيَاسَ: و الیاس ،

كُلٌّ مِّنَ: که همگی از

الصَّالِحِينَ: صالحان بودند.

۸۶ وَ اِسْمَاعِيلَ وَ الْيَسَعَ وَ يُونُسَ وَ لُوطًا وَ كُلاًّ فَضَلْنَا عَلَيَّ الْعَالَمِينَ

وَ اِسْمَاعِيلَ: و اسماعیل

وَ الْيَسَعَ: و یسع

ص: ۳۲۳

وَ يُؤْنَسُ: و یونس

(۳۷۸) جلد ۷ سوره انعام

وَ لُوطًا: و لوط را

وَ كُلاًّ: و همگی را

فَضَّلْنَا: برتری دادیم

عَلَى الْعَلَمِينَ: بر جهانیان (بر اهل زمانه).

۸۷ وَ مِنْ ءَابَائِهِمْ وَ ذُرِّيَّتِهِمْ وَ إِخْوَانِهِمْ وَ اجْتَبَيْنَاهُمْ وَ هَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

وَ مِنْ ءَابَائِهِمْ: و از پدرانشان

وَ ذُرِّيَّتِهِمْ: و فرزندانشان

وَ إِخْوَانِهِمْ: و برادرانشان،

وَ اجْتَبَيْنَاهُمْ: و برگزیدیم ما آن ها را

وَ هَدَيْنَاهُمْ: و هدایت کردیم ما آن ها را

إِلَى صِرَاطٍ: به سوی راه

مُسْتَقِيمٍ: راست.

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۷۹)

ص: ۳۲۴

۸۸ ذَلِكْ هُدَى اللّٰهِ يَهْدِيْ بِهٖ مَنْ يَّشَاءُ مِنْ عِبَادِهٖ وَ لَوْ اَشْرَكُوْا لَحِطَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ

ذَلِكْ: آن

هُدَى اللّٰهِ: هدايت خداست.

يَهْدِيْ: هدايت مى كند

بِهٖ مَنْ: به آن هر كه را

يَشَاءُ: بخواهد

مِنْ عِبَادِهٖ: از بندگانش.

وَ لَوْ اَشْرَكُوْا: و اگر مشرك شوند

لَحِطَّ: هر آينه نابود شود

عَنْهُمْ مَا: از آن ها آن چه

كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ: عمل مى كردند.

(۳۸۰) جلد ۷ سوره انعام

۸۹ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ اَتَيْنَهُمُ الْكِتٰبَ وَ الْحُكْمَ وَ التَّوْبَةَ فَاِنْ يَكْفُرْ بِهَا هُوْلَا آءٍ فَقَدْ وَكَلْنَا بِهَا قَوْمًا لَّيْسُوا بِهَا بِكٰفِرِيْنَ

ص: ۳۲۵

أُولَئِكَ: آنان

الَّذِينَ: کسانی هستند

ءَاتَيْنَهُمْ: که دادیم ما به آن ها

الْكِتَابَ: کتاب

وَالْحُكْمَ: و حکم

وَالنُّبُوَّةَ: و نبوت را.

فَإِنْ يَكْفُرْ: پس اگر کفر بورزند

بِهَا: به آن (مهم نیست زیرا)

هُؤُلَاءِ: آنان

فَقَدْ: پس به تحقیق

وَكَلْنَا: گماشته ایم

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۸۱)

بِهَا قَوْمًا: به آن گروهی را

لَيَسُوا بِهَا: که نیستند به آن

بِكْفِيرِينَ: کافر.

۹۰ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبْهَدِيَهُمْ أَقْتِدِهِ

ص: ۳۲۶

قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ

أُولَئِكَ: آنان

الَّذِينَ: کسانی‌ند

هَدَى: که هدایت کرده

اللَّهُ: خدا (آن‌ها را)،

فَبِهْدْيِهِمْ: پس به هدایتشان

اِقْتَدَى: اقتدا کن.

قُلْ: بگو:

لَا أَسْأَلُكُمْ: سؤال نمی‌کنم، طلب نمی‌کنم

(۳۸۲) جلد ۷ سوره انعام

عَلَيْهِ: در برابر آن

أَجْرًا: اجری را.

إِنْ هُوَ: نیست او، آن

إِلَّا ذِكْرٌ: مگر یادآوری

لِلْعَالَمِينَ: برای جهانیان.

۹۲ وَ هَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ مُصَدِّقٌ الَّذِي

ص: ۳۲۷

بَيْنَ يَدَيْهِ وَ لِيُنذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَهُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ

وَ هَذَا كِتَابٌ: و این کتابی که

أَنْزَلْنَاهُ: نازل کردیم ما آن را

مُبَارَكٌ: پر برکت

مُصَدِّقٌ: و تصدیق کننده (کتاب هایی است)

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۸۳)

الَّذِي بَيْنَ: که بین

يَدَيْهِ وَ: دو دستش است و

لِيُنذِرَ: تا بترسانی

أُمَّ الْقُرَىٰ: (مردم) مکه

وَمَنْ حَوْلَهَا: و اطرافش را.

وَالَّذِينَ: و کسانی که

يُؤْمِنُونَ: ایمان آورند

بِالْآخِرَةِ: به آخرت

يُؤْمِنُونَ بِهِ: ایمان می آورند به آن.

ص: ۳۲۸

وَهُمْ عَلَى: وایشان بر

صَلَاتِهِمْ: نمازشان

يُحَافِظُونَ: محافظت می کنند.

۹۵ إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوَى يُخْرِجُ الْحَيَّ

(۳۸۴) جلد ۷ سوره انعام

مِنَ الْمَيِّتِ وَ مُخْرِجُ الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّ ذَلِكُمُ اللَّهُ فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خدا

فَالِقُ الْحَبِّ: شکافنده دانه

وَالنَّوَى: و هسته است.

يُخْرِجُ: خارج می سازد

الْحَيِّ مِنَ: زنده را از

الْمَيِّتِ: مرده،

و مُخْرِجُ: و خارج کننده

الْمَيِّتِ: مرده

مِنَ الْحَيِّ: از زنده است.

ص: ۳۲۹

ذَلِكُمْ اللَّهُ: این است خدای شما

فَأَنَّى: پس کجا

تُؤَفِّكُونَ: سرگردان می شوید، منحرف می شوید؟

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۸۵)

۹۶ فَالِقُ الْإِصْبَاحِ وَ جَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا وَ الشَّمْسُ وَ الْقَمَرَ حُسْبَانًا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ

فالِقُ: شکافنده

الْإِصْبَاحِ: صبحدم است

وَ جَعَلَ اللَّيْلَ: و قرار داد شب را

سَكَنًا: مایه آرامش

وَ الشَّمْسِ: و خورشید

وَ الْقَمَرَ: و ماه را

حُسْبَانًا: (وسیله) حساب.

ذَلِكَ: این

تَقْدِيرُ: نظم و تدبیر

الْعَزِيزِ: (خدای) توانای

ص: ۳۳۰

الْعَلِيمِ: داناست.

(۳۸۶) جلد ۷ سوره انعام

۹۷ وَ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ لِتَهْتَدُوا بِهَا فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

وَ هُوَ الَّذِي: و او کسی است که

جَعَلَ لَكُمْ: قرار داد برای شما

النُّجُومَ: ستارگان را،

لِتَهْتَدُوا: تا هدایت شوید

بِهَا فِي ظُلُمَاتِ: به آن تاریکی های

الْبَرِّ وَالْبَحْرِ: خشکی و دریا.

قَدْ فَصَّلْنَا: به تحقیق شرح دادیم

الْآيَاتِ: آیات را

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يَعْلَمُونَ: می دانند.

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۸۷)

ص: ۳۳۱

۹۸ وَ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ فَمُسْتَقَرٌّ وَ مُسْتَوْدَعٌ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُونَ

وَ هُوَ الَّذِي: و او کسی است که

أَنْشَأَكُمْ: بوجود آورد شما را

مِنْ نَفْسٍ: از نفسی، از یک نفس

وَاحِدَةٍ: یکتا، از یک تن

فَمُسْتَقَرٌّ: پس بعضی پایدارند

وَ مُسْتَوْدَعٌ: و بعضی ناپایدار و در ودیعتگاه.

قَدْ فَصَّلْنَا: به تحقیق شرح دادیم

الآيَاتِ: آیات را

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يَفْقَهُونَ: می فهمند.

(۳۸۸) جلد ۷ سوره انعام

۹۹ وَ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ نَبَاتٍ كُلِّ شَيْءٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا نُخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُتَرَاكِبًا وَ مِنَ النَّخْلِ مِنْ طَلْعِهَا

قِنْوَانٌ دَابِئُهُ وَ

ص: ۳۳۲

جَنَّتْ مِنْ أَعْنَابٍ وَ الزَّيْتُونِ وَ الرُّمَّانِ مُشْتَبِهًا وَ غَيْرَ مُتَشَبِهٍ انظُرُوا آآ اِلَى ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَ يَنْعِهِ أَنَّنَّ فِي ذَلِكُمْ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

وَ هُوَ الَّذِي: و او کسی است که

أَنْزَلَ: نازل کرد

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

مَاءً: آبی،

فَأَخْرَجْنَا: پس خارج نمودیم

بِهِ نَبَاتٌ: بوسیله آن گیاه،

كُلُّ شَيْءٍ: هر چیز را،

فَأَخْرَجْنَا: پس خارج نمودیم

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۸۹)

مِنْهُ خَضِرًا: از آن سبزه ای،

نُخْرِجُ مِنْهُ: خارج می کنیم از آن

حَبًّا: دانه ای

مُتْرَاكِبًا: روی هم چیده،

وَ مِنَ النَّخْلِ: و از نخل

ص: ۳۳۳

مِنْ طَلْعِهَا: از شکوفه آن

قَتْوَانٌ: خوشه هایی

دَائِيَّةٌ: پایین آمده،

وَ جَنَّاتٍ: و باغ هایی

مِنْ أَعْنَابٍ: از انگورها

وَ الزَّيْتُونِ: و زیتون

وَ الرُّمَّانِ: و انار

مُشْتَبِهًا: شبیه به هم

وَ غَيْرِ مُشْتَبِهٍ: و بی شباهت.

(۳۹۰) جلد ۷ سوره انعام

انظُرُوا آء: نظر کنید، بنگرید

إِلَى ثَمَرِهِ: به میوه اش

إِذَا أَثْمَرَ: هنگامی که میوه داد

وَ يَنْعِهِ: و رسیدنش.

إِنَّ فِي: به درستی که در

ذَلِكُمْ: آن برای شما

لَايَةٍ: هر آینه نشانه هایی است

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يُؤْمِنُونَ: ایمان دارند.

۱۰۱ بَدِيعِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنِّي يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ صَحِيبَهُ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

بَدِيعُ: ابداع کننده

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۹۱)

السَّمَوَاتِ: آسمان ها

وَالْأَرْضِ: و زمین است.

أَنِّي يَكُونُ: چگونه می باشد

لَهُ وَلَدٌ: برای او فرزندی

وَلَمْ تَكُنْ: در حالی که نبوده است

لَهُ صَحِيبَهُ: برای او همسری.

وَخَلَقَ كُلَّ: و خلق کرد هر

شَيْءٍ: چیزی را.

وَهُوَ بِكُلِّ: و او به هر

ص: ۳۳۵

شَيْءٌ عَلِيمٌ: چیزی داناست.

۱۰۲ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ

ذَلِكُمُ اللَّهُ: این است خدا

(۳۹۲) جلد ۷ سوره انعام

رَبُّكُمْ: پروردگار شما

لَا إِلَهَ: نیست معبودی

إِلَّا: مگر

هُوَ: او،

خَلَقَ كُلُّ: آفریدگار همه

شَيْءٍ: چیز است

فَاعْبُدُوهُ: پس بپرستید او را،

وَ هُوَ عَلَىٰ: و او بر

كُلِّ شَيْءٍ: هر چیزی

وَ كِيلٌ: وکیل است.

ص: ۳۳۶

۱۰۳ لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَرَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ

لا تُدْرِكُهُ: درک نمی کند او را

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۹۳)

الْأَبْصَرُ: چشم ها،

وَ هُوَ: در حالی که او

يُدْرِكُ: درک می کند

الْأَبْصَرَ: چشم ها را،

وَ هُوَ اللَّطِيفُ: و او لطیف

الْخَبِيرُ: و آگاه است

۱۰۴ قَدْ جَاءَكُمْ بِصَائِرٍ مِّن رَّبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَ مَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا وَ مَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ

قَدْ به تحقیق

جَاءَكُمْ: آمد برای شما

بِصَائِرٍ: بصیرت ها

مِّن: از جانب

ص: ۳۳۷

رَبِّكُمْ: پروردگارتان،

(۳۹۴) جلد ۷ سوره انعام

فَمَنْ أَبْصَرَ: پس کسی که ببیند

فَلِنَفْسِهِ: پس برای خودش است.

وَمَنْ عَمِيَ: و کسی که کوری کند

فَعَلَيْهَا: پس به ضرر خودش است.

وَمَا أَنَا: و نیستم من

عَلَيْكُمْ: بر شما

بِحَفِيظٍ: حافظ و نگهبان.

۱۰۵ وَ كَذَلِكَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لِيُقُولُوا دَرَسَتْ وَ لِيُبَيِّنَهُ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

وَ كَذَلِكَ: و این چنین

نُصَرِّفُ: گوناگون می گردانیم

الْآيَاتِ: آیات را

وَلِيُقُولُوا: و (بگذار) بگویند

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۹۵)

دَرَسَتْ: درس گرفته ای،

ص: ۳۳۸

وَلْتَبَيِّنْهُ: و ما بیان می کنیم آن را

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يَعْلَمُونَ: می دانند.

۱۰۶ اتَّبِعْ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ

اتَّبِعْ: پیروی کن

ما أُوحِيَ: از آن چه وحی شده

إِلَيْكَ: به سوی تو

مِنْ: از جانب

رَبِّكَ: پروردگارت،

لَا إِلَهَ إِلَّا: نیست معبودی مگر

هُوَ: او.

(۳۹۶) جلد ۷ سوره انعام

وَأَعْرِضْ: و روی بگردان

عَنِ الْمُشْرِكِينَ: از مشرکان.

ص: ۳۳۹

۱۰۷ وَ لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا آشْرُكُوا وَ مَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا وَ مَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ

وَ لَوْ شَاءَ: و اگر می خواست

اللَّهُ: خدا

مَا آشْرُكُوا: مشرک نمی شدند.

وَ مَا جَعَلْنَاكَ: و قرار ندادیم ما تو را

عَلَيْهِمْ: برایشان

حَفِيظًا: نگهبان.

وَ مَا أَنْتَ: و نیستی تو

عَلَيْهِمْ: برایشان

بِوَكِيلٍ: وکیل.

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۹۷)

۱۰۸ وَ لَا تَسْتَبُؤْا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسْتَبُؤْا اللَّهَ عَدُوًّا بِغَيْرِ عِلْمٍ كَذَلِكَ زَيَّنَّا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلَهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُمْ
بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

ص: ۳۴۰

وَلَا تَسُبُّوا: و دشنام ندهید

الَّذِينَ: کسانی را که

يَدْعُونَ: می خوانند

مِنْ دُونِ: غیر از

اللَّهِ: خدا را،

فَيَسُبُّوا: پس دشنام دهند

اللَّهِ: خدا را،

عَدُّوا: از روی دشمنی،

بِغَيْرِ: بدون

(۳۹۸) جلد ۷ سوره انعام

عِلْمٍ: علم و دانایی.

كَذَلِكَ: این چنین

زَيْنًا: زینت دادیم ما

لِكُلِّ أُمَّةٍ: برای هر امتی

عَمَلَهُمْ: عملشان را،

ثُمَّ إِلَى: سپس به سوی

رَبِّهِمْ: پروردگارشان

ص: ۳۴۱

مَرْجِعُهُمْ: بازگشتشان است.

فَيَسْبِغُهُمْ: پس خبر می دهد آن ها را

بِما: به آن چه که

كَانُوا يَعْمَلُونَ: عمل می کردند.

«پایان جزء ۷»

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۹۹)

ص: ۳۴۲

۱۱۶ وَإِنْ تُطْعَ أَكْثَرُ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ

وَإِنْ تُطْعَ: و اگر پیروی کنی

أَكْثَرُ: بیشتر

مَنْ: کسانی را که

فِي الْأَرْضِ: در زمین هستند،

يُضِلُّوكَ: گمراه می کنند تو را

عَنْ سَبِيلِ: از راه

اللَّهِ: خدا،

إِنْ يَتَّبِعُونَ: پیروی نمی کنند

إِلَّا الظَّنَّ: مگر (از) گمان

وَإِنْ: و نیستند

هُمْ إِلَّا: ایشان مگر

يَخْرُصُونَ: (این که) تخمین می زنند، حدس می زنند.

(۴۰۰) جلد ۸ سوره انعام

۱۲۲ أَوْ مَنْ كَانَ مَيِّتًا فَأُحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا

ص: ۳۴۳

يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَنْ مَثَلُهُ فِي الظُّلْمِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا كَذَلِكَ زُيِّنَ لِلْكَافِرِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

أَوْ مَنْ كَانَ: آیا کسی که بود

مَثَلًا: مرده،

فَأَخْيَبْنَاهُ: پس زنده کردیم او را

وَجَعَلْنَا: و قرار دادیم

لَهُ نُورًا: برای او نوری

يَمْشِي بِهِ: که راه برود با آن

فِي النَّاسِ: در میان مردم،

كَمَنْ: مانند کسی است

مَثَلُهُ: مثل او

فِي الظُّلْمِ: در تاریکی ها؟

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۰۱)

لَيْسَ: نیست

بِخَارِجٍ: خارج شدنی

مِنْهَا: از آن.

كَذَلِكَ: این چنین

ص: ۳۴۴

زَيْن: تزيين شده

لِلْكَافِرِينَ: برای کافران

ما: آن چه

كَانُوا يَعْمَلُونَ: انجام می دادند.

۱۲۴ وَإِذَا جَاءَتْهُمْ آيَةٌ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ حَتَّى نُؤْتَىٰ مِثْلَ مَا أُوتِيَ رُسُلُ اللَّهِ اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرَمُوا صَغَارٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَمْكُرُونَ

وَإِذَا: و هنگامی که

(۴۰۲) جلد ۸ سوره انعام

جَاءَتْهُمْ: بیاید برایشان

آيَةٌ: آیه ای،

قَالُوا: گویند:

لَنْ نُؤْمِنَ: هرگز ایمان نمی آوریم

حَتَّى نُؤْتَىٰ: تا داده شویم

مِثْلَ مَا: مانند آن چه

ص: ۳۴۵

أُوتِيَ: داده شد

رُسِّلُ اللّٰهَ: به پیامبرانِ خدا،

اللّٰهُ: خداوند

أَعْلَمُ: آگاه تر است

حَيْثُ: که کجا

يَجْعَلُ: قرار بدهد

رِسَالَتَهُ: رسالتش را.

سَيُصِيبُ: به زودی می رسد

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۰۳)

الَّذِينَ: به کسانی که

أَجْرُمُوا: جرم کردند

صَغَارًا: ذلت، خواری

عِنْدَ اللّٰهِ: نزد خدا

وَعَذَابٌ: و عذابی

شَدِيدٌ: شدید

بِمَا: به خاطر

كَأَنَّا يَمْكُرُونَ: مکاری که می کردند.

ص: ۳۴۶

۱۲۵ فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي السَّمَاءِ كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ

فَمَنْ: پس هر کس را

(۴۰۴) جلد ۸ سوره انعام

يُرِدُ: اراده کند

اللَّهُ: خدا

أَنْ يَهْدِيَهُ: که هدایت کند او را،

يَشْرَحُ: گشاده می سازد

صَدْرَهُ: سینه اش را

لِلْإِسْلَامِ: برای اسلام

وَمَنْ: و هر کس را

يُرِدُ: اراده کند

أَنْ يُضِلَّهُ: که گمراه سازد او را،

يَجْعَلُ: قرار می دهد

صَدْرَهُ: سینه اش را

ص: ۳۴۷

ضَيِّقًا: سخت، تنگ

حَرَجًا: تنگی فشار گناه

كَأَنَّمَا: گویی

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۰۵)

يَصْعَدُ: بالا می رود

فِي السَّمَاءِ: در آسمان.

كَذَلِكَ: این چنین

يَجْعَلُ: قرار می دهد

اللَّهُ: خداوند

الرَّجَسَ: پلیدی را

عَلَى الَّذِينَ: بر کسانی که

لَا يُؤْمِنُونَ: ایمان نمی آورند.

۱۲۶ وَ هَذَا صِرَاطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا قَدْ فَضَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ

وَ هَذَا: و این

صِرَاطُ: راه

ص: ۳۴۸

رَبِّكَ: پروردگار توست

(۴۰۶) جلد ۸ سوره انعام

مُشْتَقِيمًا: که مستقیم است.

قَدْ: به تحقیق

فَصَلُّنَا: شرح دادیم

الآيَاتِ: آیات را

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يَذْكُرُونَ: پند می گیرند.

۱۴۱ وَ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَ جَنَّاتٍ مَعْرُوشَاتٍ وَ غَيْرَ مَعْرُوشَاتٍ وَالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ مُخْتَلِفًا أُكْلُهُ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَانَ مُتَشَابِهًا وَ غَيْرَ مُتَشَابِهٍ كُلُوا
مِنْ ثَمَرِهَا إِذَا آثَمَرَ وَ اتُوا حَقَّهُ يَوْمَ حَصَادِهِ وَ لَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ

وَ هُوَ الَّذِي: و اوست که

أَنْشَأَ: آفرید، پدید آورد

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۰۷)

جَنَّاتٍ: باغ هایی را که

ص: ۳۴۹

مَعْرُوشَاتٍ: معروش است

وَ غَيْرٍ: و باغ های غیر معروش

مَعْرُوشَاتٍ: را

وَ النَّخْلَ: و نخل

وَ الزَّرْعَ: و زراعت را

مُخْتَلِفًا: که مختلف است از نظر

أَكْلُهُ: خوردنش

وَ الزَّيْتُونَ: و زیتون

وَ الرُّمَانَ: و انار،

مُتَشَابِهًا: که از جهتی با هم شبیه نیستند،

وَ غَيْرِ مُتَشَابِهٍ: بخورید از میوه اش

كُلُوا مِنْ ثَمَرِهَا: بخورید از میوه اش

إِذَا: هنگامی که

(۴۰۸) جلد ۸ سوره انعام

أَثْمَرَ: به ثمر نشست

وَ اتُّوا حَقَّهُ: و بدهید حَقِّش را

يَوْمَ حَصَادِهِ: روز درو کردنش .

ص: ۳۵۰

وَلَا تُسْرِفُوا: و اسراف نکنید.

إِنَّهُ: که همانا او

لَا يُحِبُّ: دوست ندارد

الْمُسْرِفِينَ: اسراف کاران را.

۱۴۲ وَ مِنَ الْأَنْعَامِ حَمُولَةً وَ فَرْشًا كُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ وَ لَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ

وَ مِنَ الْأَنْعَامِ: و از چهارپایان

حَمُولَةً: حیوانات باربر

وَ فَرْشًا: و نوزاد (پدید آورد).

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۰۹)

كُلُوا مِمَّا: بخورید از آن چه

رَزَقَكُمُ: روزی داد شما را

اللَّهُ: خدا

وَ لَا تَتَّبِعُوا: و پیروی نکنید

خُطُوَاتِ: از گام های

ص: ۳۵۱

الشَّيْطَانِ: شيطان.

إِنَّهُ: همانا او

لَكُمْ: برای شما

عَدُوٌّ: دشمنی

مُبِينٌ: آشکار است.

۱۵۱ قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ أَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِنْ إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَنْزِقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ

(۴۱۰) جلد ۸ سوره انعام

وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ذَلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

قُلْ تَعَالَوْا: بگو: بیایید

أَتْلُ مَا: (تا) بخوانم آن چه

حَرَّمَ: حرام کرده

رَبُّكُمْ: پروردگارتان

ص: ۳۵۲

عَلَيْكُمْ: برایتان،

أَلَّا تُشْرِكُوا: این که شریک قرار ندهید

بِهَ شَيْئًا: برای او چیزی را،

وَبِالْوَالِدَيْنِ: و به پدر و مادر

إِحْسَانًا: نیکی کنید.

وَلَا تَقْتُلُوا: و نکشید

أَوْلَادَكُمْ: فرزندانان را

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۱۱)

مِنْ إِفْلَاقٍ: از (روی) فقر و تنگدستی،

نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ: ما روزی می دهیم شما

وَأِيَّاهُمْ: و ایشان را.

وَلَا تَقْرَبُوا: و نزدیک نشوید

الْفَوَاحِشَ: به کارهای زشت

ما: آن چه که

ظَهَرَ: ظاهر است

مِنْهَا: از آن

و ما: و آن چه که

ص: ۳۵۳

بَطْنٍ: پنهان است.

وَلَا تَقْتُلُوا: و نکشید

النَّفْسَ الَّتِي: نفسی را که

حَرَّمَ: حرام کرده

اللَّهُ: خدا،

(۴۱۲) جلد ۸ سوره انعام

إِلَّا بِالْحَقِّ: مگر به حق.

ذَلِكَ: این هاست که

وَصَّاكُم: سفارش کرده است

بِهِ: به آن،

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

تَعْقِلُونَ: تعقل کنید.

۱۵۲ وَ لَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَ أَوْفُوا الْكَيْلَ وَ الْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا وَ إِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَ لَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَ بَعِّهْدِ اللَّهُ أَوْفُوا ذَلِكُمْ وَ صَّاكُم

ص: ۳۵۴

بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

وَلَا تَقْرَبُوا: و نزدیک نشوید

مَالَ الْيَتِيمِ: به مال یتیم

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۱۳)

إِلَّا بِالتِّي: مگر آن که

هِيَ أَحْسَنُ: آن نیکوتر است

حَتَّى يَبْلُغَ: تا برسد

أَشَدَّهُ: به قوتش، به حدّ رشدش.

وَأَوْفُوا: و ادا کنید، وفا کنید

الْكَيْلَ: پیمانه

وَالْمِيزَانَ: و وزن را

بِالْقِسْطِ: به عدالت.

لَا نُكَلِّفُ: و تکلیف نمی کنیم

نَفْسًا: نفسی را

إِلَّا: مگر

وُسْعَهَا: به اندازه توانایش.

وَإِذَا: و هنگامی که

ص: ۳۵۵

قُلْتُمْ: سخن می گوید

(۴۱۴) جلد ۸ سوره انعام

فَاعْدِلُوا: پس دادگر باشید

وَلَوْ كَانَتْ: گر چه باشد

ذَا قُرْبَى: (در مورد) نزدیکان.

وَبِعَهْدِ: و به پیمان

اللَّهِ: خدا

أَوْفُوا: وفا کنید.

ذَلِكُمْ: اینهاست که

وَصَّاكُمُ: سفارش کرده شما را

بِهِ: به آن،

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

تَذَكَّرُونَ: متذکر شوید.

۱۵۳ وَ أَنْ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَلِكُمْ

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۱۵)

وَصَّاكُمُ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

ص: ۳۵۶

وَ أَنْ هَذَا: و این که این

صِراطی: راه من است

مُسْتَقِيمًا: که مستقیم است

فَاتَّبِعُوهُ: پس پیروی کنید از آن .

وَ لَا تَتَّبِعُوا: و پیروی نکنید

السُّبُلَ: از راه هایی که

فَتَفَرَّقَ: پراکنده کند

بِكُمْ عَنْ: شما را از

سَبِيلِهِ: راهش.

ذَلِكُمْ: این هاست که

وَصَّاكُمْ: سفارش کرده شما را

بِهِ: به آن،

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

(۴۱۶) جلد ۸ سوره انعام

تَتَّقُونَ: تقوا پیشه کنید.

۱۵۹ إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَ كَانُوا شِيعًا لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُم

ص: ۳۵۷

بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ

إِنَّ الَّذِينَ: همانا کسانی که

فَرَقُوا: پراکنده ساختند

دِينَهُمْ: دینشان را

وَ كَانُوا: و شدند

شِيْعًا: گروه گروه

لَسْتَ: نیستی تو

مِنْهُمْ: از ایشان

فِي شَيْءٍ: در چیزی.

إِنَّمَا: جز این نیست که

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۱۷)

أَمْرُهُمْ: کارشان

إِلَى اللَّهِ: به سوی خداست

ثُمَّ: سپس

يُنَبِّئُهُمْ: خبر می دهد ایشان را

بِمَا: به آن چه که

كَانُوا يَفْعَلُونَ: انجام می دادند.

۱۶۰ مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرًا مِثْلِهَا وَ مَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَىٰ إِلَّا مِثْلُهَا وَ هُمْ لَا يُظْلَمُونَ

مَنْ جَاءَ: هر کس بیاورد

بِالْحَسَنَةِ: نیکی ای،

فَلَهُ: پس برای او

عَشْرًا: ده (برابر)

أَمْثَالِهَا: مثل آن است.

(۴۱۸) جلد ۸ سوره انعام

وَ مَنْ جَاءَ: و هر که بیاورد

بِالسَّيِّئَةِ: بدی ای،

فَلَا يُجْزَىٰ: پس جزا داده نمی شود

إِلَّا مِثْلُهَا: مگر مثل آن.

وَ هُمْ: و ایشان

لَا يُظْلَمُونَ: ستم نمی شوند.

۱۶۱ قُلْ إِنِّي هَدَانِي رَبِّيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيمًا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَ مَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

ص: ۳۵۹

قُلْ اَنْنَى: بگو: به درستی که مرا

هدانی: هدایت کرده

رَبِّآ: پروردگارم

إلى صِرَاطٍ: به سوی راهی

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۱۹)

مُسْتَقِيمٍ: راست

دینا قِيمًا: دینی پابرجا،

مِلَّةَ اِبْرَاهِيمَ: آیین ابراهیم

حَنِيفًا: پاک و استوار و حقگرا.

وَ مَا كَانَ: و نبود

مِنَ الْمُشْرِكِينَ: از مشرکان.

۱۶۲ قُلْ اِنْ صَلَاتى وَ نُسْکى وَ مَحْيَاىَ وَ مَمَاتى لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

قُلْ اِنَّ: بگو: همانا

صَلَاتى: نماز من

وَ نُسْکى: و عبادات من

وَ مَحْيَاىَ: و زندگی من

ص: ۳۶۰

وَمَمَاتِي: و مرگ من

(۴۲۰) جلد ۸ سوره انعام

لِلَّهِ: برای خدایی است

رَبِّ: که پروردگار

الْعَالَمِينَ: جهانیان است.

۱۶۳ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ

لا شریک: نیست شریکی

لَهُ: برای او.

وَ بِذَلِكَ: و به این

أُمِرْتُ: (کار) مأمورم

وَ أَنَا أَوَّلُ: و من اولین

الْمُسْلِمِينَ: مسلمانم.

۱۶۵ وَ هُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ الْأَرْضِ وَ رَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيُبْلِغَكُمْ فِي مَا آتَيْكُمْ

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۲۱)

إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ وَ إِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ

وَ هُوَ الَّذِي: و او کسی است که

ص: ۳۶۱

جَعَلَكُمْ: قرار داد شما را

خَلَا آئِفَ: جانشینان

الأَرْضِ: زمین،

و رَفَعَ: و بالا برد، برتری داد

بَعْضَكُمْ: بعضی از شما را

فَوْقَ بَعْضٍ: بالاتر از بعضی دیگر

دَرَجَاتٍ: درجاتی،

لِيُبْلُوَكُمْ: تا بیازماید شما را

فِي مَا آتَيْكُمْ: در آن چه داد به شما.

إِنَّ: به درستی که

رَبِّكَ: پروردگار تو

سَرِيعٌ: به سرعت

(۴۲۲) جلد ۸ سوره انعام

العِقَابِ: کیفر دهنده است

وَ إِنَّهُ: و همانا او

لَغَفُورٌ: هر آینه آمرزنده

رَحِيمٌ: مهربان است.

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۲۳)

ص: ۳۶۲

«سوره اعراف»

۲۶ یا بَنی اَدَمَ قَدْ اَنْزَلْنَا عَلَیْكُمْ لِبَاسًا یُّوَارِی سَوْءَاتِكُمْ وَ رِیشًا وَ لِبَاسُ التَّقْوٰی ذٰلِكَ خَیْرٌ ذٰلِكَ مِنْ اٰیٰتِ اللّٰهِ لَعَلَّهُمْ یَذَّكَّرُوْنَ

یا بَنی اَدَمَ: ای فرزندان آدم!

قَدْ: به تحقیق

اَنْزَلْنَا: نازل کردیم

عَلَیْكُمْ: بر شما

لِبَاسًا: لباسی را

یُّوَارِی: می پوشاند

سَوْءَاتِكُمْ: عورت های شما را

وَ رِیشًا: و زینتی است.

وَ لِبَاسٌ: و لباس

التَّقْوٰی: تقوی، پرهیزکاری

(۴۲۴) جلد ۸ سوره اعراف

ذٰلِكَ خَیْرٌ: آن، بهتر است.

ذٰلِكَ مِنْ: آن، از

اٰیٰتِ: آیات

ص: ۳۶۳

اللّٰه: خداوند است

لَعَلَّهُمْ: شاید شما

يَذَكَّرُونَ: متذکر شوید.

۲۹ قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ

قُلْ أَمَرَ: بگو: فرمان داده

رَبِّي: پروردگارم

بِالْقِسْطِ: به عدالت.

وَأَقِيمُوا: متوجه سازید

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۲۵)

وُجُوهَكُمْ: روی هایتان را

عِنْدَ كُلِّ: در هر

مَسْجِدٍ: مسجدی

وَادْعُوهُ: و بخوانید او را

مُخْلِصِينَ: خالصانه

لَهُ الدِّينَ: در دین،

ص: ۳۶۴

کَمَا: همان گونه که

بَدَأْكُمْ: آفرید شما را،

تَعُودُونَ: باز می گردید.

۳۱ يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ

یا بنی آدَم: ای فرزندان آدم!

خُذُوا زِينَتَكُمْ: بگیریید زینت خود را

(۴۲۶) جلد ۸ سوره اعراف

عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ: نزد هر مسجد

وَ كُلا: و بخورید

وَ اشْرَبُوا: و بیاشامید

وَ لَا تُسْرِفُوا: و اسراف نکنید.

إِنَّهُ لَا يُحِبُّ: همانا او دوست ندارد

الْمُسْرِفِينَ: اسراف کاران را.

۳۲ قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ

ص: ۳۶۵

الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَذَلِكَ نَفْصَلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

قُلْ مَنْ: بگو: چه کسی

حَرَّمَ: حرام نموده

زَيْنَهُ اللَّهِ: زینت خدا را

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۲۷)

الَّتِي أَخْرَجَ: که خارج کرده

لِعِبَادِهِ: برای بندگانش

وَ الطَّيِّبَاتِ: و پاکیزه ها را

مِنَ الرِّزْقِ: از روزی؟

قُلْ هِيَ: بگو: آن

لِلَّذِينَ: برای کسانی است که

آمَنُوا فِي: ایمان آوردند در

الْحَيَاةِ الدُّنْيَا: زندگانی دنیا،

خَالِصَةً: خالص

يَوْمَ الْقِيَامَةِ: در روز قیامت.

كَذَلِكَ: این چنین

نَفْصَلُ: شرح می دهیم

ص: ۳۶۶

الآيات: آیات را

لِقَوْمٍ: برای قومی که

(۴۲۸) جلد ۸ سوره اعراف

يَعْلَمُونَ: می دانند.

۵۵ اذْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ

اُدْعُوا: بخوانید

رَبَّكُمْ: پروردگارتان را

تَضَرُّعًا: از روی تضرع

وَخُفْيَةً: و پنهانی،

إِنَّهُ: به درستی که او

لَا يُحِبُّ: دوست ندارد

الْمُعْتَدِينَ: تجاوزکاران را.

۵۷ وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ حَتَّىٰ إِذَا أَقَلَّتْ سَحَابًا ثِقَالًا سُقْنَاهُ لِبَلَدٍ

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۲۹)

ص: ۳۶۷

مَيِّتٍ فَأَنْزَلْنَاهُ الْمَاءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِ مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ كَذَلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتَى لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

وَهُوَ الَّذِي: و فساد نکنید

يُرْسِلُ: می فرستد

الرِّيَّاحَ: بادها را

بُشْرًا: مژده دهنده

بَيْنَ يَدَيْ: پیشاپیش

رَحْمَتِهِ: (باران) رحمتش،

حَتَّى آ: تا

إِذَا: آن هنگام که

أَقْلَّتْ: بردارند

سَحَابًا: ابری

ثِقَالًا: سنگین ،

سُقْنَاهُ: می فرستیم آن را

(۴۳۰) جلد ۸ سوره اعراف

لِبَلَدٍ: برای سرزمینی

مَيِّتٍ: مرده،

ص: ۳۶۸

فَأَنْزَلْنَا: پس نازل کردیم ما

بِهِ الْمَاءَ: به وسیله آن آب را،

فَأَخْرَجْنَا بِهِ: پس خارج کردیم به آن

مِنْ كُلِّ: از هر

الثَّمَرَاتِ: میوه ای.

كَذَلِكَ: این چنین

نُخْرِجُ: خارج می کنیم

الْمَوْتَى: مرده را،

لَعَلَّكُمْ: باشد که شما

تَذَكَّرُونَ: متذکر شوید.

۵۸ وَ الْبَلَدِ الطَّيِّبِ يَخْرُجُ نَبَاتُهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَالَّذِي

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۳۱)

حَبَثَ لَا يَخْرُجُ إِلَّا نَكِدًا كَذَلِكَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ

وَ الْبَلَدُ: و سرزمین

الطَّيِّبُ: پاکیزه

ص: ۳۶۹

يُخْرِجُ: خارج می شود

نَبَاتُهُ: گیاهش

بِأَذْنِ رَبِّهِ: به امر پروردگارش.

وَ الَّذِي: و آن که

خَبَثٌ: ناپاک است

لَا يُخْرِجُ: خارج نمی شود

إِلَّا نَكِدًا: مگر اندکی ناچیز.

كَذَلِكَ: این چنین

نُصِرْفُ: می گردانیم، بیان می کنیم

الآياتِ: آیات را

(۴۳۲) جلد ۸ سوره اعراف

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يَشْكُرُونَ: شکر گزارند.

۵۹ لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ

ص: ۳۷۰

لَقَدْ: هر آینه به تحقیق

أَرْسَلْنَا: فرستادیم

نُوحًا إِلَى: نوح را به سوی

قَوْمِهِ: قومش،

فَقَالَ: پس گفت:

يَا قَوْمِ: ای قوم من!

اعْبُدُوا اللَّهَ: پرستش کنید خدا را

مَا لَكُمْ مِنْ: نیست برای شما هیچ

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۳۳)

إِلَهٍ غَيْرُهُ: الهی مگر او،

إِنِّي آخِافُ: همانا من می ترسم

عَلَيْكُمْ عَذَابَ: بر شما از عذاب

يَوْمٍ عَظِيمٍ: روزی بزرگ.

۶۰ قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرِيكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

قَالَ الْمَلَأُ: گفتند: بزرگان

مِنْ قَوْمِهِ: از قومش

ص: ۳۷۱

إِنَّا: همانا ما

لَتَرِيكَ: هر آینه می بینم تو را

فِي ضَلَالٍ: در گمراهی

مُبِينٍ: آشکاری.

۶۱ قَالَ يَا قَوْمِ لَيْسَ بِي ضَلَالَةٌ وَ لَكِنِّي رَسُولٌ

(۴۳۴) جلد ۸ سوره اعراف

مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ

قال: گفت:

يا قوم: ای قوم من!

ليس بي: نیست در من

ضلالة: گمراهی ای

و لكنني: ولیکن من

رسول من: فرستاده ای از جانب

رب العالمين: پروردگار جهانیانم.

۶۲ ابْلُغْكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَ اَنْصَحْ لَكُمْ وَ اَعْلَمُ

ص: ۳۷۲

مِنْ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

أُبَلِّغُكُمْ: ابلاغ می کنم به شما

رِسَالَاتٍ: رسالت های

رَبِّي: پروردگارم را

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۳۵)

وَأَنْصَحُ: و نصیحت می کنم

لَكُمْ: شما را،

وَأَعْلَمُ: و می دانم

مِنْ اللَّهِ: از خدا

ما لَا تَعْلَمُونَ: چیزهایی که شما نمی دانید.

۶۳ أَوْ عَجِبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلَى رَجُلٍ مِنْكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَ لِتَتَّقُوا وَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

أَوْ عَجِبْتُمْ: آیا تعجب کرده اید

أَنْ جَاءَكُمْ: از این که آمد شما را

ذِكْرٌ مِنْ: تذکری از جانب

رَبِّكُمْ عَلَى: پروردگارتان بر

ص: ۳۷۳

رَجُلٍ مِّنْكُمْ: مردی از خودتان؟

لِيُنذِرَكُمْ: تا بیم دهد شما را

(۴۳۶) جلد ۸ سوره اعراف

وَلِتَتَّقُوا: و باید پرهیزگار شوید

وَلَعَلَّكُمْ: و شاید شما

تُرْحَمُونَ: رحم کرده شوید.

۶۴ فَكَذَّبُوهُ فَانْتَجِنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ وَاعْرَقْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا عَمِينَ

فَكَذَّبُوهُ: پس تکذیب نمودند او را

فَانْتَجِنَاهُ: و نجات دادیم ما او را

وَالَّذِينَ مَعَهُ: و کسانی را که با او

فِي الْفُلْكِ: در کشتی بودند،

وَاعْرَقْنَا: و غرق نمودیم

الَّذِينَ: کسانی را که

كَذَّبُوا: تکذیب کردند

بِآيَاتِنَا: آیات ما را.

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۳۷)

ص: ۳۷۴

إِنَّهُمْ: به درستی که ایشان

كَانُوا: بودند

قَوْمًا عَمِينَ: مردمانی کوردل.

۶۵ وَ إِلَىٰ عَادِ أَخَاهُمْ هُودَا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ

وَ إِلَىٰ عَادٍ: و به سوی قوم عاد

أَخَاهُمْ: برادرشان

هُودَا: هود را (فرستادیم).

قَالَ يَا قَوْمِ: گفت: ای قوم من!

اعْبُدُوا: پرستش کنید

اللَّهُ: خدا را

مَا لَكُمْ: نیست برای شما

مِنْ إِلَهٍ: هیچ الهی

(۴۳۸) جلد ۸ سوره اعراف

غَيْرُهُ: غیر از او.

أَفَلَا تَتَّقُونَ: آیا پس پرهیزکاری نمی کنید؟

ص: ۳۷۵

۶۶ قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرِيكَ فِي سَفَاهِهِ وَإِنَّا لَنُظُنُّكَ مِنَ الْكَاذِبِينَ

قال: گفتند:

الملاء: بزرگان (اشراف)

الذين كفروا: كه كافر بودند

من قوميه: از قومش

انا: همانا ما

لنريك: هر آينه مي بينيم تو را

في سفاهيه: در بي خردي، ناداني

وانا: و همانا ما

لنظنك: مسلما مي پنداريم تو را

سوره اعراف لغات و مفاهيم قرآن كريم (۴۳۹)

من الكاذبين: كه از دروغگوياني.

۶۷ قَالَ يَا قَوْمِ لَيْسَ بِي سَفَاهَةٌ وَ لَكِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ

قال: گفت:

يا قوم: اي قوم من!

ص: ۳۷۶

لَيْسَ بِي: نیست در من

سَفَاهَةٌ: سفاhti، نادانی ای

وَ لَكِنِّي: وليكن من

رَسُولٌ: فرستاده ای

مِنْ رَبِّ: از جانب پروردگار

الْعَالَمِينَ: جهانیانم.

۶۸ اُبَلِّغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَ اَنَا لَكُمْ ناصِحٌ اَمِينٌ

(۴۴۰) جلد ۸ سوره اعراف

اُبَلِّغُكُمْ: ابلاغ می کنم به شما

رِسَالَاتِ: رسالت های

رَبِّي: پروردگارم را

وَ اَنَا لَكُمْ: و من برای شما

ناصِحٌ: نصیحت کننده امینم.

۶۹ اَوْ عَجِبْتُمْ اَنْ جَاءَكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ عَلٰى رَجُلٍ مِّنْكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَ اذْكُرُوا اِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ

ص: ۳۷۷

بَعْدَ قَوْمِ نُوحٍ وَ زَادَكُمْ فِي الْخَلْقِ بَضْطَةً فَادْكُرُوا آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

أَوْ عَجِبْتُمْ: آیا تعجب کردید

أَنْ جَاءَكُمْ: از این که آمد شما را

ذِكْرٍ مِنْ: تذکری از جانب

رَبِّكُمْ: پروردگارتان

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۴۱)

عَلَى رَجُلٍ: بر مردی

مِنْكُمْ: از خودتان

لِيُنذِرَكُمْ: تا بیم دهد شما را؟

وَ اذْكُرُوا: و به یاد آورید

إِذْ: هنگامی که

جَعَلَكُمْ: قرار داد شما را

خُلَفَاءَ مِنْ: جانشینانی از

بَعْدَ قَوْمٍ: بعد قوم

نُوحٍ: نوح

ص: ۳۷۸

وَزَادَكُمْ: و زیاد کرد شما را، گسترش داد شما را

فِي الْخَلْقِ: در آفرینش

بَصْطَةً: از نظر جثه، از نظر توانایی.

فَاذْكُرُوا: پس به یاد آورید

الْآءِ اللَّهُ: نعمت های خدا را

(۴۴۲) جلد ۸ سوره اعراف

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

تُقْلِحُونَ: رستگار شوید.

۷۰ قَالُوا آجِئْنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ

قَالُوا آ: گفتند:

أَجِئْنَا: آیا آمده ای به سوی ما

لِنَعْبُدَ: تا پرستیم

اللَّهُ وَحْدَهُ: خدای یگانه را

وَنَذَرَ: و رها کنیم

ص: ۳۷۹

ما كان يَعْبُدُ: آن چه را می پرستیدند

أَبَاؤُنَا: پدران ما؟

فَأْتِنَا: پس بیاور برای ما

بِمَا تَعِدُنَا: آن چه وعده می دهی به ما،

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۴۳)

إِنْ كُنْتَ: اگر هستی

مِنَ الصَّادِقِينَ: از راستگویان.

۷۱ قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ رِجْسٌ وَ غَضَبٌ أَتَجَادِلُونَنِي فِي أَسْمَاءِ سَيِّمِيْتُمْوهَا أَنْتُمْ وَ آبَاؤُكُمْ مَا نَزَّلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ فَانظُرُوا أَنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنتَظِرِينَ

قَالَ قَدْ: گفت: به تحقیق

وَقَعَ عَلَيْكُمْ: واقع شده بر شما

مِنَ رَبِّكُمْ: از جانب پروردگارتان

رِجْسٌ: پلیدی، عذاب

ص: ۳۸۰

وَ غَضَبٌ: و غضب.

أَتَجَادِلُونَنِي: آیا مجادله می کنید با من

فِي أَسْمَاءٍ: در مورد نام هایی که

(۴۴۴) جلد ۸ سوره اعراف

سَمَّيْتُمُوهُنَّ: نام گذاری کرده اید آن ها را

أَنْتُمْ وَ: شما و

أَبَاؤُكُمْ: پدرانتان (برای بت ها؟!)

مَا نَزَّلَ: (در حالی که) نازل نکرده

اللَّهُ: خداوند

بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ: (درباره) آن هیچ حجتی،

فَأَنْتَظِرُوا: پس منتظر باشید

إِنِّي مَعَكُمْ: که همانا من با شما

مِنَ الْمُنتَظِرِينَ: از منتظرانم.

۷۲ فَانجِنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَقَطَّعْنَا دَابِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَ مَا كَانُوا مُؤْمِنِينَ

ص: ۳۸۱

فَأَنْجَيْنَاهُ: پس نجات دادیم او را

وَالَّذِينَ: و کسانی را که

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۴۵)

مَعَهُ بِرَحْمَةٍ: با او بودند به رحمتی

مِنَّا: از جانب خودمان،

وَقَطَعْنَا: و قطع کردیم

دَابِرًا: ریشه، نسل

الَّذِينَ: کسانی را که

كَذَّبُوا: تکذیب نمودند

بِآيَاتِنَا: آیات ما را،

وَمَا كَانُوا: و نبودند

مُؤْمِنِينَ: مؤمن.

۷۳ وَ إِلَىٰ تَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيْنَهُ مِنْ رَبِّكُمْ هَدَاهِ اللَّهُ لَكُمْ إِيَّاهُ فَذَرُّوا
تَأْكُلُوا فِي آيَاتِ اللَّهِ

ص: ۳۸۲

وَلَا تَمْسُوْهَا بِسُوْءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ الْيَمِّ

(۴۴۶) جلد ۸ سوره اعراف

وَإِلَى ثَمُوْدَ: وَبِهِ سُوْي (قوم) ثمود

أَخَاهُمْ: برادرشان

صَالِحًا: صالح را (فرستادیم).

قَالَ يَا قَوْمِ: گفت: ای قوم من!

اعْبُدُوا: عبادت کنید

اللَّهِ: خدا را

مَا لَكُمْ مِنْ: نیست برای شما هیچ

إِلَهٍ غَيْرُهُ: خدایی غیر از او.

قَدْ: به تحقیق

جَاءَتْكُمْ: آمد شما را

بَيِّنَةٌ: دلیل روشنی

مِنْ: از جانب

رَبِّكُمْ: پروردگارتان.

هَذِهِ نَاقَةٌ: این شتر

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۴۷)

ص: ۳۸۳

اللّٰهُ: خدا،

لَكُمْ: برای شما

آيَةً: معجزه ای است،

فَذَرُوها: پس رهايش كنيد

تَأْكُلْ فِي: تا بخورد در

أَرْضِ اللّٰهِ: زمين خدا.

و لَا تَمْسُوها: و آزار نرسانيد به آن

بِسُوَاءٍ: به بدى،

فَيَأْخُذْكُمْ: پس مى گيرد شما را

عَذَابٌ أَلِيمٌ: به عذابى دردناك.

۷۴ وَ اذْكُرُوا آ اذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ عَادٍ وَ بَوَّأَكُمْ فِي الْاَرْضِ تَتَّخِذُونَ مِنْ سِيْهُولِها قُصُورا وَ تَنْحِتُونَ الْجِبَالَ بُيُوتا فَادْكُرُوا آ
الآءَ اللّٰهِ

(۴۴۸) جلد ۸ سوره اعراف

وَ لَا تَعْتَنُوا فِي الْاَرْضِ مُفْسِدِينَ

ص: ۳۸۴

وَ اذْكُرُوا آ: و به یاد آورید

اذ: هنگامی که

جَعَلَكُمْ: قرار داد شما را

خُلَفَاءَ: جانشینان

مِنْ بَعْدِ عَادٍ: از بعد قوم عاد

وَ بَوَّأَكُمْ: و مستقر ساخت شما را

فِي الْأَرْضِ: در زمین،

تَتَّخِذُونَ: می گیرید، می سازید

مِنْ سُهُولِهَا: در دشت هایش

قُصُورًا: قصرها،

وَ تَنْحِتُونَ: و می تراشید

الْجِبَالِ: از کوه ها

بُيُوتًا: خانه هایی.

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۴۹)

فَاذْكُرُوا آ: پس به یاد آورید

الْآءِ اللَّهِ: نعمت های خدا را

ص: ۳۸۵

وَلَا تَعْتُوا: و سرکشی نکنید

فِي الْأَرْضِ: در زمین

مُفْسِدِينَ: در حالی که مفسد هستید.

۷۵ قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لِلَّذِينَ اسْتَضَعُوا لِمَنْ آمَنَ مِنْهُمْ أَتَعْلَمُونَ أَنَّ صَالِحًا مُرْسَلٌ مِنْ رَبِّهِ قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلَ بِهِ
مُؤْمِنُونَ

قَالَ: گفتند:

الْمَلَأُ: بزرگان و اشراف،

الَّذِينَ: کسانی که

اسْتَكْبَرُوا: استکبار ورزیدند

مِنْ قَوْمِهِ: از قومش،

(۴۵۰) جلد ۸ سوره اعراف

لِلَّذِينَ: به کسانی که

اسْتَضَعُوا: ضعیف شده بودند،

لِمَنْ: به آنان که

ص: ۳۸۶

امَنَ: ایمان آوردند

مِنْهُمْ: از ایشان

اتَّعَلَّمُونَ: آیا می دانید (یقین دارید)

أَنَّ صَالِحًا: که همانا صالح

مُرْسَلٌ: فرستاده ای

مِنْ رَبِّهِ: از جانب پروردگارش است؟

قَالُوا إِنَّا: گفتند: همانا ما

بِمَا أُرْسِلَ: به آن چه رسالت یافته

بِهِ مُؤْمِنُونَ: به آن مؤمنیم.

۷۶ قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا بِالذِّيَا آمَنَّا

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۵۱)

بِهِ كَافِرُونَ

قَالَ الَّذِينَ: گفتند: کسانی که

اسْتَكْبَرُوا: تکبر ورزیدند

إِنَّا بِالذِّيَا: همانا ما به آن چه

ص: ۳۸۷

امْتَنُّم بِهِ: ایمان آوردید شما به آن،

كَافِرُونَ: کافریم.

۷۷ فَعَقَرُوا النَّاقَةَ وَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ وَقَالُوا يَا صَالِحُ ائْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ

فَعَقَرُوا: پس پی کردند، کشتند

النَّاقَةَ: ناقه را، شتر را

وَعَتَوْا: و سرپیچی کردند

عَنْ أَمْرِ: از امر

رَبِّهِمْ: پروردگارشان

(۴۵۲) جلد ۸ سوره اعراف

وَقَالُوا: و گفتند:

يَا صَالِحُ: ای صالح!

ائْتِنَا: بیاور

بِما: آن چه را

تَعِدُنَا: وعده می دهی به ما

ص: ۳۸۸

إِنْ كُنْتَ: اگر هستی

مِنَ الْمُرْسَلِينَ: از فرستادگان.

۷۸ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ

فَأَخَذَتْهُمُ: پس گرفت ایشان را

الرَّجْفَةُ: زلزله،

فَأَصْبَحُوا: پس صبح کردند

فِي دَارِهِمْ: در خانه شان

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۵۳)

جَاثِمِينَ: (در حالی که) جسم شان بی جان بود.

۷۹ فَتَوَلَّىٰ عَنْهُمْ وَقَالَ يَا قَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَهَ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ وَ لَكِنْ لَا تُحِبُّونَ النَّاصِحِينَ

فَتَوَلَّى: پس روی گرداند

ص: ۳۸۹

عَنْهُمْ: از ایشان،

وَ قَالَ: و گفت:

يَا قَوْمِ: ای قوم من!

لَقَدْ: هر آینه به تحقیق

أَبْلَغْتُكُمْ: ابلاغ کردم به شما

رِسَالَةً: رسالت

رَبِّي: پروردگارم را

وَ نَصَحْتُ: و نصیحت کردم

(۴۵۴) جلد ۸ سوره اعراف

لَكُمْ: به شما

وَ لَكِنْ: ولیکن

لَا تُحِبُّونَ: شما دوست ندارید

النَّاصِحِينَ: نصیحت کنندگان را.

۸۵ وَ إِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَ تَكُمْ بَيِّنَةٌ

ص: ۳۹۰

مِنْ رَبِّكُمْ فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

وَ إِلَى مَدِينَةٍ: نو به سوی تو مدین

أَخَاهُمْ: برادرشان

شُعْبًا: شعب را (فرستادیم).

قَالَ: گفت:

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۵۵)

يَا قَوْمِ: ای قوم من

اعْبُدُوا: پرستش کنید

اللَّهُ: خدا را

مَا لَكُمْ: نیست برای شما

مِنْ إِلَهٍ: هیچ خدایی

غَيْرُهُ: غیر از او،

قَدْ: به تحقیق

جَاءَتْكُمْ: آمد شما را

ص: ۳۹۱

بَيِّنَةٌ: دليل روشنی

مِنْ: از جانب

رَبِّكُمْ: پروردگارتان.

فَأَوْفُوا: پس وفا کنید، ادا کنید

الْكَيْلَ: پیمانہ

وَالْمِيزَانَ: و وزن را،

(۴۵۶) جلد ۸ سوره اعراف

وَلَا تَبْخَسُوا: و نگاهید، کم نکنید

النَّاسَ: از مردم

أَشْيَاءَهُمْ: چیزهایشان را

وَلَا تُفْسِدُوا: و فساد نکنید

فِي الْأَرْضِ: در زمین

بَعْدَ: بعد

إِصْلَاحِهَا: اصلاحش.

ذَلِكُمْ خَيْرٌ: این بهتر است

لَكُمْ: برای شما

إِنْ كُنْتُمْ: اگر باشید

ص: ۳۹۲

مُؤْمِنِينَ: مؤمن.

۸۶ وَلَا تَقْعُدُوا بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ وَتَصُدُّونَ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ مَنَّا مَنْ بِهِ وَتَّبِعُونَهَا عِوَجًا وَاذْكُرُوا

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۵۷)

إِذْ كُنْتُمْ قَلِيلًا فَكَثَّرَكُمْ وَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ

وَلَا تَقْعُدُوا: و نشینید

بِكُلِّ: بر سر هر

صِرَاطٍ: راهی که

تُوعِدُونَ: وعده دهید

وَتَصُدُّونَ: و بازدارید

عَنِ سَبِيلِ: از راه

اللَّهِ: خدا

مَنَّا: کسی را که

إِيمَانًا: ایمان آورده به آن

وَتَّبِعُونَهَا: و طلب کنید آن را، و نشان دهید آن را

ص: ۳۹۳

عَوَجًا: کج و معوج، منحرف.

وَ اذْکُرُوا: و به یاد آورید

(۴۵۸) جلد ۸ سوره اعراف

اِذْ: هنگامی را که

کُنْتُمْ: بودید

قَلِيلًا: (افراد) کمی،

فَكَثَّرَكُمُ: پس فزونی داد شما را.

وَ اَنْظُرُوا: و بنگرید

كَيْفَ كَانَ: چگونه بود

عَاقِبَةُ: عاقبت

الْمُفْسِدِينَ: فساد کنندگان.

۸۷ وَ اِنْ كَانَ طَائِفَةٌ مِنْكُمْ اٰمَنُوا بِالَّذِيْ اُرْسِلْتُ بِهِ وَ طَائِفَةٌ لَّمْ يُؤْمِنُوْا فَاصْبِرُوْا حَتّٰى يَحْكُمَ اللّٰهُ بَيْنَنَا وَ هُوَ خَيْرُ الْحٰكِمِيْنَ

وَ اِنْ كَانَ: و اگر بود

طَائِفَةٌ: طایفه ای

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۵۹)

ص: ۳۹۴

مِنْكُمْ: از شما

امُّوْا: که ایمان آورده اند

بِالَّذِيَّآ: به آن چه

أُرْسِلْتُ: فرستاده شده ام

بِهِ: به آن

وَ طَائِفَةٌ: و طایفه ای

لَمْ يُؤْمِنُوْا: ایمان نیاورده اند،

فَاصْبِرُوْا: پس صبر کنید

حَتَّى: تا

يَحْكُمُ: حکم کند، داوری کند

اللَّهُ: خداوند

بَيْنَنَا: بین ما،

وَ هُوَ: و او

خَيْرٌ: بهترین

(۴۶۰) جلد ۸ سوره اعراف

الْحَاكِمِيْنَ: داوران است.

«پایان جزء ۸»

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۶۱)

ص: ۳۹۵

۸۸ قَالَ الْمَلَأَةُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَنُخْرِجَنَّكَ يَا شُعَيْبُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَا أَوْ لَتَعُوذُنَّ فِي مِلَّتِنَا قَالَ أَوَلَوْ كُنَّا كَارِهِينَ

قال: گفتند:

الملاء: بزرگان، اشراف،

الذين: کسانی که

استکبروا: تکبر ورزیدند

من قومه: از قومش،

لنُخْرِجَنَّكَ: هر آینه حتما خارج می کنیم تو را

یا شعیب! ای شعیب!

والذين: و کسانی را که

امنوا: ایمان آوردند

معك: با تو،

من قريتنا: از آبادی و شهرمان

(۴۶۲) جلد ۹ سوره اعراف

أو لتعودنَّ: یا باز گردید

فی ملتنا: به آئین ما.

ص: ۳۹۶

قَالَ أَوْ لَوْ كُنَّا: گفت: آیا و اگر چه

کارهین: اکراه داشته باشیم؟

۸۹ قَدْ افْتَرَيْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنْ عُدْنَا فِي مِلَّتِكُمْ بَعْدَ إِذْ نَجَّانَا اللَّهُ مِنْهَا وَ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّنَا وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَ بَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ

قَدْ: به تحقیق

افْتَرَيْنَا: افترا زده ایم

عَلَى اللَّهِ: به خدا

كَذِبًا: دروغی را

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۶۳)

إِنْ عُدْنَا: اگر باز گردیم

فِي مِلَّتِكُمْ: به آئین شما

بَعْدَ إِذْ: بعد از آن که

نَجَّانَا: نجات بخشیده ما را

ص: ۳۹۷

اللَّهُ: خداوند

مِنْهَا: از آن.

وَمَا يَكُونُ: و نباشد

لَنَا أَنْ: بر ما این که

نُعُودَ فِيهَا: باز گردیم به آن،

إِلَّا أَنْ: مگر این که

يَشَاءَ: بخواهد

اللَّهُ: خدایی که

رَبُّنَا: پروردگار ماست.

وَسِعَ: وسعت دارد

(۴۶۴) جلد ۹ سوره اعراف

رَبُّنَا: پروردگار ما

كُلِّ شَيْءٍ: به همه چیز

عِلْمًا: از نظر علم .

عَلَى اللَّهِ: بر خدا

تَوَكَّلْنَا: توکل کرده ایم ما.

رَبَّنَا: پروردگارا

ص: ۳۹۸

افْتَحْ: بگشای، داوری کن

بَيْنَنَا: بین ما

وَيَبْنِ قَوْمَنَا: و بین قوم ما

بِالْحَقِّ: به حق

وَأَنْتَ خَيْرٌ: و تو بهترین

الْفَاتِحِينَ: داورانی.

۹۰ وَ قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۶۵)

لَئِنْ اتَّبَعْتُمْ شُعَيْبًا إِنَّكُمْ إِذَا لَخَاسِرُونَ

وَ قَالَ: و گفتند:

الْمَلَأُ: بزرگان، اشراف،

الَّذِينَ: آنان که

كَفَرُوا: کافر بودند

مِنْ قَوْمِهِ: از قومش

لَئِنْ: هر آینه اگر

اتَّبَعْتُمْ: پیروی کنید

ص: ۳۹۹

شُعَيْبًا: شَعِيبَ رَا

اِنَّكُمْ: هَمَانَا شَمَا

اِذَا: دَرِ اَن هَنگَام

لَخَاسِرُونَ: حَتْمَا اَز زِيَانكَارَان خَوَاهِيد بُوَد.

۹۱ فَاخَذَتْهُمْ الرَّجْفَةُ فَاصْبَحُوا فَيَدَارِهِمْ جَاثِمِينَ

(۴۶۶) جلد ۹ سوره اعراف

فَاخَذَتْهُمْ: پَس گَرَفَت اَن هَا رَا

الرَّجْفَةُ: زَلزَلَه

فَاصْبَحُوا: پَس صَبِح كَرَدَنَد

فِي دَارِهِمْ: دَر خَانَه شَان

جَاثِمِينَ: (دَر حَالِي كَه) بِي جَان بُوَدَنَد.

۹۲ الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا هُمُ الْخَاسِرِينَ

الَّذِينَ: كَسَانِي كَه

كَذَّبُوا: تَكْذِيب نَمُوَدَنَد

ص: ۴۰۰

شُعَيْبًا: شعیب را

كَأَنَّ لَمْ يَعْنُوا: گویی ساکن نبودند

فِيهَا: در آن (خانه ها).

الَّذِينَ: کسانی که

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۶۷)

كَذَّبُوا: تکذیب نمودند

شُعَيْبًا: شعیب را

كَانُوا هُمْ: بودند ایشان

الْخَاسِرِينَ: زیانکار.

۹۳ فَتَوَلَّىٰ عَنْهُمْ وَقَالَ يَا قَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ فَكَيْفَ آسَىٰ عَلَىٰ قَوْمٍ كَافِرِينَ

فَتَوَلَّى: پس روی گرداند

عَنْهُمْ: از ایشان

وَقَالَ: و گفت:

يَا قَوْمِ: ای قوم من!

ص: ۴۰۱

لَقَدْ: هر آینه به تحقیق

أَبْلَغْتُكُمْ: ابلاغ کردم به شما

(۴۶۸) جلد ۹ سوره اعراف

رِسَالَاتٍ: رسالات، پیغام های

رَبِّي: پروردگارم را،

و نَصَحْتُ: و نصیحت نمودم

لَكُمْ: شما را،

فَكَيْفَ: پس چگونه

اسی عَلِي: تأسف بخورم بر

قَوْمٍ: قومی

كافِرِينَ: کافر؟

۹۴ وَ مَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَضُرُّعُونَ

وَ مَا أَرْسَلْنَا: و نفرستادیم ما

فِي قَرْيَةٍ: در آبادی ای

مِّنْ نَّبِيٍّ: هیچ پیامبری را

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۶۹)

ص: ۴۰۲

إِلَّا: مَكْر

أَخَذْنَا: كه گرفتیم، گرفتار نمودیم

أَهْلَهَا: اهلش را

بِالْبُسَاءِ: به سختی

وَالضَّرَاءِ: و خسارت، ضرر

لَعَلَّهُمْ: شاید ایشان

يَضْرَعُونَ: تضرع کنند، زاری کنند، (به خود آیند).

۹۵ ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّى عَفَوْا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ آبَاءَنَا الضَّرَّاءُ وَالسَّرَّاءُ فَأَخَذْنَاهُمْ بَعْتَهُ وَهُمْ لَا يُشْعُرُونَ

ثُمَّ: سپس

بَدَّلْنَا: تبدیل نمودیم

مَكَانَ: جای

(۴۷۰) جلد ۹ سوره اعراف

السَّيِّئَةِ: بدی را

الْحَسَنَةَ: به خوبی

ص: ۴۰۳

حَتَّىٰ عَفَوْا: تا فرونی گرفتند

وَ قَالُوا: و گفتند:

قَدْ مَسَّ: به تحقیق رسید

أَبَاءَنَا: به پدران ما

الضَّرَّاءُ: سختی

وَ السَّرَّاءُ: و خسارت،

فَأَخَذْنَاهُمْ: پس گرفتیم ما ایشان را

بُعْتَهُ: ناگهان، ناگهانی

وَ هُمْ: در حالی که آن ها

لَا يَشْعُرُونَ: غافل بودند، درک نداشتند.

۹۶ وَ لَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَيَّا آمَنُوا وَ اتَّقَوْا لَفَتَحْنَا

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۷۱)

عَلَيْهِمْ بَرَكَاتٍ مِنَ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ وَ لَكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

وَ لَوْ أَنَّ: و اگر این که

أَهْلَ: اهل

ص: ۴۰۴

الْقُرْيَا: شهرها، آبادی ها

امُّوَا: ایمان آورده

وَ اتَّقَوْا: و پرهیزکاری کرده بودند،

لَفَتَّخْنَا: هر آینه می گشودیم

عَلَيْهِمْ: برایشان

بَرَكَاتٍ: برکت هایی

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

وَ الْأَرْضِ: و زمین

وَ لَكِن: ولیکن

كَذَّبُوا: تکذیب کردند،

(۴۷۲) جلد ۹ سوره اعراف

فَاخَذْنَاهُمْ: پس گرفتیم ما ایشان را

بِمَا: به آن چه

كَانُوا يَكْسِبُونَ: کسب می کردند.

۹۷ أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرْيَا أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيَاتًا وَ هُمْ نَائِمُونَ

ص: ۴۰۵

أَفَأَمِنَ: آیا پس ایمن هستند

أَهْلُ الْقُرْيَا: اهل شهرها

أَنْ يَأْتِيَهُمْ: که بیاید ایشان را

بَأْسُنَا بِيَاتَا: عذاب ما شبانه

وَهُمْ نَائِمُونَ: در حالی که ایشان در خوابند؟

۹۸ أَوْ أَمِنَ أَهْلُ الْقُرْيَا أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضُحَىٰ وَهُمْ يَلْعَبُونَ

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۷۳)

أَوْ أَمِنَ: و آیا ایمن هستند

أَهْلُ الْقُرْيَا: اهل آبادی ها

أَنْ يَأْتِيَهُمْ: این که بیاید ایشان را

بَأْسُنَا: عذاب ما

ضُحَىٰ: روز، نیمروز

وَهُمْ يَلْعَبُونَ: در حالی که ایشان بازی می کنند؟

۹۹ أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يُأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ

ص: ۴۰۶

الْخَاسِرُونَ

أَفَأَمِنُوا: آیا پس ایمن هستند

مَكْرًا: از مکر

اللَّهِ: خدا؟

فَلَا يَأْمَنُ: پس ایمن نمی شوند

مَكْرًا: از مکر

(۴۷۴) جلد ۹ سوره اعراف

اللَّهِ: خدا

إِلَّا الْقَوْمَ: مگر قوم

الْخَاسِرُونَ: زیانکار.

۱۴۶ سَأَصْرِفُ عَنْ آيَاتِيَ الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَإِنْ يَرَوْا كُفْرًا إِهٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ العَمَى يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ

سَأَصْرِفُ: به زودی منصرف خواهم کرد

ص: ۴۰۷

عَنْ آيَاتِي: از آیاتم

الَّذِينَ: کسانی را که

يَتَكَبَّرُونَ: تکبر می ورزند

فِي الْأَرْضِ: در زمین

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۷۵)

بِغَيْرِ الْحَقِّ: به ناحق،

وَإِنْ يَرَوْا: و اگر ببینند

كُلَّ آيَةٍ: هر آیه ای را، هر نشانه ای را

لَا يُؤْمِنُوا: ایمان نمی آورند

بِهَا: به آن

وَإِنْ يَرَوْا: و اگر ببینند

سَبِيلَ: راه

الرُّشْدِ: رشد را، کمال را،

لَا يَتَّخِذُوهُ: نمی گیرند آن را

سَبِيلًا: نمی گیرند آن را

وَإِنْ يَرَوْا: و اگر ببینند

سَبِيلَ: راه

ص: ۴۰۸

الْغَيِّ: ستم را، گمراهی را

يَتَّخِذُوهُ: می گیرند آن را

(۴۷۶) جلد ۹ سوره اعراف

سَبِيلًا: راه و روشی.

ذَلِكَ: این،

بِأَنَّهُمْ: به آن جهت است که آن ها

كَذَّبُوا: تکذیب نمودند

بِآيَاتِنَا: آیات ما را

وَ كَانُوا: و بودند

عَنْهَا: از آن

غَافِلِينَ: غافل.

۱۴۷ وَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَ لِقَاءِ الْآخِرَةِ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

وَ الَّذِينَ: و کسانی که

كَذَّبُوا: تکذیب نمودند

بِآيَاتِنَا: آیات ما را

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۷۷)

ص: ۴۰۹

وَلِقَاءِ: و دیدار

الْآخِرَةِ: آخرت را،

حَبِطَتْ: نابود شد، تباه شد

أَعْمَالُهُمْ: اعمالشان.

هَلْ: آیا

يُجْزَوْنَ: پاداش داده می شوند

الْأَمَّا: جز به آن چه

كَانُوا يَعْمَلُونَ: عمل می کردند؟

۱۵۷ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ

(۴۷۸) جلد ۹ سوره اعراف

آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنزِلَ مَعَهُ ۖ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

ص: ۴۱۰

الَّذِينَ: آن کسانی که

يَتَّبِعُونَ: پیروی می کنند

الرَّسُولَ: از رسول

النَّبِيِّ: پیامبری

الْأُمِّيِّ: درس نخوانده،

الَّذِي: آن که

يَجِدُونَهُ: می یابند (وصف) او را

مَكْتُوبًا: نوشته شده

عِنْدَهُمْ: نزدشان

فِي التَّوْرَةِ: در تورات

وَالْإِنْجِيلِ: و انجیل،

يَأْمُرُهُمْ: فرمان می دهد آن ها را

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۷۹)

بِالْمَعْرُوفِ: به معروف، خوبی

وَيَنْهَيْهُمْ: و نهی می کند آن ها را

عَنِ الْمُنْكَرِ: از منکر، بدی

وَيُحِلُّ: و حلال می کند

ص: ۴۱۱

لَهُمْ: برای آن ها

الطَّيِّبَاتِ: پاکیزه ها را،

و يُحَرِّمُ: و حرام می کند

عَلَيْهِمْ: بر آن ها

الْحَبَائِثَ: ناپاکی ها، پلیدی ها را،

و يَضَعُ: و برمی دارد

عَنْهُمْ: از ایشان

إِضْرَهُمْ: بارهای سنگین شان

و الْأَغْلَالَ: و زنجیرهایی را

الَّتِي كَانَتْ: که بود

(۴۸۰) جلد ۹ سوره اعراف

عَلَيْهِمْ: برایشان.

فَالَّذِينَ: پس کسانی که

آمَنُوا بِهِ: ایمان آوردند به او

و عَزَّرُوهُ: و حمایتش کردند

و نَصَرُوهُ: و یاریش نمودند

و اتَّبَعُوا: و پیروی کردند

ص: ۴۱۲

النُّورَ الَّذِيَا: نوری را که

أُنزِلَ: نازل شد

مَعَهُ: با او،

أَوْلَائِكَ: آنان

هُمُ الْمُفْلِحُونَ: ایشانند رستگاران.

۱۵۸ قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۸۱)

وَيُمِيتُ فَأَمْنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

قُلْ يَا أَيُّهَا: بگو: ای

النَّاسُ: مردم!

إِنِّي: همانا من

رَسُولُ اللَّهِ: فرستاده خدا

إِلَيْكُمْ: به سوی شما

جَمِيعًا: همگی، هستم

ص: ۴۱۳

الَّذِي: آن که

لَهُ مُلْكُ: برای اوست حکومت

السَّمَوَاتِ: آسمان ها

وَالْأَرْضِ: و زمین.

لَا إِلَهَ: نیست معبودی

إِلَّا هُوَ: مگر او،

(۴۸۲) جلد ۹ سوره اعراف

يُحْيِي: زنده می کند

وَيُمِيتُ: و می میراند.

فَأَمِنُوا: پس ایمان بیاورید

بِاللَّهِ: به خدا

وَرَسُولِهِ: و فرستاده اش،

النَّبِيِّ: پیامبر

الْأُمِّيِّ: درس نخوانده

الَّذِي يُؤْمِنُ: که ایمان دارد

بِاللَّهِ: به خدا

وَكَلِمَاتِهِ: و کلماتش

ص: ۴۱۴

وَ اتَّبِعُوهُ: و پیروی نماید او را،

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

تَهْتَدُونَ: هدایت یابید.

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۸۳)

۱۶۳ وَ اسْأَلُهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةَ الْبَحْرِ إِذْ يَعْبُدُونَ فِي السَّبْتِ إِذْ تَأْتِيهِمْ حِيتَانُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَّعًا وَ يَوْمَ لَا يَسْبِتُونَ لَا تَأْتِيهِمْ كَذَلِكَ نَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ

وَ اسأَلُهُمْ: و سؤال کن از آن ها

عَنِ الْقَرْيَةِ: از شهری

الَّتِي كَانَتْ: که بود

حَاضِرَةَ: نزدیک، ساحل

الْبَحْرِ: دریا،

إِذْ: هنگامی که

يَعْبُدُونَ: تجاوز کردند

فِي السَّبْتِ: در روز شنبه

ص: ۴۱۵

إِذْ تَأْتِيهِمْ: هنگامی که می آمدند

حیتائُهُمْ: ماهیانشان

(۴۸۴) جلد ۹ سوره اعراف

يَوْمَ سَبْتِهِمْ: در روز شنبه

شُرْعًا: آشکارا، پدیدار،

وَ يَوْمَ: و روزی که

لَا يَسْبِتُونَ: غیر شنبه بود

لَا تَأْتِيهِمْ: نمی آمدند.

كَذَلِكَ: این چنین

تَبْلُوهُمْ: آزمایش می کنیم آن ها را

بِما: به خاطر

كَانُوا يَفْسُقُونَ: نافرمانی که می نمودند.

۱۶۴ وَ إِذْ قَالَتْ أُمَّهُ مِنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا نِ اللَّهِ مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا مَعذِرَةٌ إلی رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ

وَ إِذْ: و هنگامی که

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۸۵)

ص: ۴۱۶

قَالَتْ: گفتند:

أُمَّهُ مِنْهُمْ: گروهی از آن ها

لِمَ تَعْطُونَ: چرا پند می دهید

قَوْمًا: قومی را که

اللَّهُ: خداوند

مُهْلِكُهُمْ: هلاک کننده آن ها

أَوْ مُعَذِّبُهُمْ: یا عذاب کننده آن هاست

عَذَابًا: به عذابی

شَدِيدًا: شدیداً؟

قَالُوا: گفتند:

مَعذِرَةً: معذرتی

إِلَى رَبِّكُمْ: به سوی پروردگارتان

وَلَعَلَّهُمْ: و شاید آن ها

يَتَّقُونَ: تقوی پیشه کنند.

(۴۸۶) جلد ۹ سوره اعراف

۱۶۵ فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَنْجَيْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ

ص: ۴۱۷

عَنِ الشُّوْءِ آوَ أَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَذَابٍ بَئِيسٍ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ

فَلَمَّا: پس وقتی که

نَسُوا: فراموش نمودند

مَا: آن چه را که

ذُكِّرُوا: یاد آور شده بودند

بِهِ: به آن،

أَنْجَيْنَا: نجات دادیم

الَّذِينَ: کسانی را که

يَنْهَوْنَ: نهی می کردند

عَنِ الشُّوْءِ آ: از بدی،

وَ أَخَذْنَا: و گرفتیم

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۸۷)

الَّذِينَ: کسانی را که

ظَلَمُوا: ظلم کردند،

بِعَذَابٍ: به عذاب

بَئِيسٍ: شدید، سخت،

ص: ۴۱۸

بِما: به خاطر این که

كَأَنَّهُمْ يَفْسُقُونَ: نافرمانی می کردند.

۱۶۶ فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَا نُهُوا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ

فَلَمَّا: پس وقتی که

عَتَوْا: سرپیچی کردند

عَنْ ما: از آن چه

نُهُوا: نهی شده بودند

عَنْهُ: از آن،

(۴۸۸) جلد ۹ سوره اعراف

قُلْنَا: گفتیم:

لَهُمْ: به ایشان

كُونُوا: بشوید

قِرَدَةً: بوزینگانی

خَاسِئِينَ: طرد شده، رانده شده.

ص: ۴۱۹

۱۶۷ وَاِذْ تَاذَنَ رَبُّكَ لِيُنْعِنَنَّ عَلَيْهِمْ اِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ يَسُومُهُمْ سُوءَ الْعَذَابِ اِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ وَاِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيْمٌ

وَ اِذْ: و هنگامی که

تَاذَنَ: اعلام نمود

رُبُّكَ: پروردگارت

لِيُنْعِنَنَّ: حتما مسلط می کند، برمی انگیزد

عَلَيْهِمْ: برایشان

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۸۹)

اِلَى يَوْمِ: تا روز

الْقِيَامَةِ: قیامت

مَنْ: کسی را تا

يَسُومُهُمْ: وارد نماید، تحمیل کند به آن ها

سُوءَ: بد، سخت

الْعَذَابِ: عذابی را.

اِنَّ: همانا

رَبُّكَ: پروردگارت تو

ص: ۴۲۰

لَسْرِيْعٌ: هر آينه تُند

العِقَابِ: مجازات است،

وَ اِنَّهٗ: و همانا او

لَغَفُوْرٌ: هر آينه آمرزنده

رَحِيْمٌ: مهربان است.

(۴۹۰) جلد ۹ سوره اعراف

۱۶۸ وَ قَطَّعْنَاهُمْ فِى الْاَرْضِ اُمَمًا مِنْهُمْ الصّٰلِحُوْنَ وَ مِنْهُمْ دُوْنَ ذٰلِكَ وَ بَلَوْنَاهُمْ بِالْحَسَنٰتِ وَ السَّيِّئٰتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ

وَ قَطَّعْنَاهُمْ: و پراکنده ساختیم آن ها را

فِى الْاَرْضِ: در زمین

اُمَمًا: گروه هایی،

مِنْهُمْ: بعضی از ایشان

الصّٰلِحُوْنَ: صالح اند،

وَ مِنْهُمْ: و بعضی از آن ها

دُوْنَ: پایین تر از

ص: ۴۲۱

ذَلِكَ: آن هستند

وَبَلَّوْنَاهُمْ: و آزمودیم آن ها را

بِالْحَسَنَاتِ: به نیکی ها

وَالسَّيِّئَاتِ: و بدی ها

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۹۱)

لَعَلَّهُمْ: شاید ایشان

يَرْجِعُونَ: باز گردند.

۱۶۹ فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَرِثُوا الْكِتَابَ يَأْخُذُونَ عَرَضَ هَذَا الْأَذْنَىٰ وَيَقُولُونَ سَيُغْفَرُ لَنَا وَإِنْ يَأْتِهِمْ عَرَضٌ مِثْلَهُ يَأْخُذُوهُ أَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِمْ مِيثَاقُ الْكِتَابِ أَنْ لَا يَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ وَدَرَسُوا مَا فِيهِ وَالِدَارُ الْأُخْرَىٰ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يُتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ

فَخَلَفَ: پس جانشین شدند

مِنْ بَعْدِهِمْ: از بعد آن ها

خَلْفٌ: جانشینی،

ص: ۴۲۲

وَرِثُوا: که به ارث بردند

الْكِتَابَ: کتاب را.

(۴۹۲) جلد ۹ سوره اعراف

يَأْخُذُونَ: می گیرند

عَرَضٌ: متاع، عرضه

هَذَا الْأَذْنَى: این (دنیای) پست را

وَيَقُولُونَ: و می گویند:

سَيُعْزَرُ: به زودی می آمرزد

لَنَا: ما را

وَإِنْ يَأْتِهِمْ: و اگر بیاید آن ها را

عَرَضٌ: متاعی، عرضه ای

مِثْلَهُ: همانند آن،

يَأْخُذُوهُ: (باز) می گیرند آن را.

أَلَمْ يُؤْخَذْ: آیا گرفته نشده

عَلَيْهِمْ: از آن ها

مِيثَاقُ: پیمان

الْكِتَابِ: کتاب

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۹۳)

ص: ۴۲۳

أَنْ: این که

لَا يَقُولُوا: نگویید

عَلَى اللَّهِ: بر خدا

إِلَّا الْحَقُّ: مگر حق را؟

وَدَرَسُوا: و خوانده اند

ما فيه: آن چه در آن است.

وَالدَّارُ: و سرای، خانه

الْآخِرَةُ: آخرت

خَيْرٌ: بهتر است

لِلَّذِينَ: برای کسانی که

يَتَّقُونَ: تقوا پیشه می کنند.

أَفَلَا تَعْقِلُونَ: آیا پس تعقل نمی کنید؟

۱۷۰ وَالَّذِينَ يُمَسِّكُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ

(۴۹۴) جلد ۹ سوره اعراف

إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ

وَالَّذِينَ: و کسانی که

ص: ۴۲۴

يُمَسِّكُونَ: چنگ بزنند

بِالْكِتَابِ: به کتاب

وَ أَقَامُوا: و برپادارند

الصَّلَاةَ: نماز را،

إِنَّا: همانا ما

لَا نُضِيعُ: ضایع نمی کنیم

أَجْرًا: پاداش

الْمُضْلِحِينَ: اصلاح گران را.

۱۷۱ وَ إِذْ نَتَقْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ وَ ظَنُّوا أَنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَ اذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۹۵)

وَ إِذْ: و هنگامی که

نَتَقْنَا: بلند کردیم

الْجَبَلَ: کوه را

فَوْقَهُمْ: بالای سرشان

ص: ۴۲۵

كَأَنَّهُ: گویی که آن

ظَلَّةٌ: سایبانی است

وَظُنُّوْآ: و گمان کردند

أَنَّهُ: همانا آن

وَاقِعٌ: واقع شدنی است

بِهِمْ: روی آن ها

خُذُوا: (گفتیم) بگیرید

ما: آن چه را که

آتَيْنَاكُمْ: دادیم ما به شما

بِقُوَّةٍ: با قدرت

(۴۹۶) جلد ۹ سوره اعراف

وَإِذْ كُرُوا: و به یاد داشته باشید

ما فيه: آن چه در آن است

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

تَتَّقُونَ: پرهیزگار شوید.

۱۷۹ وَ لَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ

ص: ۴۲۶

لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَ لَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَ لَهُمْ آذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالْأَنْعَمِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ

وَ لَقَدْ: و هر آینه به تحقیق

ذَرَأْنَا: آفریدیم

لِجَهَنَّمَ: برای جهنم

كَثِيرًا: گروه بسیاری را

مِنَ الْجِنَّ: از جن

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۹۷)

وَ الْإِنْسِ: و انس.

لَهُمْ قُلُوبٌ: برای آن هاست دل هایی

لَا يَفْقَهُونَ بِهَا: که نمی فهمند با آن

وَ لَهُمْ: و برای آن هاست

أَعْيُنٌ: چشم هایی

لَا يُبْصِرُونَ بِهَا: که نمی فهمند با آن

وَ لَهُمْ: و برای آن هاست

آذَانٌ: گوش هایی

ص: ۴۲۷

لَا يَسْمَعُونَ: که نمی شنوند

بِهَا: با آن.

أُولَئِكَ: آنان

كَالْأَنْعَمِ: مانند چهارپایانند

بَلْ هُمْ: بلکه ایشان

أَضَلُّ: گمراه ترند.

(۴۹۸) جلد ۹ سوره اعراف

أُولَئِكَ: آنان

هُمُ الْغَفْلُونَ: ایشانند غافلان.

۱۸۰ وَ لِلّٰهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَ ذُرُّوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

وَلِلّٰهِ: و برای خداوند

الْأَسْمَاءُ: نام هایی

الْحُسْنَىٰ: نیکو است

فَادْعُوهُ: پس بخوانید او را

ص: ۴۲۸

بِهَا: به آن.

وَذُرُّو: و رها کنید

الَّذِينَ: کسانی را که

يُلْحِدُونَ: عناد می ورزند

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۹۹)

فِي آسْمِهِ: در اسم هایش.

سَيُجْزَوْنَ: به زودی پاداش داده می شوند

مَا: به خاطر

كَانُوا يَعْمَلُونَ: اعمالی که انجام می دادند.

۱۸۱ وَ مِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةً يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ

وَ مِمَّنْ: و از کسانی که

خَلَقْنَا: خلق نمودیم

أُمَّةً: گروهی

يَهْدُونَ: هدایت می کنند

بِالْحَقِّ: به حق

وَ بِهِ يَعْدِلُونَ: و به آن اجرای عدالت می کنند.

ص: ۴۲۹

۱۸۲ وَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ

(۵۰۰) جلد ۹ سوره اعراف

حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ

وَالَّذِينَ: و کسانی که

كَذَّبُوا: تکذیب نمودند

بآيَاتِنَا: آیات ما را،

سَنَسْتَدْرِجُهُمْ: به زودی و به تدریج آن ها را به عذاب می افکنیم

مِنْ حَيْثُ: از آن جایی که

لَا يَعْلَمُونَ: نمی دانند.

۱۸۳ وَ أُمْلِي لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ

وَ أُمْلِي: و مهلت می دهم

لَهُمْ: به آن ها

إِنَّ: همانا

كَيْدِي: طرح و نقشه من

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۰۱)

مَتِينٌ: محکم است.

ص: ۴۳۰

۱۸۴ أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِنْ جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ

أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا: آیا فکر نکردند

ما بِصَاحِبِهِمْ: مصاحبشان، هم صحبتشان

مِنْ جِنَّةٍ: جنونی ندارد؟

إِنْ هُوَ: نیست او

إِلَّا نَذِيرٌ: مگر بیم دهنده ای

مُبِينٌ: آشکار.

۱۸۵ أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ مَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ ءِ وَ أَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجْلُهُمْ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ

(۵۰۲) جلد ۹ سوره اعراف

أَوَلَمْ يَنْظُرُوا: آیا نظر نکردند

فِي مَلَكُوتِ: در باطن

السَّمَوَاتِ: آسمان ها

وَ الْأَرْضِ: و زمین

وَ مَا خَلَقَ: و آن چه خلق کرد

ص: ۴۳۱

اللَّهُ: خداوند

مِنْ شَيْءٍ: از هر چیزی؟

وَ أَنْ عَسَى آ: و این که شاید

أَنْ يَكُونَ: باشد

قَدْ أَقْتَرَبَ: به تحقیق، نزدیک

أَجْلُهُمْ: اجلشان.

فَبَأَى: پس به کدام

حَدِيثٍ: سخن

بَعْدَهُ: بعد از آن

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۰۳)

يُؤْمِنُونَ: ایمان می آورند؟

۱۹۴ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ أَمْثَلُكُمْ فَادْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا لَكُمْ إِنَّكُمْ صَادِقِينَ

إِنَّ الَّذِينَ: همانا کسانی را که

تَدْعُونَ: می خوانید

مِنْ دُونِ: غیر از

اللَّهُ: خدا،

ص: ۴۳۲

عباد: بندگانی هستند

أَمْثَالِكُمْ: مانند خود شما.

فَادْعُوهُمْ: پس بخوانید آن ها را

فَلَيْسَتْجِيئُوا: پس باید اجابت کنند

لَكُمْ إِنْ: شما را اگر

كُنْتُمْ صَادِقِينَ: باشید راستگو.

(۵۰۴) جلد ۹ سوره اعراف

۱۹۵ أَلَهُمْ أَرْجُلٌ يَمْشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَيْدٍ يَبِطُّشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَعْيُنٌ يُبْصِرُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ آذُنٌ يَسْمَعُونَ بِهَا قُلِ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ
ثُمَّ كِيدُوا فَلَا تُنظَرُونَ

أَلَهُمْ: آیا برای آن ها

أَرْجُلٌ: پاهایی است

يَمْشُونَ بِهَا: که راه می روند با آن؟

أَمْ لَهُمْ: یا برای آن ها

أَيْدٍ: دست هایی است

يَبِطُّشُونَ بِهَا: که می گیرند با آن؟

ص: ۴۳۳

أَمْ لَهُمْ: یا برای آن ها

أَعْيُنٌ: چشم هایی است

يُبْصِرُونَ بِهَا: که می بینند با آن؟

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۰۵)

أَمْ لَهُمْ: یا برای آن ها

ءَأَذُنٌ: گوش هایی است

يَسْمَعُونَ بِهَا: که می شنوند با آن؟

قُلِ ادْعُوا: بگو: بخوانید

شُرَكَاءَ كُمْ: شریکانتان را

ثُمَّ: سپس

كِيدُونَ: نقشه بکشید برای من

فَلَا تُنظِرُونِ: پس مهلت ندهید مرا.

۱۹۶ إِنَّ وَلِيَّ اللَّهِ الَّذِي نَزَلَ الْكِتَابَ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ

إِنَّ: به درستی که

وَلِيَّ: سرپرست من

اللَّهُ الَّذِي: خدایی است که

(۵۰۶) جلد ۹ سوره اعراف

ص: ۴۳۴

نَزَّلَ: نازل کرده

الْكِتَابَ: کتاب را،

وَ هُوَ: و او

يَتَوَلَّى: سرپرستی می کند

الصَّالِحِينَ: صالحان را.

۱۹۷ وَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَكُمْ وَ لَا أَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ

وَ الَّذِينَ: و کسانی را که

تَدْعُونَ: می خوانید

مِنْ دُونِهِ: از غیر او،

لَا يَسْتَطِيعُونَ: توانایی ندارند

نَصْرَكُمْ: یاری کنند شما را،

وَ لَا أَنْفُسَهُمْ: و نه خودشان را

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۰۷)

يَنْصُرُونَ: یاری دهند.

۱۹۸ وَ إِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَسْمَعُوا

ص: ۴۳۵

وَتَرِيَهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ

وَإِنْ تَدْعُهُمْ: و اگر بخوانید آن ها را

إِلَى الْهُدَى: به سوی هدایت

لَا يَسْمَعُوا: نمی شنوند

وَتَرِيَهُمْ: و می بینی آن ها را

يَنْظُرُونَ: نگاه می کنند

إِلَيْكَ: به تو

وَهُمْ: در حالی که آن ها

لَا يُبْصِرُونَ: نمی بینند.

۱۹۹ خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ

(۵۰۸) جلد ۹ سوره اعراف

عَنِ الْجَاهِلِينَ

خُذِ: بگیر

الْعَفْوَ: عفو را، مدارا کن

وَأْمُرْ: و امر کن، وادار کن

بِالْعُرْفِ: به خوبی، به نیکی

وَأَعْرِضْ: و روی گردان

ص: ۴۳۶

عَنِ الْجَهْلِينَ: از جاهلان.

۲۰۰ وَ إِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

وَ إِمَّا: و هرگاه، و اگر

يَنْزَغَنَّكَ: و سوسه رسيد به تو

مِنَ الشَّيْطَانِ: از شيطان

نَزْغٌ: و سوسه ای

سوره اعراف لغات و مفاهيم قرآن كريم (۵۰۹)

فَاسْتَعِذْ: پس پناه ببر

بِاللَّهِ: به خدا،

إِنَّهُ: به درستی که او

سَمِيعٌ عَلِيمٌ: شنوای داناست.

۲۰۱ إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ

إِنَّ الَّذِينَ: همانا کسانی که

اتَّقَوْا: تقوا پيشه کردند

ص: ۴۳۷

إذا: هنگامی که

مَسَّهُمْ: برسد به آن ها

طَائِفٌ: چرخنده ای، پندار شیطانی ای

مِنَ الشَّيْطَانِ: از شیطان،

تَذَكَّرُوا: یاد می کنند (خدا را)

(۵۱۰) جلد ۹ سوره اعراف

فَإِذَاهُمْ: پس در آن هنگام آن ها

مُبْصِرُونَ: بینا شدگانند.

۲۰۲ وَ إِخْوَانُهُمْ يَمُدُّونَهُمْ فِي الْغَيِّ ثُمَّ لَا يُقْصِرُونَ

وَ إِخْوَانُهُمْ: و برادرانشان

يَمُدُّونَهُمْ: می کشند آن ها را

فِي الْغَيِّ: در ستم، در گمراهی

ثُمَّ: سپس

لَا يُقْصِرُونَ: کوتاهی نمی کنند.

۲۰۳ وَ إِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِآيَةٍ قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا قُلْ إِنَّمَا أَتَّبِعُ مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ مِنْ رَبِّي هَذَا بَصَآئِرٌ مِنْ رَبِّكُمْ

ص: ۴۳۸

وَ هُدًى وَ رَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

وَ اِذَا: و هنگامی که

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۱۱)

لَمْ تَأْتِهِمْ: نیاوری برایشان

بِآيَةٍ: آیه ای،

قَالُوا لَوْ: گویند: چرا

لَا اجْتَبَيْتَهُمْ: برنگزیدی آن را.

قُلْ: بگو:

اِنَّمَا: جز این نیست که

اتَّبِعْ: پیروی می کنم

ما يُوحى: آن چه را که وحی شده

اِلَيَّْ مِنْ: به سوی من از

رَبِّي: جانب پروردگارم،

هذا: این

بَصَائِرُ: وسیله بینایی، حجت های روشن

مِنْ: از جانب

رَبِّكُمْ: پروردگارتان است

(۵۱۲) جلد ۹ سوره اعراف

وَ هُدًى: و هدایتی

ص: ۴۳۹

وَرَحْمَةً: و رحمتی است

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يُؤْمِنُونَ: ایمان می آورند.

۲۰۴ وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

وَ إِذَا: و هنگامی که

قُرِئَ: خوانده شود

الْقُرْآنُ: قرآن،

فَاسْتَمِعُوا: پس گوش کنید

لَهُ: به آن

وَأَنْصِتُوا: و ساکت باشید

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۱۳)

تُرْحَمُونَ: رحم کرده شوید.

۲۰۵ وَإِذْ كُنَّا فِي نَفْسِكَ نَتْرَعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ وَلَا تَكُنْ

ص: ۴۴۰

مِنَ الْغَفْلِينَ

وَ اذْكُرْ: و یاد کن

رَبِّكَ: پروردگارت را

فِي نَفْسِكَ: در (دل) خودت

تَضَرُّعًا: با زاری و تضرع

وَ خِيفَةً: و خوف

وَ دُونَ الْجَهْرِ: آهسته و آرام

مِنَ الْقَوْلِ: از گفتار، آواز،

بِالْغَدُوِّ: صبحگاهان

وَالْأَصَالِ: و شامگاهان

(۵۱۴) جلد ۹ سوره اعراف

وَ لَا تَكُنْ: و نباش

مِنَ الْغَفْلِينَ: از غافلان.

۲۰۶ إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيُسَبِّحُونَهُ وَ لَهُ يَسْجُدُونَ

إِنَّ الَّذِينَ: همانا آنان که

عِنْدَ: نزد

ص: ۴۴۱

رَبِّكَ: پروردگارت (در مقام قرب هستند)،

لَا يَسْتَكْبِرُونَ: تکبر نمی ورزند

عَنْ عِبَادَتِهِ: از عبادتش

وَيُسَبِّحُونَهُ: و تسبیح می کنند او را

وَلَهُ: و برای او

يَسْجُدُونَ: سجده می کنند.

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۱۵)

ص: ۴۴۲

«سوره انفال»

۲ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَّتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

انَّمَا: جز این نیست که

الْمُؤْمِنُونَ: مؤمنان

الَّذِينَ إِذَا: کسانی که زمانی که

ذُكِرَ اللَّهُ: یاد کرده شود خدا

وَجِلَّتْ: ترسان شود

قُلُوبُهُمْ: دل هایشان،

وَإِذَا: و هنگامی که

تُلِيَتْ: تلاوت شود

عَلَيْهِمْ: برایشان

آيَاتُهُ: آیات او،

(۵۱۶) جلد ۹ سوره انفال

زَادَتْهُمْ إِيمَانًا: افزون شود ایمانشان

وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ: و بر پروردگارشان

ص: ۴۴۳

يَتَوَكَّلُونَ: توکل می کنند.

۳ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَهُمْ يُنْفِقُونَ

الَّذِينَ: کسانی که

يُقِيمُونَ: به پا می خیزند

الصَّلَاةَ: نماز را

وَمِمَّا: و از آن چه

رَزَقْنَهُمْ: روزی دادیم ما به آن ها

يُنْفِقُونَ: انفاق می کنند.

۴ أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۱۷)

رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ

أُولَئِكَ: آنان

هُمُ الْمُؤْمِنُونَ: ایشانند مؤمنان

حَقًّا: حقیقتی

ص: ۴۴۴

لَهُمْ: برای ایشان است

دَرَجَاتٌ: درجاتی

عِنْدَ رَبِّهِمْ: نزد پروردگارشان

وَمَغْفِرَةً وَاَمْرًا زَشِيًّا

وَرِزْقًا كَرِيمًا: و رزقی کریم.

۵ كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ لَكُرْهُونَ

کَمَا: هم چنان که

أَخْرَجَكَ: بیرون فرستاد تو را

(۵۱۸) جلد ۹ سوره انفال

رَبُّكَ: پروردگارت

مِنْ بَيْتِكَ: از خانه ات

بِالْحَقِّ وَ: به حق و

إِنَّ فَرِيقًا: به درستی که گروهی

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ: از مؤمنان

لَكُرْهُونَ: کراهت داشتند.

ص: ۴۴۵

۶ يُجَدِّلُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ كَأَنَّمَا يُسَاقُونَ إِلَى الْمَوْتِ وَهُمْ يَنْظُرُونَ

يُجَدِّلُونَكَ: مجادله می کنند با تو

فِي الْحَقِّ: در امر حق

بَعْدَ مَا: بعد از آن که

تَبَيَّنَ: روشن شد،

كَأَنَّمَا: گویی

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۱۹)

يُسَاقُونَ: رانده می شوند

إِلَى الْمَوْتِ: به سوی مرگ

وَ هُمْ يَنْظُرُونَ: و آن ها تماشا می کنند.

۲۰ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

ءَامَنُوا: ایمان آوردید

أَطِيعُوا: اطاعت کنید

ص: ۴۴۶

اللَّهُ: خدا را

وَرَسُولُهُ: و رسولش را،

وَلَا تَوَلَّوْا: و برنگردید، و روی نگردانید

عَنْهُ: از او

وَأَنْتُمْ: در حالی که شما

(۵۲۰) جلد ۹ سوره انفال

تَسْمَعُونَ: می شنوید.

۲۲ إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الضُّمُّ الْبُكْمُ الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ

إِنَّ شَرَّ: همانا بدترین

الدَّوَابِّ: جنندگان

عِنْدَ اللَّهِ: نزد خدا

الضُّمُّ الْبُكْمُ: (افراد) کر و لال هستند

الَّذِينَ: آن کسانی که

لَا يَعْقِلُونَ: اندیشه نمی کنند.

ص: ۴۴۷

۲۴ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَ لِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَ أَنَّهَا إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۲۱)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

ءَامَنُوا: ایمان آوردید!

اسْتَجِيبُوا: اجابت کنید

لِلَّهِ: خدا

وَ لِلرَّسُولِ: و رسول را

إِذَا: هنگامی که

دَعَاكُمْ: بخوانند شما را

لِمَا: به آن چه

يُحْيِيكُمْ: زنده سازد شما را،

وَ اعْلَمُوا: و بدانید

أَنَّ اللَّهَ: که همانا خداوند

يَحُولُ بَيْنَ: حائل می شود بین

الْمَرْءِ: انسان

ص: ۴۴۸

وَقَلْبِهِ: و قلبش،

(۵۲۲) جلد ۹ سوره انفال

وَأَنَّهَا: و همانا اوست که

إِلَيْهِ: به سويش

تُحْشَرُونَ: محشور می شوید.

۲۵ وَأَتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ

وَاتَّقُوا: و بپرهیزید، بترسید

فِتْنَةً: از فتنه ای که

لَا تُصِيبَنَّ: نمی رسد

الَّذِينَ: به کسانی که

ظَلَمُوا: ستم کردند

مِنْكُمْ: از شما

خَاصَّةً: خاص، ویژه

وَاعْلَمُوا: و بدانید

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۲۳)

أَنَّ اللَّهَ: که همانا خداوند

ص: ۴۴۹

شَدِيدٌ: شدید، سخت

العِقَابِ: کیفر است.

۲۶ وَ اذْکُرُوا اِذْ اَنْتُمْ قَلِيلٌ مُّسْتَضْعَفُونَ فِی الْاَرْضِ تَخَافُونَ اَنْ یَّتَخَطَّفَکُمْ النَّاسُ فَاَویْکُمْ وَ اَیْدُکُمْ بِنَصْرِ رِهْرَہِ رَزَقَکُمْ مِنَ الطَّیِّبَاتِ لَعَلَّکُمْ تَشْکُرُونَ

وَ اذْکُرُوا آ: و یاد کنید

اِذْ اَنْتُمْ: هنگامی را که شما

قَلِيلٌ: کم بودید

مُسْتَضْعَفُونَ: ضعیف بودید

فِی الْاَرْضِ: در (روی) زمین

تَخَافُونَ: می ترسیدید

اَنْ یَّتَخَطَّفَکُمْ: که بُربایند شما را

(۵۲۴) جلد ۹ سوره انفال

النَّاسُ: مردم،

فَاَویْکُمْ: پس پناه داد شما را

وَ اَیْدُکُمْ: و کمک کرد شما را

ص: ۴۵۰

بِنَصْرِهِ: به نصرت خود

وَرَزَقَكُمْ: و روزی داد شما را

مِنَ الطَّيِّبَاتِ: از پاکیزه ها

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

تَشْكُرُونَ: تشکر کنید.

۲۷ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمْنِكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

ءَامَنُوا: ایمان آوردید!

لَا تَخُونُوا: خیانت نکنید

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۲۵)

اللَّهُ: به خدا

وَالرَّسُولَ: و رسول

وَتَخُونُوا: و خیانت نکنید

أَمْنِكُمْ: در امانت های خود

وَأَنْتُمْ: در حالی که شما

ص: ۴۵۱

تَعْلَمُونَ: می دانید.

۲۸ وَ اعْلَمُوا أَنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَآءَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ

وَ اعْلَمُوا آ: و بدانید

أَنَّمَا: جز این نیست که

أَمْوَالُكُمْ: اموال شما

وَ أَوْلَادُكُمْ: و فرزندان شما

فِتْنَةٌ: (وسيله) آزمایشند

(۵۲۶) جلد ۹ سوره انفال

وَ أَنَّ اللَّهَ: و همانا خدا

عِنْدَآءَهُ: نزد اوست

أَجْرٌ عَظِيمٌ: پاداشی بزرگ.

۲۹ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

ص: ۴۵۲

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

ءَامَنُوا: ایمان آوردید!

إِنْ تَتَّقُوا: اگر بپرهیزید، پروا کنید

اللَّهُ: از خدا

يَجْعَلُ: قرار می دهد

لَكُمْ فُرْقَانًا: برای شما فرقان را

وَيُكَفِّرُ: و می پوشاند

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۲۷)

عَنْكُمْ: از شما

سَيِّئَاتِكُمْ: بدی هایتان را

وَيَعْفِرُ لَكُمْ: و می آمرزد شما را.

وَاللَّهُ: و خداوند

ذُو الْفَضْلِ: دارای فضل

الْعَظِيمِ: بزرگ است.

۳۰ وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ اللَّهُ

ص: ۴۵۳

وَ اللَّهُ خَيْرُ الْمَكْرِينِ

وَ إِذْ: (به یاد آور) و هنگامی که

يَمْكُرُ: نقشه می کشیدند

بِكَ الَّذِينَ: برای تو کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

(۵۲۸) جلد ۹ سوره انفال

لِيُثْبِتُوكَ: تا به زندان بیفکند

أَوْ يَقْتُلُوكَ: یا بکشند تو را

أَوْ يُخْرِجُوكَ: یا خارج کنند تو را.

وَ يَمْكُرُونَ: و مکر می کردند

وَ يَمْكُرُ: و مکر می کرد

اللَّهُ: خدا،

وَ اللَّهُ: و خداوند

خَيْرٌ: بهترین

الْمَكْرِينِ: مکرکنندگان است.

۳۱ وَ إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ ء آيَاتُنَا قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا لَوْ

ص: ۴۵۴

نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسْطِيرُ الْأُولِينَ

وَ إِذَا: و هنگامی که

تُتْلَى: خوانده می شود

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۲۹)

عَلَيْهِمْ: بر آن ها

ءَايَاتِنَا: آیات ما

قَالُوا قَدْ: گویند: به تحقیق

سَمِعْنَا: شنیدیم ما

لَوْ نَشَاءُ: اگر بخواهیم

لَقُلْنَا مِثْلَ: هر آینه می گوئیم مثل

هَذَا: این را،

إِنْ هَذَا: نیست این (قرآن)

إِلَّا أَسْطِيرُ: مگر افسانه های

الْأُولِينَ: پیشینیان.

۳۲ وَ إِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً مِنَ السَّمَاءِ أَوْ ائْتِنَا

ص: ۴۵۵

بِعَذَابِ أَلِيمٍ

(۵۳۰) جلد ۹ سورہ انفال

وَإِذْ قَالُوا: وَهَنَّا كَمَا كُنَّا نَقُولُ:

اللَّهُمَّ: پروردگارا!

إِنْ كَانَ: اگر باشد

هَذَا: این (کتاب)

هُوَ الْحَقُّ: و، حق،

مِنْ عِنْدِكَ: از طرف تو،

فَأَمِّطْهُ: پس بیار

عَلَيْنَا: بر ما

حِجَارَةً: سنگ هایی

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

أَوْ ائْتِنَا: یا بیاور

بِعَذَابِ: عذاب

أَلِيمٍ: دردناک.

سورہ انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۳۱)

۳۳ وَ مَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَ مَا كَانَ

ص: ۴۵۶

اللَّهُ مُعَذِّبُهُمْ وَ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ

وَ مَا كَانَ اللَّهُ: و بنا ندارد خداوند

لِيُعَذِّبَهُمْ: تا عذاب کند آن ها را

وَ أَنْتَ: در حالی که تو

فِيهِمْ: در میانشان هستی،

وَ مَا كَانَ: و بنا ندارد

اللَّهُ: خداوند

مُعَذِّبَهُمْ: عذاب کند آن ها را

وَ هُمْ: در حالی که آن ها

يَسْتَغْفِرُونَ: استغفار می کنند.

۳۴ وَ مَا لَهُمْ بِاللَّهِ وَ هُمْ يُصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَ مَا كَانُوا أَأُولِيَاءَهُ إِنْ أُولِيَاءَهُ

(۵۳۲) جلد ۹ سوره انفال

إِلَّا الْمُتَّقُونَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

وَ مَا لَهُمْ: و چرا ایشان را

إِلَّا يُعَذِّبُهُمْ: عذاب نکند

ص: ۴۵۷

اللَّهُ: خداوند

وَهُمْ يَصُدُّونَ: در حالی که آن‌ها بازمی‌دارند

عَنِ الْمَسْجِدِ: از مسجد

الْحَرَامِ: الحرام (مردم را)،

وَمَا كَانُوا: در حالی که نباشند

أَوْلِيَاءَهُ: سرپرستان آن.

إِنْ أَوْلِيَاءَهُ: نیستند سرپرستان آن

إِلَّا الْمُتَّقُونَ: مگر پرهیزکاران،

وَلَكِنَّ: ولیکن

أَكْثَرُهُمْ: بیشترشان

لَا يَعْلَمُونَ: نمی‌دانند.

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۳۳)

۳۵ وَ مَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ إِلَّا مُكَاءً وَ تَصْدِيهً فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ

وَ مَا كَانَ: و نبود

صَلَاتُهُمْ: نمازشان

ص: ۴۵۸

عِنْدَ الْبَيْتِ: نزد خانه (خدا)

الَّا مُكَّاءً: مگر صوت کشیدن

وَ تَصْدِيهً: و کف زدن.

فَذُوقُوا: پس بچشید

الْعَذَابِ: عذاب را

بِمَا: به خاطر

كُنتُمْ تَكْفُرُونَ: کفری که می ورزیدید.

۳۶ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا

(۵۳۴) جلد ۹ سوره انفال

عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ وَالَّذِينَ كَفَرُوا آتَىٰ جَهَنَّمَ يُحْشَرُونَ

إِنَّ الَّذِينَ: همانا کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند،

يُنْفِقُونَ: انفاق می کنند

أَمْوَالَهُمْ: مال هایشان را

لِيَصُدُّوا: تا باز دارند

ص: ۴۵۹

عَنْ سَبِيلٍ: از راه

اللَّهِ: خدا.

فَسَيُنْفِقُونَهَا: پس به زودی انفاق می کنند آن را،

ثُمَّ تَكُونُ: سپس می شود

عَلَيْهِمْ: برایشان

حَسْرَةً: مایه حسرت،

ثُمَّ: سپس

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۳۵)

يُغْلَبُونَ: شکست می خورند.

وَالَّذِينَ: و کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

إِلَىٰ جَهَنَّمَ: به سوی جهنم

يُحْشَرُونَ: محشور می شوند.

۳۷ لِيَمِيزَ اللَّهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ الْخَبِيثَ بَعْضُهُ عَلَىٰ بَعْضٍ فَيَرْكُمُهُ جَمِيعًا فَيَجْعَلُهُ فِي جَهَنَّمَ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ

ص: ۴۶۰

لِيَمِيزَ: تا جدا سازد

اللَّهُ: خداوند

الْخَيْثَ: ناپاک را

مِنَ الطَّيِّبِ: از پاک،

وَيَجْعَلُ: و قرار می دهد

(۵۳۶) جلد ۹ سوره انفال

الْخَيْثَ: ناپاک را

بَعْضَهُ: بعضی از آن ها را

عَلَى بَعْضٍ: بر بعض دیگر،

فَيَرْكُمُهُ: پس متراکم می کند آن ها را

جَمِيعًا: جميعًا: همگی

فَيَجْعَلُهُ: پس قرار دهد آن ها را

فِي جَهَنَّمَ: در جهنم.

اَوْلَادِكَ: آنان

هُمُ: ایشانند

الْخَسِرُونَ: از زیانکاران.

«پایان جزء ۹»

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۳۷)

ص: ۴۶۱

۴۶ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

وَ أَطِيعُوا: و اطاعت كنيد

اللَّهِ: خدا

وَ رَسُولَهُ: و رسولش را،

وَ لَا تَنَازَعُوا: و نزاع نكنيد،

فَتَفْشَلُوا: پس سست می شويد

وَ تَذْهَبَ: و می رود

رِيحُكُمْ: قدرت، شكوت شما،

وَ اصْبِرُوا: و صبر پيشه كنيد.

إِنَّ اللَّهَ: همانا خداوند

مَعَ الصَّابِرِينَ: با صبر كنندگان است.

۵۲ كَذَّابٍ عَدُوٍّ آلِ فِرْعَوْنَ وَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَفَرُوا

(۵۳۸) جلد ۱۰ سوره انفال

بِآيَةِ اللَّهِ فَاحْذَرُوا اللَّهَ بِذُنُوبِهِمْ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ

ص: ۴۶۲

كَذَّابٍ: مانند شیوه، عادت

عَالٍ فِرْعَوْنَ: خاندان فرعون

وَالَّذِينَ: و کسانی که

مِنْ قَبْلِهِمْ: از قبل از ایشان بودند،

كَفَرُوا: که کفر ورزیدند

بِآيَةِ اللَّهِ: به آيا خدا،

فَأَخَذَهُمْ: پس گرفت آن ها را

اللَّهُ: خداوند

بِذُنُوبِهِمْ: به گناهانشان.

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خدا

قَوِيٌّ: نیرومندی است

شَدِيدٌ: که سخت

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۳۹)

العِقَابِ: کیفر است.

۵۳ ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَىٰ قَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

ص: ۴۶۳

ذَلِكَ: این

بِأَنَّ اللَّهَ: به آن خاطر است که خدا

لَمْ يَكُ: نباشد

مُغَيِّرًا: تغییر دهنده

نِعْمَةً: نعمتی که

أَنْعَمَهَا: ارزانی داشته آن را

عَلَى قَوْمٍ: بر قومی،

حَتَّى يُغَيِّرُوا: مگر تغییر دهند

ما: آن چه را که

بِأَنْفُسِهِمْ: در خودشان است

(۵۴۰) جلد ۱۰ سوره انفال

وَ أَنْ: و به درستی که

اللَّهُ: خداوند

سَمِعَ عَلِيمٌ: شنوای داناست.

۶۰ وَ أَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَ مِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهَبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَ عَدُوَّكُمْ

ص: ۴۶۴

وَءَاخِرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفِّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ

وَاعِدُوا: و آماده سازید

لَهُمْ مَا: برای آن ها آن چه

اسْتَطَعْتُمْ: توانایی دارید

مِنْ قُوَّةٍ: از نیرو

وَمِنْ: و از

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۴۱)

رِبَاطِ الْخَيْلِ: ورزیده اسبان (اسبان ورزیده)

تُرْهَبُونَ بِهِ: می ترسانید به وسیله آن

عَدُوٌّ: دشمن

اللَّهُ: خدا

وَعَدُوَّكُمْ: و دشمن خودتان را،

وَءَاخِرِينَ: و دیگران را

مِنْ دُونِهِمْ: غیر از ایشان،

لَا تَعْلَمُونَهُمْ: که نمی شناسید آن ها را.

ص: ۴۶۵

اللَّهُ: خدا

يَعْلَمُهُمْ: می شناسدشان.

وَمَا تُنْفِقُوا: و آن چه انفاق کنید

مِنْ شَيْءٍ: از چیزی

فِي سَبِيلِ اللَّهِ: در راه خدا.

يُوفَّ: بازگردانده می شود

(۵۴۲) جلد ۱۰ سوره انفال

إِلَيْكُمْ: به سوی شما،

وَأَنْتُمْ: و شما

لَا تُظَلِّمُونَ: ظلم نخواهید شد.

۶۴ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَ مَنْ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ: ای پیامبر!

حَسْبُكَ: کافی است برای تو

اللَّهُ: خدا

وَمَنْ: و کسانی که

ص: ۴۶۶

اتَّبَعَكَ: پیروی کردند از تو

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ: از مؤمنان.

۶۵ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ إِنَّ

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۴۳)

يَكُنْ مِنْكُمْ عِشْرُونَ صَبْرُونَ يَغْلِبُوا مِائَتِينَ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ: ای پیامبر!

حَرِّضٌ: تحریک کن، تشویق کن

الْمُؤْمِنِينَ: مؤمنان را

عَلَى الْقِتَالِ: بر جنگ، بر جهاد،

إِنْ يَكُنْ: اگر باشند

مِنْكُمْ: از شما

عِشْرُونَ: بیست نفر

صَبْرُونَ: با استقامت

يَغْلِبُوا: غلبه می کنند

ص: ۴۶۷

مَأْتَيْنِ: بر دویست نفر.

وَإِنْ يَكُنْ: و اگر باشند

(۵۴۴) جلد ۱۰ سوره انفال

مِنْكُمْ: از شما

مِائَةٌ: صد نفر،

يَغْلِبُوا: غلبه می کنند

أَلْفًا: بر هزار نفر

مِنَ الَّذِينَ: از کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند.

بِأَنَّهُمْ: به خاطر این که آن ها

قَوْمٌ: قومی هستند که

لَا يَفْقَهُونَ: نمی فهمند.

۶۶ أَلَّنْ خَفَّفَ اللَّهُ عَنْكُمْ وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمْ ضَعْفًا فَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ صَابِرَةٌ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ أَلْفٌ يَغْلِبُوا أَلْفَيْنِ بِإِذْنِ اللَّهِ
وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ

أَلَّنْ: اکنون

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۴۵)

ص: ۴۶۸

خَفَّفَ: تخفیف داد

اللَّهُ: خداوند

عَنْكُمْ: به شما،

وَ عَلِمَ أَنَّ: و معلوم داشت

فِيكُمْ: در شما

ضَعُفًا: ضعفی وجود دارد.

فَإِنْ يَكُنْ: پس اگر باشند

مِنْكُمْ: از شما

مِائَةٌ: صد نفر

صَابِرَةٌ: با استقامت،

يَغْلِبُوا: غلبه می کنند

مِائَتَيْنِ: بر دویست نفر.

وَ إِنْ يَكُنْ: و اگر باشند

مِنْكُمْ: از شما

(۵۴۶) جلد ۱۰ سوره انفال

أَلْفٌ: هزار نفر،

يَغْلِبُوا: غلبه می کنند

ص: ۴۶۹

الْفَيْنِ: بر دو هزار نفر

بِأُذُنٍ: به اجازه، به فرمان

اللَّهُ: خدا،

وَاللَّهُ: و خداوند

مَعَ الصَّبْرِينَ: با صابران است.

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۴۷)

ص: ۴۷۰

«سوره توبه»

۱۶ أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِجَهِّ وَاللَّهُ خَبِيرٌ
بِمَا تَعْمَلُونَ

أَمْ حَسِبْتُمْ: آیا گمان کردید

أَنْ تُتْرَكُوا: که رها می شوید

وَلَمَّا يَعْلَمِ: و هنوز نشناخته است

اللَّهُ: خدا

الَّذِينَ: کسانی را که

جَاهَدُوا: جهاد کردند

مِنْكُمْ: از شما؟

وَلَمْ يَتَّخِذُوا: در حالی که انتخاب نکرده اند

مِنْ دُونِ: از غیر

اللَّهُ: خدا

(۵۴۸) جلد ۱۰ سوره توبه

وَلَا رَسُولِهِ: و نه رسولش

وَلَا الْمُؤْمِنِينَ: و نه مؤمنین را

ص: ۴۷۱

وَلِيَجْهَ: همراز، محرم اسرار.

وَ اللّٰهُ: و خداوند

حَيِّرٌ: آگاه است

بِمَا: به آن چه

تَعْمَلُونَ: عمل می کنید.

۱۸ إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسْجِدَ اللَّهِ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ وَ أَقَامَ الصَّلَاةَ وَ ءَاتَى الزَّكَاةَ وَ لَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أَوْلَايِكَ أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ

إِنَّمَا: جز این نیست که

يَعْمُرُ: تعمیر می کنند

مَسْجِدَ اللَّهِ: مساجد خدا را

سوره توبه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۴۹)

مَنْ: کسانی که

ءَامَنَ: ایمان دارند

بِاللَّهِ: به خداوند

وَ الْيَوْمِ: و روز

ص: ۴۷۲

الأخِر: قیامت،

وَ أَقَامَ: و برپادارند

الصَّلَاةَ: نماز را

وَءَاتَى: و پردازند

الزَّكَاةَ: زکات را

وَ لَمْ يَخْشَ: و نترسند

إِلَّا اللَّهَ: جز از خدا.

فَعَسَى: پس شاید، امید است

أَوْلَادِكَ: آنان

أَنْ يَكُونُوا: این که باشند

(۵۵۰) جلد ۱۰ سوره توبه

مِنَ الْمُهْتَدِينَ: از هدایت یافته گان.

۲۳ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا ءَابَاءَكُمْ وَ إِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَاءَ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ وَ مَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَاُولَٰئِكَ هُمُ
الظَّالِمُونَ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

ص: ۴۷۳

ءَأْمَنُوا: ایمان آوردید!

لَا تَتَّخِذُوا: نگیرید

ءَابَاءَكُمْ: پدرانتان را

وَ إِخْوَانَكُمْ: و برادرانتان را

أَوْلِيَاءَ: دوستان، ولی

إِنْ اسْتَحَبُّوا: اگر ترجیح دادند

الْكُفْرَ: کفر را

عَلَى الْإِيمَنِ: بر ایمان.

سوره توبه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۵۱)

وَ مَنْ: و هر کس

يَتَوَلَّاهُمْ: دوستی کند با آن ها

مِنْكُمْ: از شما،

فَأُولَئِكَ: پس آنان

هُمُ الظَّالِمُونَ: ایشانند ستمگران.

۲۴ قُلْ إِنْ كَانَ ءَابَاؤُكُمْ وَ أَبْنَاؤُكُمْ وَ إِخْوَانُكُمْ وَ زَوَاجُكُمْ وَ عَشِيرَتُكُمْ وَ أَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَ تِجْرَةٌ

ص: ۴۷۴

تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَ مَسْكِنٌ تَرْضَوْنَهَا أَحَبُّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ وَ اللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الْفَاسِقِينَ

قُلْ إِنْ كَانَ: پس اگر باشند

ءَابَاؤُكُمْ: پدرانتان

وَ أَبْنَاؤُكُمْ: و فرزندانان

(۵۵۲) جلد ۱۰ سوره توبه

وَ إِخْوَانُكُمْ: و برادرانتان

وَ أَزْوَاجُكُمْ: و همسرانتان

وَ عَشِيرَتُكُمْ: و قوم و خویشان

وَ أَمْوَالٌ: و اموالی که

اَقْتَرَفْتُمُوهَا: جمع آوری کرده اید، به دست آورده اید

وَ تِجَارَةٌ: و تجارتي که

تَخْشَوْنَ: می ترسید

كَسَادَهَا: از کساد شدنش

وَ مَسْكِنٌ: و مساکنی که

تَرْضَوْنَهَا: (مورد علاقه شماست)، به آن علاقه مندید

ص: ۴۷۵

أَحَبَّ: محبوب تر است

إِلَيْكُمْ: نزد شما

مِنَ اللَّهِ: از خدا

وَرَسُولِهِ: و رسولش

سوره توبه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۵۳)

وَجِهَادٍ: و جهاد

فِي سَبِيلِهِ: در راهش،

فَتَرَبَّصُوا: پس منتظر باشید

حَتَّى يَأْتِيَ: تا بیاید، بیاورد

اللَّهُ: خدا

بِأَمْرِهِ: فرمانش را.

وَاللَّهُ: و خداوند

لَا يَهْدِي: هدایت نمی کند

الْقَوْمَ: قوم، گروه

الْفَاسِقِينَ: فاسق را.

۲۵ لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ وَ يَوْمَ

ص: ۴۷۶

حُنَيْنٍ إِذْ أَعْجَبْتُمْكُمْ كَثْرَتَكُمْ فَلَمْ تُغْنِ عَنْكُمْ شَيْئًا وَضَاقَتْ عَلَيْكُمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ ثُمَّ وَلَّيْتُم مُّدْبِرِينَ

(۵۵۴) جلد ۱۰ سوره توبه

لَقَدْ: هر آینه به تحقیق

نَصْرَكُمْ: یاری کرد شما را

اللَّهُ: خدا

فِي مَوَاطِنَ: در مواقع، موافق موارد

كَثِيرَةٍ: بسیاری،

وَيَوْمَ حُنَيْنٍ: و روز (جنگ) حنین

إِذْ أَعْجَبْتُمْكُمْ: هنگامی که

كَثْرَتُكُمْ: بسیاریتان،

فَلَمْ تُغْنِ: پس بی نیاز نکرد

عَنْكُمْ: شما را

شَيْئًا: چیزی،

وَضَاقَتْ: و تنگ شد

عَلَيْكُمْ: بر شما

الْأَرْضُ: زمین

سوره توبه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۵۵)

ص: ۴۷۷

بِمَا رَحِبتُ: با همه فراخی و وسعت که داده شد،

ثُمَّ: سپس

وَلَيْتُمْ: پشت کردید

مُدْبِرِينَ: (درحالی که فرار می نمودید).

۲۶ ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَنْزَلَ جُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا وَعَذَّبَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ

ثُمَّ أَنْزَلَ: سپس نازل کرد

اللَّهُ: خداوند

سَكِينَتَهُ: آرامشش را

عَلَى رَسُولِهِ: بر رسولش

وَعَلَى: و بر

الْمُؤْمِنِينَ: مؤمنین،

(۵۵۶) جلد ۱۰ سوره توبه

وَأَنْزَلَ: و نازل کرد

جُنُودًا: لشگرهایی که

ص: ۴۷۸

لَمْ تَرَوْهَا: نمی دیدید آن را،

وَعَذَّبَ: و عذاب کرد

الَّذِينَ: کسانی را که

كَفَرُوا: کافر شدند.

وَذَلِكَ: و این است

جَزَاءُ: پاداش

الْكَافِرِينَ: کافران.

۲۷ ثُمَّ يَتُوبُ اللَّهُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

ثُمَّ يَتُوبُ: سپس توبه می پذیرد

اللَّهُ: خدا

سوره توبه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۵۷)

مِنْ بَعْدِ: از بعد

ذَلِكَ: آن،

عَلَىٰ مَنْ: بر هر کس

يَشَاءُ: که بخواهد.

ص: ۴۷۹

وَ اللَّهُ: و خداوند

غَفُورٌ: آمرزنده

رَحِيمٌ: مهربان است.

۳۳ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَ دِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ

هُوَ الَّذِي: او کسی است که

أَرْسَلَ: فرستاد

رَسُولَهُ: رسولش را

بِالْهُدَىٰ: با هدایت،

(۵۵۸) جلد ۱۰ سوره توبه

وَ دِينِ: و دین

الْحَقِّ: حق،

لِيُظْهِرَهُ: تا غالب گرداند آن را

عَلَى الدِّينِ: بر دین

كُلِّهِ: تمامش را،

وَلَوْ: هر چند که

ص: ۴۸۰

كَرِهَةً: کراهت داشته باشند

الْمُشْرِكُونَ: مشرکان.

۵۰. إِنَّ تَصِيبَكَ حَسَنَةٌ تَسُوهُمْ وَإِنْ تُصِيبَكَ مُصِيبَةٌ يَقُولُوا قَدْ أَخَذْنَا أَمْرًا مِنْ قَبْلُ وَيَتَوَلَّوْا وَهُمْ فَرِحُونَ

إِنْ تُصِيبُكَ: اگر برسد به تو

حَسَنَةٌ: نیکی ای،

سوره توبه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۵۹)

تَسُوهُمْ: ناراحتشان می کند.

وَإِنْ تُصِيبُكَ: و اگر برسد به تو

مُصِيبَةٌ: مصیبتی، ناراحتی ای

يَقُولُوا: می گویند:

قَدْ أَخَذْنَا: به تحقیق گرفتیم ما

أَمْرًا: تصمیم خودمان را

مِنْ قَبْلُ: از قبل،

وَيَتَوَلَّوْا: و باز می گردند

ص: ۴۸۱

وَهُمْ: در حالی که آن ها

فَرِحُونَ: خوشحالند.

۵۱ قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ

قُلْ لَنْ: بگو: هرگز

(۵۶۰) جلد ۱۰ سوره توبه

يُصِيبُنَا: نمی رسد به ما

إِلَّا مَا: مگر آن چه

كَتَبَ: نوشت، مقرر داشت

اللَّهُ لَنَا: خدا برای ما،

هُوَ مَوْلَانَا: او سرپرست ماست.

وَعَلَى اللَّهِ: و بر خدا

فَلْيَتَوَكَّلِ: پس باید توکل کنند

الْمُؤْمِنُونَ: مؤمنان.

۵۲ قُلْ هَلْ تَرَبَّصُونَ بِنَا إِلَّا إِحْدَى الْحُسَيْنَيْنِ

ص: ۴۸۲

وَنَحْنُ نَتَرَبَّصُّ بِكُمْ أَنْ يُصِيبَكُمُ اللَّهُ بِعَذَابٍ مِنْ عِنْدِهَا أَوْ بِأَيْدِينَا فَتَرَبَّصُوا إِنَّا مَعَكُمْ مُتَرَبِّصُونَ

قُلْ هَلْ يَبْغُونَ: آيا

تَرَبَّصُونَ: انتظار می برید

سوره توبه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۶۱)

بِنَا إِلَّا إِحْدَى: برای ما جز یکی

الْحُسَيْنَيْنِ: از دو نیکی؟

وَنَحْنُ نَتَرَبَّصُّ: و ما انتظار می بریم

بِكُمْ أَنْ: برای شما که

يُصِيبِكُمُ اللَّهُ: برساند شما را

بِعَذَابٍ: به عذابی

مِنْ عِنْدِهَا: از نزد خودش

أَوْ بِأَيْدِينَا: یا به دست ما.

فَتَرَبَّصُوا: پس، منتظر باشید

إِنَّا مَعَكُمْ: همانا ما با شما

مُتَرَبِّصُونَ: از منتظرانیم.

۷۱ وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ

ص: ۴۸۳

بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ

(۵۶۲) جلد ۱۰ سوره توبه

وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

وَالْمُؤْمِنُونَ: و مردان مؤمن

وَالْمُؤْمِنَاتُ: و زنان مؤمن

بَعْضُهُمْ: بعضی از آن ها

أَوْلِيَاءُ: ولی، یار و یاور

بَعْضٍ: بعضی دیگرند.

يَأْمُرُونَ: امر می کنند

بِالْمَعْرُوفِ: به خوبی ها

وَيَنْهَوْنَ: و نهی می کنند

عَنِ الْمُنْكَرِ: از بدی ها

وَيُقِيمُونَ: و به پا می کنند

الصَّلَاةَ: نماز را

وَيُؤْتُونَ: و می پردازند

سوره توبه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۶۳)

الزَّكَاةَ: زکات را

وَيُطِيعُونَ: و اطاعت می کنند

ص: ۴۸۴

اللَّهُ: خدا

وَرَسُولُهُ: و فرستاده اش را.

أَوْلَادِكَ: آنان را

سَيَرَحْمَهُمْ: به زودی رحم می کند آن ها را

اللَّهُ: خدا.

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خدا

عَزِيزٌ: مقتدری است

حَكِيمٌ: شایسته کار.

۷۲ وَعِدَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتِ عَدْنٍ وَرِضْوَانٌ مِنَ اللَّهِ
أَكْبَرُ ذَلِكَ

(۵۶۴) جلد ۱۰ سوره توبه

هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

وَعَدَ: وعده داده

اللَّهُ: خداوند

الْمُؤْمِنِينَ: به مردان مؤمن

وَالْمُؤْمِنَاتِ: و زنان مؤمن،

ص: ۴۸۵

جَنَاتٍ: باغ هایی که

تَجْرِي: جاری است

مِنْ تَحْتِهَا: از زیر آن، از چشم انداز آن

الْأَنْهَارُ: نهرها، رودها،

خَالِدِينَ فِيهَا: جاودانند در آن

وَمَا سَاكِنٌ: و مسکن هایی

طَيِّبَةً: که پاکیزه است

فِي جَنَاتٍ: در بهشت های

عَدْنٍ: عدن.

سوره توبه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۶۵)

وَرِضْوَانٌ: و خشنودی، و رضوان

مِنَ اللَّهِ: از جانب خدا،

أَكْبَرُ: که برتر است (از همه آن ها).

ذَلِكَ: این است

هُوَ الْفَوْزُ: آن رستگاری

الْعَظِيمُ: بزرگ.

«پایان جزء ۱۰»

(۵۶۶) جلد ۱۰ سوره توبه

ص: ۴۸۶

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریان‌های اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می‌نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

